

2023-03-01

Handläggare
Medea Sandblad

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2023-03-09

Verksamhetsberättelse med bokslut för 2022 för Farsta stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2022.
2. Stadsdelsnämnden överlämnar verksamhetsberättelse med bokslut för 2022 till kommunstyrelsen.
3. Nämnden begär att ackumulerat netto 31,1 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2023.
4. Nämnden lägger förvaltningens anmälan om patientsäkerhetsberättelse till handlingarna.

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	8
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	8
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskknskaper är kort	9
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i	11
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....	19
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet	26
KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....	39
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	47
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv	47
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov	50
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....	52
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring.....	53
KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö	60
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	66
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....	66
KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.....	67
Uppföljning av ekonomi	74
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....	74
Resultatenheter	91
Investeringar	92

Försäljningar av anläggningstillgångar.....	93
Verksamhetsprojekt (driftprojekt)	93
Ombudgeteringar	93
Medel för lokaländamål	93
Analys av balansräkning.....	93
Övrigt.....	94
Särskilda redovisningar.....	94
Agenda 2030	94
Jämställdhet	94
Barns rättigheter.....	95
Nationella minoritetens rättigheter.....	96
Bedömning av nämndens interna kontroll	97
Systematiskt kvalitetsarbete.....	97
Övrigt	98

Bilagor

1. Blankettset 2022
2. BR 2022
3. RR 2022
4. Uppföljning trygghetsinvestering Fri sikt i Farsta 2022
5. Uppföljning trygghetsinvestering Trygg Basket i Fagersjö
6. Uppföljning trygghetsinvestering Brunskog
7. Uppföljningsrapport näringsliv
8. Förskolerapport 2022
9. Uppföljning av öppen fritidsverksamhet 2022
10. Patientsäkerhetsberättelse 2022
11. GDPR Årsrapport 2022
12. Uppföljning av intern kontroll Farsta 2022

Sammanfattande analys

Förvaltningens bedömning är att nämnden genom sitt arbete bidragit till att Kommunfullmäktiges verksamhetsmål, inriktningsmål och visioner uppnåtts under året. Under respektive mål för verksamhetsområdena redovisas grunder för bedömning av måluppfyllelsen samt en beskrivning av hur förvaltningen arbetat för att uppnå underliggande nämndmål och dess förväntade resultat. För indikatorer vars årsmål inte uppfylls helt lämnas en kommentar under respektive indikator.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen har prioriterat arbete med bostadslösa barnfamiljer och inom ekonomiskt bistånd har såväl antalet hushåll som andelen barn i familjer med behov av ekonomiskt bistånd minskat. Förvaltningen har genomfört innovationsverkstäder som har utforskat möjliga nya arbetssätt för att förhindra att barn rekryteras in i kriminella miljöer. Genom ”Våga anmäla, våga vittna” har unga brottsoffer fått stöd. Vi har genomfört dialog för att inventera otrygga platser i anslutning till idrottsplatser. Arbetet med platssamverkan fortsätter. Åtgärder utifrån tidigare trygghetsvandringar och beslutade parkinvesteringar har påbörjats.

Inskrivningsgraden i förskola är hög. Introduktionsförskola i Fagersjö startades upp under våren och är kopplad till öppna förskolan på Mötesplats Fagersjö. I årets förskoleundersökning har förvaltningen tydligt förbättrade resultat kring bland annat kost, rörelse och hälsa. Barns fysiska förmåga utvecklas genom organiserade rörelseaktiviteter och de rörelsestrategier som tagits fram på varje förskola. Förvaltningen har utvecklat arbetet kring en hållbar förskola genom självskattningar och ett gemensamt tema - *Barns röster i ett hållbart Farsta*. Barnperspektivet och barns rättigheter säkerställs genom barnrättssamordnare och barnombud.

Förvaltningen har framgångsrikt arbetat med bostadslösa klienter med missbruksproblematik där insatsen försökslägenhet eller Bostad först är möjlig. Ungdomar som lämnar samhällsvården förbereds för ett självständigt vuxenliv genom pilotprojektet Mitt val min väg. Våldsutsatta vuxna och barn får snabbare hjälp, och fler våldsutövare lagförs genom arbetsmodellen Islandsprojektet, som nu är ordinarie verksamhet. Förvaltningen når inte årsmålet för placerade barns skolresultat och har därför förstärkt arbetet med två tjänster vars huvuduppdrag är att samordna placerade barns skolgång. Inom stöd och service till funktionsnedsatta implementeras det Pedagogiska ramverket.

Inom äldreomsorgen genomförs ett systematiskt arbete för att förbättra avvikelshanteringen genom kunskaphöjande insatser för alla medarbetare. En genomgång av stadsdelens hälso- och sjukvård genomförs utifrån patientsäkerhetsperspektivet, där Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) verktyg med tillhörande genomförandestöd testas. Resultatet från brukarundersökningen för vård- och omsorgsboenden visar på behov av fortsatt arbete med att förbättra mat och måltidssituationen, vilket förvaltningen utvecklar med hjälp av dietist och mat- och måltidsombud..

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen har haft öppet hus på Mötesplats Fagersjö för information om hur man startar

och driver företag i Sverige. En projektgrupp har startats för att förstärka näringslivsperspektivet i detaljplanearbetet. Utbyggnadstakten av bostäder är hög i Farsta stadsdelsområde och förvaltningen tar tillvara de möjligheter som finns att påverka i riktning mot variation av upplåtelseformer och funktionsblandade områden. Förskolan i Farsta byggs ut i takt med bostadsbyggandet och antalet förskoleplatser täcker behoven.

Förvaltningen fortsätter prioritera klimatsmarta val för resor i tjänsten. Kollektiva färdmedel eller cykel/elcykel väljs i första hand. Invånare i Farsta erbjuds ett brett utbud av arrangemang och aktiviteter, genom såväl öppna mötesplatser som i nämndens boenden och verksamheter. Förvaltningen har arbetat i enlighet med den lokala miljö- och klimathandlingsplan som beslutades 2021 och kontinuerligt genomfört planerade aktiviteter.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden redovisar ett överskott om 21,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. De främsta faktorerna som ligger till grund för överskottet är en trend med lägre kostnad för ekonomiskt bistånd än budgeterat, färre placeringar av Individ- och familjeomsorg vuxna samt statsbidrag för sjuklönekostnader och kvalitetshöjande insatser inom förskola.

Förvaltningen genomför löpande utbildningsinsatser för att utveckla stödet till budgetansvariga chefer. Förvaltningen arbetar även kontinuerligt med att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och att se över möjligheter till att exempelvis samlokalisera verksamheter samt bevakar uppsägningsbara hyresavtal.

Förvaltningen har inlett en satsning kring aktivt medarbetarskap i samtliga verksamheter. Arbetet med att implementera chefsprofilen pågår. Flera samarbeten med högskolor pågår, som stödjer både kunskapsutveckling och rekrytering för nämndens verksamheter. Arbetssätt utvecklas för att stödja innovation. Verktyget LIKA har implementerats som ett stöd för förvaltningens digitaliseringsutveckling.

Nämndens sammansättning

Under året har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning.

Ledamöter:

Kristina Lutz (M), *ordförande till den 17 oktober, därefter vice ordförande*

Marre Mayr (V), *vice ordförande till den 17 oktober, därefter ordförande*

Lisbeth Crabo Ljungman (M)

Ann-Louise Ebérus (M)

Arne Fredholm (M)

Peter Öberg (L)

Lisa Carlbom (MP)

Malena Liedholm Ndounou (C)

Kjell Backman (S)

Moa Sahlin (S)

Karin Lekberg (S)

Milla Eronen (V) *till den 30 maj*

Niklas Aurgrunn (V) *från den 30 maj, dessförinnan ersättare*

Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Olof Peterson (M)

Klas Wissman (M)

Truls Ljungström (M)

vakant plats (M) 1-31 januari

Melvin Clark (M) från den 31 januari

Rikard Werge (L)

Sigrid Arrhenius (MP)

Lars Hultkvist (KD)

Daniel Harc (S)

Pelle Pettersson (S)

Anki Johansson (S)

Niklas Aurgrunn (V) till den 30 maj, därefter ledamot

Laura Roselli (V) från den 13 juni

Johanna Mathiasson (V)

Unni Björnerfors (SD)

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört elva sammanträden, samtliga i konferensanläggningen vid Storforsplan i Farsta centrum. Efter upphävandet av pandemirelaterade restriktioner i början av året har årets alla sammanträden kunnat hållas öppna för allmänheten.

Före sammanträdena – Öppet forum med olika teman

Direkt före nämndens sammanträden ordnas ett Öppet forum där allmänheten kan ställa frågor och diskutera med nämnden, och där förvaltningen ibland presenterar olika verksamheter. Till Öppet forum bjuds även in de Farstabor vars medborgarförslag ska behandlas, så att de får möjlighet att berätta mer om sina förslag och även lämna synpunkter på förvaltningens förslag till svar innan nämnden tar ställning.

Teman under årets Öppet forum har bland annat varit en redovisning från medicinskt ansvarig sjuksköterska om den kommunala hälso- och sjukvården, förvaltningens trygghetsarbete, förskoleverksamhet, lokalt näringslivsarbete och resultatet av Stockholmsenkäten. De tillfällen som varit mest besökta under året var den 17 mars då ett femtiotal personer kom för att lyssna till en presentation av byggplaner i stadsdelsområdet och den 17 november; då deltog drygt trettio medarbetare från förskolan och framförde synpunkter till nämnden på sin arbetsmiljö.

Medborgarförslag

Sedan 2007 kan invånare i stadsdelsområdet lämna in medborgarförslag till nämnden. Förslagen ska gälla något sakområde som nämnden ansvarar för. Under 2022 har sexton medborgarförslag lämnats in, tre mer än förra året. Alla utom ett har gällt förbättringar och satsningar i den fysiska utemiljön, till exempel fler tennisbanor, utegym, downhillbana, upprustning och tillgänglighetsanpassning av parklekar och ett tak över scenen i parken vid Farsta gård. Sju medborgarförslag har helt eller delvis bifallits under året, varav ett par

lämnades in 2021, och lika många har avslagits. Återstående förslag kommer att besvaras efter årsskiftet.

Sociala delegationen

Ärenden som gäller myndighetsutövning rörande enskilda personer behandlas oftast av den sociala delegation som nämnden utser direkt efter nyår. I enlighet med nämndens instruktion för delegationen består den av fem ledamöter och fyra ersättare.

Sociala delegationen har under året genomfört sju ordinarie och tre extra sammanträden, vilket är två extra sammanträden mindre än föregående år.

Liksom tidigare år har nämnden för 2022 även utsett fem förordnade ledamöter som har rätt att fatta beslut i vissa specifika former av individärenden, där beslut behöver fattas mycket skyndsamt. De förordnade är samma personer som även är ledamöter i sociala delegationen.

Nämndens råd

Pensionärsrådet

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna pensionärsråd som rådgivande organ i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet utses av nämnden och består av fem ledamöter och fem ersättare som nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationer som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område.

Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunfullmäktige har även beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna råd för funktionshinderfrågor, som rådgivande organ i frågor som rör levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning. Rådet består av sju ledamöter som utses av nämnden för en period om fyra år, efter förslag från Funktionsrätt Stockholms stad. Rådet har beslutat att inte utse en fast ordförande utan låter ordförandeskapet växla från sammanträde till sammanträde.

Utvecklings- och näringslivsrådet

Rådet har haft ett sammanträde under året, som kombinerades med ett besök hos Stora Sköndals Framtidsutveckling AB. Rådet fick information om bolagets stadsutvecklingsprojekt med 4 500 nya bostäder och 1 500 nya arbetstillfällen, tre nya skolor, flera förskolor, vård- och omsorgsboenden och en fullstor idrottshall.

Demokrati-, integrations- och föreningsrådet

Rådet har haft två sammanträden. Några ärenden som har tagits upp är förvaltningens arbete för ökad vaccinationsgrad i Fagersjö, beredskap för ukrainska flyktingar, dialoger inför parkupprustningar samt aktiviteter på torgen under sommaren.

Miljörådet

Rådet har haft fyra sammanträden. Frågor som tagits upp är bland annat nämndens miljö- och klimathandlingsplan, kunskapsunderlaget stadsdelsvisa åtgärdsförslag och miljödiplomering av koloniföreningar.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås helt. Bedömningen grundas på att fyra av fem verksamhetsområdesmål kopplade till inriktningsmålet uppnås helt.

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort uppfylls helt. Inom ekonomiskt bistånd minskar såväl antalet hushåll som andelen barn i familjer med behov av ekonomiskt bistånd. Förvaltningen höjde årsmålet om antal platser för feriearbete och bedömer att årsmålet uppnås.

1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i uppfylls delvis. Nöjdheten med skötsel och städning är något lägre än förväntat. Förvaltningen har arbetat med bred samverkan, stöd till föräldrar och trygghetsinvesteringar för att öka tryggheten. Förvaltningen har genomfört åtgärder utifrån tidigare trygghetsvandringar och beslutade parkinvesteringar har påbörjats. Innovationsverkstäder har utforskat möjliga nya arbetssätt för att förhindra att barn rekryteras in i kriminella miljöer.

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige uppfylls helt. Inskrivningsgraden är hög i Farsta stadsdelsområde. Förvaltningen har förbättrade resultat i förskoleundersökningen och arbetet kring barns rörelse och fysiska aktivitet har effekt. Barnperspektivet och barns rättigheter säkerställs genom barnombud, och en implementeringsplan som förskolorna arbetar med.

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet uppfylls helt. Arbetsmetoden Snabbare Lagföring (SLF) ungdom startade under perioden. Ungdomar som lämnar samhällsvården förbereds för ett självständigt vuxenliv genom pilotprojektet Mitt val min väg. Våldsutsatta vuxna och barn får snabbare hjälp, och fler våldsutövare lagförs genom arbetsmodellen Islandsprojektet, som nu är ordinarie verksamhet. Inom stöd och service till funktionsnedsatta implementeras det Pedagogiska ramverket.

1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande uppfylls helt.. Avvikelsehanteringen förbättras genom kunskapshöjande insatser för alla medarbetare. Det systematiska patientsäkerhetsarbetet utvecklas och förvaltningen har påbörjat införande och test av det verktyg som SKR utvecklat för att stödja patientsäkerheten.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

 Uppfylls helt

Analys

Antalet hushåll med behov av ekonomiskt bistånd har fortsatt minska under året till 1,43 procent. Förvaltningen har arbetat tätt ihop med Jobbtorg Stockholm med arbetsmarknadsinsatser för att fler arbetssökande klienter ska fortsätta matchas mot arbete. Även andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat under året jämfört med 2021. Förvaltningen har lagt fokus på planering mot egen försörjning, och initierat Samordnad Individuell Planering (SIP) vid behov. Förrehabiliterande och arbetsförberedande insatser med hjälp av samverkan med de lokala vårdcentralerna är ytterligare fokusområden.

Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har under året minskat till 1,8 procent. Förvaltningen har prioriterat arbetet med bostadslösa barnfamiljer, som blivit självförsörjande när de erhållit eget boende genom Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS).

Förvaltningen har arbetat med Föräldraskap i Sverige (FÖS) och har haft förutbestämda teman med barns behov i fokus där även information om fördelarna med att barn går i förskolan ges. Andra aktiviteter som erbjudits är bland annat språkcafé, insatser med temat hälsa, samhällsinformation och hur man praktiskt ansöker om förskoleplats, skolplats, egna studier och arbete. Uppföljning har skett genom intervjuer och enkäter före och efter genomförd kurs.

Förvaltningen har haft ett gott samarbete med Jobbtorg unga för att särskilt stödja unga vuxna i åldern 20-29 år där de får stöd och hjälp att komma ut i arbete eller studier. Förvaltningen har under året höjt årsmålet för antal feriejobbsplatser till 610 stycken och under året har 640 ungdomar fått feriejobb.

Arbetet med att nå kvinnor långt från arbetsmarknaden i behov av insatser för att integreras in i arbetslivet och för att bryta isolering, förbättra hälsan samt öka etablering och integration i samhället genom förvaltningens stadsdelsmammor och integrationslots inom ramen för projektet Nyanlända föräldraledigas etablering i Sverige (NYFEIS) har fortgått under året.

Under året har 20 kvinnor och 9 män fått stockholmjobb och förvaltningen når därför årsmålet på 25 stycken.

Samverkansprogrammet *Stockholmsmentor* startade under året mellan Jobbtorg Farsta, Farsta och EÅV stadsdelsförvaltningar. Från Farsta stadsdelsförvaltning medverkar öppna förskolorna och Famnens projekt NYFEIS. Idén med programmet är att erbjuda mentorer för nyanlända föräldralediga boende i stadsdelen som kan bidra till ökad språkförståelse, kunskap om svenskt arbetsliv och få hjälp på väg mot arbete eller studier.

Under 2022 har 101 studenter och praktikanter tagits emot för verksamhetsförlagd utbildning och praktik. Den verksamhetsförlagda utbildningen tar avstamp i vetenskap och beprövad erfarenhet i samarbete med högskolor och universitet i regionen, gymnasieskolan och programmet med IFOUS - Innovation, forskning och utveckling i skola och förskola.

Kopplingen mellan verksamhet, praktik, utbildning och forskning förväntas bidra till attraktiv arbetsgivare och ett ökat intresse för att arbeta i Farsta inom nämndens verksamhet.

Det har under perioden erbjudits olika utvecklingsmöjligheter för medarbetare genom kollegialt lärande och via handledaruppdrag. Stadens samverkan med lärosätena och övriga externa aktörer bidrar till kompetensutveckling som används för att öka kunskaperna hos medarbetarna och bidrar till att skapa olika vägar för en hållbar yrkes- och arbetskarriär.

Måluppfyllelsen inom detta mål stödjer också de globala målen 1: Ingen fattigdom, 2: Ingen hunger, 5: Jämställdhet, och 10: Minskad ojämlikhet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1,8 %			2,3 %	2,4 %	2,7 %	VB 2022
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,43 %	1,52 %	1,6 %	1,7 %	1,8 %	1,5 %	VB 2022
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	75	100 %	66,67 %	61,54	61	Tas fram av nämnd	VB 2022
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,27 %			1,36 %	1,3 %	1,0 %	VB 2022
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	29 st	9 st	20 st	25 st	25 st	800 st	VB 2022
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	681			628	610 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	30			25	25 st	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	101			94	92	Tas fram av nämnd	VB 2022
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	640 st			628 st	610 st	9 000 st	VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden ska med stöd av stadsdelsnämnderna utifrån stadens strategi för	2022-01-01	2022-06-30	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
arbetsmarknadsinsatser definiera stadsdelsnämndernas ansvar för förberedande insatser inför inskrivning på Jobbtorg Stockholm			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och i dialog med stadsdelsnämnderna, utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser, föreslå hur helhetsansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb, inklusive samordning och anställning, kan åläggas arbetsmarknadsnämnden	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: Farstas invånare är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andel invånare i behov av ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel invånare med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel nyanlända som etablerar sig i samhället ökar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att förvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %		2022

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls delvis

Analys

Farsta är ett tryggt och säkert stadsdelsområde

Social prevention

Familjen är en av de viktigaste skyddsfaktorerna för att förhindra att barn senare i livet utvecklar ett normbrytande beteende vilket i förlängningen påverkar tryggheten och säkerheten i vårt samhälle. Under året har 19 olika grupper med föräldraskapsstöd genomförts. Föräldraskapsstödsgrupperna erbjuds till föräldrar med barn mellan 0-18 år. Det innebär att förvaltningen kan erbjuda föräldrar ett stöd under barnets hela uppväxt. Totalt har 93 kvinnor och 42 män deltagit. En del föräldrar har också deltagit via ett internetbaserat föräldraskapsstöd (föräldrawebben) där stadsdelen har en föräldraguide som ger feedback och

stöd. En annan form av föräldraskapsstöd har skett genom så kallade Föräldracaféer på förvaltningens öppna förskolor i samverkan med våra föräldrarådgivare samt på introduktionsförskolan i Fagersjö.

Under hösten anordnade förvaltningen innovationsverkstäder där representanter från socialtjänst, fritid, skola, polis med flera, arbetade tillsammans kring frågan om hur vi kan förhindra att barn dras in i kriminalitet. Syftet var att dels öka vår kunskap och skapa samsyn kring den allt yngre gruppen barn 10-13 år, som löper risk att rekryteras in i kriminella miljöer, dels att hitta idéer kring nya sätt att möta dessa barn.

För att nå ut med kunskapsbaserad information och handfasta tips kring förebyggande ANDT-arbete skickas information till vårdnadshavare genom skolorna. Nio olika informationsutskick har gjorts i år. Utskicken har ofta kombinerats med liknande men mer kortfattad information på förvaltningens Facebook och Instagram.

Stockholmsenkäten, som genomförs vartannat år bland flickor och pojkar i årskurs 9 och årskurs 2 på gymnasiet, har genomförts 2022. För Farsta stadsdelsområde har antalet svarande på enkäten ökat. Vi kan i stort se positiva resultat för många områden, men användningen av vitt snus och psykisk ohälsa främst på grundskolenivå har en mer oroande utveckling. Stockholmsenkätens resultat har presenterats för nämnden samt för styrgruppen för prevention och i olika trygghetsforum så som brottsförebyggande rådet. Styrgruppen för prevention har haft fyra möten under året där bland annat förvaltningens arbete med stadens ANDT-arbete följts upp.

Under året har förvaltningen haft ett fortsatt samarbete med FOC Farsta Fotboll kring trygghetsskapande öppen spontanfotboll lördagskvällar inom ramen för vårt gemensamma idéburna offentliga partnerskap. I juli var verksamheten igång varje vardagskväll. Verksamheten är mycket välbesökt av framförallt unga killar. Deltagarantalet har varit cirka 75-100 personer per kväll, en majoritet av deltagarna bor i stadsdelsområdet. Såväl poliser som ordningsvakterna i Farsta har återkopplat att de ser att aktiviteterna på lördagskvällar bidrar till ett tryggare Farsta.

I slutet av augusti och till och med oktober genomförs så kallade Tillsammansdagar med de tre högstadieskolorna i stadsdelen. De nyblivna högstadieeleverna får under en dag ha workshops, övningar och samtal på närmaste fritidsgård tillsammans med fritidsledare, fältassistenter, polis och skolpersonal.

Situationell trygghet

Under året har nämnden genomfört tre projekt med finansiering av trygghetsinvesteringar och varit medsökande tillsammans med trafikkontoret för ett fjärde projekt. Projekten från nämnden rörde (1) fri sikt med byte av buskar till gräs eller lågt växande planteringar på olika platser inom stadsdelsområdet, (2) projekt med att anlägga belysning och rusta upp basketplanen i Fagersjö samt (3) projekt för ett antal trygghetsskapande åtgärder i parken mellan Brunskogsbacken och Ullerudsbacken i Farsta strand. Projektet där nämnden var medsökande gällde den yta som är direkt utanför aktivitetshuset Tuben, tunneln under tunnelbaneperrongen Farsta samt ytan som är mellan tunnelbanespåret och Larsbodavägen vid Farsta centrum. De tre projekten där nämnden var

sökande är genomförda enligt plan. Den investering där vi är medsökande är pågående och beräknas bli klar till våren 2023. Projekten redovisas i särskilda bilagor.

Uppdraget att genomföra dialog för att inventera otrygga platser i anslutning till idrottsplatser är genomfört. Förvaltningen använde sig av ett nytt digitalt dialogverktyg som förenklar visualiseringen av de synpunkter som har inkommit. Inventeringen visar att de svar som inkommit till stor del handlar om farliga övergångsställen på väg till och bristande belysning på idrottsplatserna.

Förvaltningen har fått svar kring ansökan om LOV-3 förordnande i Sköndal och Farsta strand. Tyvärr blev det avslag med motivering att det inte finns ett tillräckligt underlag med anmälda brott inom området. När det gäller den ansökan som gäller Hökarängen som fick avslag 2021 och som överklagades så har rätten inte valt att behandla ärendet, vilket innebär att avslaget kvarstår.

När det gäller olovliga boplatser har vi ett fortsatt problem framförallt i området närmast Vantörs återvinningscentral, i Fagersjöskogen nära pendeltågspåret samt i Majroskogen. Under perioden 1 januari till 6 december 2021 fick vi genom *Tyck Till* in 64 anmälningar om olovliga boplatser inom Farsta stadsdelsområde. (Det är en totalsumma oavsett om det är på mark där nämnden hanterar bosättningen eller mark där exploateringsnämnden har ansvar.) Under samma period 2022 har vi fått in 42 anmälningar. Förvaltningen har beställt och placerat ut en bom som ska förhindra trafik in till Majroskogen från Målkurvan.

Samverkan för trygghet

Farstas lokala brottsförebyggande råd (Brå) har under 2022 haft fyra möten. Under Brå-mötena så delar aktörer med sig av aktuell lägesbild vilket gör att vi kan se var och i vilka frågor deltagande aktörer kan samverka i en mindre konstellationer.

Farsta trygghetsforum är ett månadsvis återkommande forum där en stor mängd aktörer från näringsliv, bostadsbolag, polis, socialtjänst, civilsamhälle, skolor, kollektivtrafikaktörer med flera deltar. Forumet fokuserar på de avvikelser som skett inom stadsdelsområdet. Till vår hjälp använder vi ett digitalt inrapporteringsverktyg där avvikelserna markeras geografiskt på karta. Visualiseringen av avvikelser hjälper oss förstå vilken typ av otrygghetsfaktorer som sker när och var vilket i sin tur gör det lättare för oss att sätta in rätt resurs, på rätt tid och på rätt plats. Strax över 500 avvikelser har rapporterats in under 2022.

Samverkansöverenskommelsen

Förvaltningen, polisen och utbildningsförvaltningen har tillsammans under året arbetat med genomförande av för parternas gemensamma samverkansöverenskommelse. I slutet av året har vi uppdaterat och reviderat lägesbilden. Inom ramen för samverkansöverenskommelsen är det beslutat, utifrån lägesbilden vilka samverkansåtaganden som ska prioriteras. Dessa är:

- Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden
- Unga i risk för kriminalitet och unga brottsaktiva individer
- Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

Till dessa prioriterade samverkansåtaganden har sedan olika aktiviteter eller arbetsätt kopplats. Aktiviteternas insatser och metoder följs kontinuerligt upp och redovisas för en

styrgrupp. Flera aktiviteter kopplade till samverkansöverenskommelsen redovisas i olika avsnitt i denna verksamhetsberättelse.

När det gäller utmaningar kring aktiviteter eller arbetssätt inom ramen för samverkansöverenskommelsen är ett exempel arbetssättet *Våga anmäla, Våga vittna*. Det är ett samverkansprojekt mellan olika aktörer där man upplever att det råder en stor tystnadskultur att polisanmäla brottet när både brottsoffer och gärningsperson är ungdomar.

Ett annat område där det finns utmaningar är bedrägerier mot äldre. Bedrägerier mot äldre är en brottskategori som har ökat nationellt, regionalt och lokalt. Den aktivitet vi har med i vår samverkansöverenskommelse består av informationsträffar för äldre i konceptet *Försök inte lura mig*, men vi har också sett ett behov av att nå ut till fler. Trots att varnande information från polisen fått bra spridning i samverkan med förvaltningen så fortsätter anmälningar om bedrägeribrott att inkomma. Bedömningen är att bedrägerier mot äldre ökar, men också att anmälningsbenägenheten ökar i takt med större medvetenhet om problemet.

Särskilda insatser i det trygghetsskapande arbetet

Platssamverkan i Hökarängen

Arbetet med platssamverkan i Hökarängen fortskrider. Utmaningarna är fortsatt försäljning av narkotika samt samlingar av missbrukande vuxna som upplevs otryggt.

Under vintern anlade förvaltningen en konstisbana på torget och nämnden ingick ett idéburet offentligt partnerskap med Farsta Ishockeyförening om skötsel och bemanning. 70-årsjubiléet av gågatan i Hökarängen firades stort med musik från två scener och en god uppslutning trots hållregn. Företagarföreningen, enskilda näringsidkare, privata och kommunala bostadsbolag samt ett flertal aktörer från det lokala civilsamhället deltog i planering och arrangemang.

Torget i Hökarängen var i år utvalt till ett av trafikkontorets så kallade Sommartorg. Förvaltningen har inom ramen för platssamverkan, näringslivsuppdraget och kulturuppdraget kompletterat trafikkontorets satsningar med totalt 46 aktiviteter har ordnats under sommaren med allt från musik och dans till workshops för barn samt fika med seniorer. Vi kallar satsningen Torgsommars. Polisen har satt upp övervakningskameror på torget på temporär basis (3 månader). Ytterligare en åtgärd, som har genomförts inom ramen för platssamverkan i Hökarängen, är att justera fritidsgården Morris öppettider så att öppning av fritidsgården sammanfaller med att skoldagen på Hökarängsskolan slutar på torsdagar och fredagar. Detta för att undvika att skolbarnen hänger på torget och i butikerna under glappet som tidigare varit mellan de två verksamheterna.

Platssamverkan i Farsta strand

I Farsta strand har en särskild satsning gjorts för att bygga så kallad kollektiv förmåga. Förvaltningen har i samarbete med polis, Familjebostäder, Hyresgästföreningen, Stadsmissionen och Svenska kyrkan samlat boende tre kvällar, som lockat uppemot 200 personer per kväll. Från flera boende framkom att de nu pratar mer med varandra och förvaltningen tror att en fortsatt satsning i längden kommer att leda till att fler boende anmäler brott, felanmäler brister i stadsmiljön och i fastigheterna samt att tryggheten, tilliten och trivselen ökar.

Arbetet mot våldsbejakande extremism (VBE)

Arbetet mot våldsbejakande extremism (VBE) har fokuserat på att genomföra kompetenshöjande aktiviteter bland förvaltningens medarbetare. Syftet har varit att öka medvetenheten kring riskerna med VBE, lära mer om extremistmiljöernas olika symboler och sprida kännedom om hur vi agerar när vi ser tecken på VBE.

Oroligheter i stadsdelsområdet

Under 2022 har tyvärr både skjutningar och två detonationer skett inom stadsdelsområdet, bland annat under jul- och nyårshelgen. I samband med dessa händelser har förvaltningen samverkat med polis, fastighetsägare och Svenska kyrkan. Våra trygghetsvårdare och fältassistenter har jobbat mer än vanligt och med mer fokus på berörda områden. Vi har hållit fritidsgårdar extraöppet och öppnat upp för en bredare målgrupp. Anhöriga och andra oroliga har erbjudits stöd – både på plats och per telefon. Förvaltningen har också haft en tät samverkan med polis kring unga individer som är i riskzonen.

De insatser förvaltningen gör inom nämndmålet om trygghet bedömer vi kan bidra till ökad jämställdhet eftersom fler kvinnor än män upplever otrygghet. Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 3, 5, 10 och 11 inom Agenda 2030.

Park- och grönområden i Farsta är välskötta och attraktiva

Förvaltningen har genomfört de parkinvesteringar som nämnden beslutat om i verksamhetsplanen och i tertialrapporterna.

- Projektering av lekplatsen Västboda är klar och nämnden fattade beslut om genomförande vid sammanträdet i juni. Projektet pågår och kommer att färdigställas våren 2023.
- Vi har under året arbetat med att genomföra medborgarförslaget att anlägga en seniorplats med träningsmöjligheter, anpassat för seniorer, i Sköndal. I februari 2022 genomfördes en medborgardialog som lockade omkring femton deltagare. Under våren har projektering och planering av arbetet genomförts. Projektet färdigställdes under hösten, varefter en välbesökt invigning ägde rum.
- Efter att nämnden beviljade ett medborgarförslag har boulevanen på Olympiaplan byggts om och utvidgats så att den nu rymmer fyra banor. Platsen har också kompletterats med två nya parksoffor.
- Två etapper av projektet Aktivitetspark Farstaängen har avslutats under året. "Mötesträdgården" invigdes den 25 augusti. "Entréplatsen" nära Farsta centrum färdigställdes under hösten.
- I parkstråket Odlarängen låg en grusbollplan delvis på förskolan Regnbågens fastighet. I samband med ombyggnation av förskolan försvann mycket av den grönska som inramade parkstråket Odlarängen. Bollplanen har utgått och en grupp om fem träd samt blommande buskar har planterats och ramar nu in en yta med soffor vilket ger en ny vistelseplats i parken. Närmsta bollplan ligger vid Tallkrogens skola ca 150 meter därifrån.
- En yta för hantering av dagvatten vid Herrhagsvägen har restaurerats. Urgrävning av det igensatta krossmagasinet och förnyad anslutning till dagvattennätet har

genomförts.

- Förvaltningen har under året också genomfört medborgarförslaget som nämnden beviljat om discgolfkorgar på Gubbängsfältet.

Under sommaren har förvaltningen påbörjat arbetet med att på nytt inventera alla parkvägar för ökad tillgänglighet. Tre av nio stadsdelar har inventerats så inventeringen fortsätter under 2023. Grusvägarna på Farstanäset kräver ständig tillsyn då alla vägar på näset är grusvägar. Inventeringen ligger till grund för kommande års prioriteringar för nyasfalteringar.

Förvaltningen och entreprenören har samarbetat för att förbättra städningen i området. Entreprenören har genomfört organisatoriska förändringar för att städningen ska fungera bättre. Förändringarna skedde innan sommaren 2022 och anmärkningarna för perioden juni-december minskade med 24 procent vid en jämförelse mellan 2021 och 2022.

Förvaltningen har under året tecknat ett nytt arrendeavtal för 25 år med Gubbängens fritidsträdgårdsförening. I avtalet har en ny punkt lagts till om möjlighet att dela lotter för att ge tillfälle för fler odlare i föreningen.

Stockholm vid vattnet

2022 ansökte och beviljades nämnden medel för två projekt inom ramen för *Stockholm vid vattnet*. Det ena projektet gällde montering av säkerhetsstängsel vid gångbryggorna längs Drevvikens och Magelungens stränder. Det andra projektet gällde förbättring av strandplatsen Fagersjö. Barn från parkleken Måsen och Fagersjöskolans fritids kom till platsen runt bryggan, förvaltningen bjöd på korvgrillning och så fick barnen komma med tankar och förslag på platsens utformning. Totalt deltog ungefär 30 barn i åldrarna 6–12 år. Bägge projekten var kostnadsberäknade till totalt 800 000 kronor varav beviljade medel utgör hälften kostnaden. Montering av säkerhetsstängsel utfördes inom ramen. Strandplatsen blev cirka 130 000 kronor dyrare än beräknat. Omfördelning för detta beslutade nämnden om i samband med tertialrapport 2 2022.

Investeringar i lekparker

2022 ansökte och beviljades nämnden medel för investeringsåtgärder i lekparker. Inkomna synpunkter från invånare samt förvaltningens egen analys visade att lekparken Byängen i Lilla Sköndal var tydligt underdimensionerad. Förvaltningen har fört dialog med barn och föräldrar i området för att prioritera vad som skulle åtgärdas. En inriktning för ökad tillgänglighet fanns med ibland prioriteringarna. Nämnden fattade ett genomförandebeslut i augusti och projektet har genomförts under höst och vinter 2022. Åtgärderna i lekparken blev cirka 200 000 kronor lägre än beräknat och projektet landar på cirka 1 600 000 kronor.

Särskild redovisning: Investeringsåtgärder i stadsdelsnämndernas stadsmiljö

Samtliga stadsdelsnämnder erhöll 2022 medel för satsningar i stadsmiljö vad gäller: innovativa och kapacitetsstarka papperskorgar, mer belysning för ökad trygghet i parker, investeringar i friluftslivet, ny- och reinvesteringar i spontanidrottsytor respektive stadsodling i parker för äldre och yngre. Nämnden biföll ett medborgarförslag i augusti som ledde till en mer kapacitetsstark papperskorg i centrala Farsta, därtill har vi investerat i ytterligare 21 kapacitetsstarka papperskorgar runt om i stadsdelsområdet för sammanlagt 300 000 kronor.

Vi har också förstärkt belysningen och gjort reinvesteringar av spontanidrottsytan för basket i Fagersjö. Beträffande investeringar i friluftslivet har nämnden satsat 350 000 kronor av egna investeringsmedel (och därtill 200 000 kronor från anslaget Stockholm vid vattnet) för förnyelse av strandplatsen i Fagersjö. Ytterligare 370 000 kronor har satsats på reinvesteringar av bryggan på Farsta strandsbadet. Stadsodling jobbar vi kontinuerligt med och redovisar under mål 2.5.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	70 %	73 %	67 %	67 %	79 %	79 %	2022
Analys Tre procentenheters högre måluppfyllelse än 2021. En orsak till att vi inte når upp till stadens årsmål kan vara det senaste årets skjutningar i området samt samhällets generella uppmärksamhet på brottslighet och trygghetsfrågor.							
  Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld	89,38 %	90	89		88,5 %	88,5 %	2022
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	68 %	68 %	66 %	64 %	73 %	73 %	2022
Analys Förvaltningen når inte målet men har ett förbättrat resultat jämfört med 2021. En orsak till varför vi inte når målet kan vara att det är problem med dumpning av avfall på vissa platser i stadsdelsområdet. Det är dyrt för företag att lämna avfall på stadens återvinningscentraler sedan några år vilket kan vara en anledning till att avfallet hamnar på fel plats.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	69 %	67 %	72 %	64 %	73 %	73 %	2022
Analys Förvaltningen når inte målet men har ett förbättrat resultat jämfört med 2021. Det har varit vissa problem med städningen i början av året. Efter utskicket av enkäten har förvaltningen förtydligat förväntningarna på entreprenören.							
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	76 %	73 %	81 %	82 %	82 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Förvaltningen når inte målet och resultatet är sämre än 2021. Många bostadsbyggen påverkar och förändrar människors närmiljö. Exempelvis i Sköndal, och i projektet Perstorp i Farsta och därtill pågår många projekt som påverkar framkomligheten som utbyggnaden av nya tunnelbanan och trafikstockning vid nya handelsplatsen i Sköndal. På några platser har det också varit problem med översvämningar.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga och prioritera det långsiktiga investeringsbehovet i stadens parklekar	2022-01-01	2022-06-30	
  Idrottsnämnden ska tillsammans med i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda var i staden det finns behov av och förutsättningar för att skapa en mer levande stad genom utegym samt anlägga utegym i enlighet med utredningens slutsatser	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska i samråd med fastighetsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna följa upp satsningen på trygghetsinvesteringarna. Detta för att skapa en samlad bild över de insatser som genomförts och vad resultatet blivit samt sprida goda exempel, erfarenheter och lärdomar	2022-01-01	2022-06-30	
✓ Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och stadens näringsliv ta fram och implementera spetsprojekt i tio utpekade platser i staden, i syfte att stärka tryggheten och den biologiska mångfalden genom smart växtbeklädnad av väggar	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Farsta har inte varit en av de utvalda platserna i staden.			
✓ Nämnder och bolagsstyrelser ska omsätta lärdomar från krishantering av pandemin i uppdaterad beredskapsplanering, såsom krisledningsplanering, kontinuitetsplanering och krisledningsövningar	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Nämnder och bolagsstyrelser som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska säkerställa att det finns resurser och kompetenser tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet och bidra i utvecklingen av stadens säkerhetsskyddsorganisation	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska under ledning av kommunstyrelsen utreda förutsättningar för att etablera trygghetspunkter för krisberedskap och det civila försvaret inom sitt geografiska område	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Farsta är ett tryggt och säkert stadsdelsområde

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Farstaborna upplever en ökad trygghet
- Andelen som enligt trygghetsmätningen känner oro för att gå ut på kvällen i sitt bostadsområde minskar
- Användningen av alkohol, tobak och narkotika minskar bland Farstas unga
- Fler föräldrar deltar i program för föräldraskapsstöd
- Brott utsatta barn och ungdomar får stöd och skydd efter polisförhör.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Preventionsindex	77			79	80		2022
Analys När man svarar ja eller nej på frågor kring lokal samverkan i preventionsindex ger det höga utslag i antingen positivt eller negativ riktning. Vi når därför inte vårt mål eftersom vi under 2022 haft mindre samverkan med Regionen kring brotts- och ANDT förebyggande arbetet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förvaltningen ska samverka med idrottsnämnden för att inventera trygghetsfaktorer i anslutning till idrottsanläggningar.	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Park- och grönområden i Farsta är välskötta och attraktiva

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

- Farstaborna är nöjda med skötseln och städningen av parker och grönområden
- Den fysiska tillgängligheten förbättras
- Reparationskostnaderna i Farstas parkanläggningar minskar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsförvaltningen ska rusta upp lekparken Västboda i stadsdelen Farsta	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Stadsdelsförvaltningen ska utveckla en mötesplats utomhus för seniorer i Sköndal.	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundar sig på att sju av tio indikatorer uppfylls helt. För de indikatorer som inte uppfyller årsmålet finns pågående insatser. Indikatorerna berör förskoleundersökningen samt utfall på antal barn per anställd. Indikatorernas avvikelse visar trots ej uppnått årsmål på goda resultat och utfallen ligger nära årsmålet. Nämndmålet bedöms som helt uppfyllt då utfallet för indikatorerna visar goda resultat samt att samtliga aktiviteter är påbörjade och genomförda i tid.

Social ekonomisk och ekologisk hållbarhet

Alla barn ska mötas i en förskoleverksamhet där det råder ett öppet och demokratiskt klimat i enlighet med barnkonventionen. För att förstärka barnperspektivet finns det inom avdelning förskola ett barnombud som stödjer förskolorna i att säkerställa arbetet utifrån barnkonventionens intentioner. En implementeringsplan är framtagen under året för att utveckla arbetet kring barns inflytande, att barns bästa beaktas och hur förskolan ska fortsatt samverka med interna och externa aktörer för att säkerställa arbetet utifrån barnrättsperspektivet.

Förvaltningen har genomfört utbildningar inom området normkreativitet. Förskolan ska vara

en trygg plats att vistas på oavsett, funktionsnedsättning, kön, etnisk tillhörighet, religion, ålder kopplat till diskrimineringsgrunderna. Genom förvaltningens medvetna arbete för lika rättigheter och möjligheter, samt kunskaper om ett normkritiskt förhållningssätt har barn goda förutsättningar i att utvecklas som unika individer utan att bli diskriminerade eller särbehandlade. Samtliga förskolor har framtagna planer mot kränkande behandling och diskriminering som en del i att systematiskt säkerställa arbetet för ett främjande och förebyggande arbete och ge barn goda förutsättningar för utveckling och lärande.

Förvaltningens arbete med hållbar förskola tillsammans med forskningsprogrammet IFOUS bidrar till att säkerställa barns rätt till en likvärdig, god utbildning och hållbar kunskapsutveckling i enlighet med Agenda 2030 målen. Resultaten av arbetet med hållbar förskola visar generellt på en hög grad av kunskap och medvetenhet i hållbarhetsarbetet, men utveckling behövs kring ekonomiska dimensionen av hållbarhet. Arbetet har bidragit till att tydliggöra begrepp och språkbruk samt ökat medvetenheten om faktorer som kan bidra till hållbar utveckling i förskolans kontext. Ett stort fokus har varit på att arbeta med att synliggöra barns delaktighet och handlingskraft samt utveckla arbetet av kollegialt lärande och erfarenhetsutbyte inom professionen. Under året har ett gemensamt tema för samtliga kommunala förskolor arbetats fram *Barns röster i ett hållbart Farsta*. Detta har bidragit till en gemensam kultur och lärandeorganisation inom förvaltningen.

Barns fysiska förmåga ökar genom rörelse

Fysisk aktivitet påverkar barnets fysiska och mentala utveckling positivt och har stora hälsoeffekter. Förskolan är en viktig arena för barns motoriska förmåga och etablering av goda fysiska aktivitetsvanor och den miljömässiga dimensionen i hållbarhetsarbetet. För att utveckla och säkerställa arbetet har enheterna framtagna rörelsestrategier. Uppföljning visar att fler barn genom denna strategi får tillgång till mer planerade och organiserade rörelseaktiviteter. Barnens dagliga utevistelse och fysiska aktivitet har ökat genom att medvetet och systematiskt inkludera skog, natur och samhällsmiljö som en del i verksamheternas lärmiljöer.

Barn undervisas i lärmiljöer som uppfyller kriterier för tillgänglighet och hög kvalitet

Arbetet med att se över och utveckla de pedagogiska miljöerna har fortsatt under året. Miljöronderna är ett viktigt uppföljningsverktyg i det arbetet som även är kopplat till hållbar förskola och ökad kvalitet i lärmiljöerna. Ett tydliggörande av miljöronderna har påbörjats för att förbättra uppföljning och analys och därmed säkerställa en hög kvalitet i lärmiljöerna för barnen i förskolan

Barn som av olika anledningar behöver mer ledning och stimulans ska få förutsättningar för att utvecklas, leka och lära och samtidigt stimuleras att använda hela sin förmåga. Förvaltningen har ett barnhälsoteam för förskolan där specialpedagoger och förskolepsykolog säkerställer att det finns stödstrukturer som kan bistå förskolornas ledning och medarbetare i arbetet med barn i behov av särskilt stöd.

För att arbeta systematiskt med att utveckla undervisningen utifrån ett specialpedagogiskt perspektiv har specialpedagog från barnhälsoteamet genomgått Skolverkets utbildning i specialpedagogik för lärande.Handledning har påbörjats på förskolorna utifrån ett specialpedagogiskt förhållningssätt, där syftet är att skapa gynnsamma förutsättningar för alla

barn att utvecklas och lära utifrån sina behov.

Barns språkliga förmåga ökar

Barnen ska ges rika möjligheter att utveckla sina språkliga och kommunikativa förmågor samt utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt för att kunna värdera information. De språkliga miljöerna är ett prioriterat utvecklingsområde på förskolorna, där barnets språkliga förmågor ska utvecklas, samverkan ska ske för barnens bästa och verka för det kompensatoriska uppdraget i förskolan. Uppföljningar visar att utveckling av läsmiljöer bidrar till att fördjupa språkarbetet i förskolan. De språkliga miljöerna innefattar litteratur, bildstöd, projektarbete, en variation av skapande material, digitala verktyg och byggmaterial i syfte att utveckla barns språk på olika sätt.

Under året har ett utvecklingsarbete bedrivits kring lek och samspel på förskolorna. Genom statsbidrag från Skolverket har en lek och språkstödjare har projektanställts. Insatsen har gett ökad kunskap och förståelse hos medarbetarna om lekens effekter för språk, kommunikation och socialt samspel för barnen.

Förskollärare och barnskötare har getts förutsättningar och kompetensutveckling för arbetet med att utveckla barnens språk. Gemensamma utbildningsinsatser har genomförts och bidragit till att skapa fördjupad förståelse och medvetenhet om vad som bidrar till ökad språkutveckling i förskolan.

Förskolans samverkan med biblioteket är viktig för att utveckla barns språkliga miljö, identitet och kulturskapande. Samverkan med biblioteken bidrar till att utveckla och stimulera läsmiljöerna i förskolan och hemmet där barns språk svenska såväl som modersmål utvecklas. Förskolor, vårdnadshavare och biblioteken är en resurs i att agera läsande förebilder för barnen som uppmuntrar till läs - och skriftspråkets utveckling.

En förvaltningsövergripande språkstrategi har under året tagits fram för att kvalitetssäkra språkarbetet inom förskolan. Den ska bidra till samsyn och långsiktig planering för att utveckla och främja såväl svenska språket som flerspråkigheten.

Utbud och efterfrågan av förskola på nationella minoritetsspråk

Barn som tillhör de nationella minoriteterna ska stödjas i sin språkutveckling samt sitt nationella minoritetsspråk och främjas i att utveckla sin kulturella identitet. För att skapa goda förutsättningar för barn att utveckla såväl svenska språket som det egna nationella minoritetsspråket har ett strategiskt och systematiskt arbete påbörjats under året. Språkväskor har tagits fram med pedagogiskt material på de olika minoritetsspråken för att öka likvärdigheten samt ge goda förutsättningar för pedagogerna att arbeta med nationella minoriteter i vardagen på förskolan.

Statsbidrag för språkutvecklande arbete har möjliggjort en projektanställning av finsk kultur - och språkstödjare. Projektanställningen pågår från hösten 2022 och ska bidra till att säkerställa samt utveckla arbetet för nationella minoriteter och deras kultur i förskolorna. Det har mottagits positivt i verksamheterna och hos vårdnadshavare. Det är ännu för tidigt att dra djupare slutsatser av denna insats och på vilket sätt det ger effekter för enskilda barn och grupper språkutveckling för nationella minoritetsspråken.

Samverkan med hemmet

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för barn att utvecklas rikt och mångsidigt och för att vårdnadshavare ska vara nöjda med verksamhetens kvalitet, behöver god samverkan tas tillvara. Resultat av förskoleundersökningen visar en positiv trend inom området samverkan med hemmet. Det är en ökning med sex procentenheter från 69 föregående år till 75 i årets resultat. Vidare visar resultaten på att planerade aktiviteter har gett effekt i kontakten med vårdnadshavare. De upplever en positiv utveckling i möjligheterna i att kommunicera och ställa frågor samt framföra synpunkter till verksamheten. 80 procent är nöjda, en stor förbättring jämfört med tidigare år, då utfallet var 73 procent. En förklaring till de förbättrade resultaten bedömer förvaltningen är de kommunikationsplaner och introduktionsplaner som verksamheterna har arbetat fram. De har bidragit till att skapa goda förutsättningar för information, kommunikation, samverkan mellan förskola och hemmet och en högre måluppfyllelse inom området.

Nöjdheten hos vårdnadshavare kan även ses genom att KF-indexet visar på en ökning från 81 till 85 procent. Över tid visar KF-utfallen på en stabilitet i resultatet vilket indikerar på att vårdnadshavare upplever att Farstas kommunala förskolor är trygga med en god omsorg och utbildning för barnen.

Särskild redovisning uppföljning av introduktionsförskola

Introduktionsförskola i Fagersjö startades upp under våren 2022. Verksamheten är kopplad till öppna förskolan på Mötesplats Fagersjö. För att följa och samordna arbetet har förvaltningen tillsatt en gemensam styrgrupp för olika satsningar med flera beröringspunkter, nämligen introduktionsförskolan, hembesöksprogram och NYFEIS. (Läs mer om projekten hembesöksprogram och NYFEIS under mål 1.1)

Farsta beviljades 1 miljon kronor för verksamheten. Den största delen av medlen går till löner och lokaler. Därutöver finns kostnader för tolkförmedlingstjänster och material.

Bland de aktiviteter som erbjuds barn och vårdnadshavare kan följande nämnas: Fri lek med tydligt språkfokus, sångsamling varje dag, gympa med vårdnadshavare, Svenska för invandrare (SFI), föräldrastöd, promenader i närområdet, samtalsstöd till föräldrar, teater och sagostunder. Vi har utvecklat ett kommunikationsmaterial och visar besökarna film om förskolorna i Fagersjö. En presentation om varje förskola i stadsdelen finns uppsatt och tillgänglig på öppna förskolan. Medarbetare från förskolorna har också presenterat förskolans verksamhet och innehåll. Även studiebesök på närliggande förskolor har arrangerats. Fokus är att ge information om vad en förskola är och vad det innebär att gå på förskolan.

Samverkan har förstärkts inom förvaltningen mellan öppna förskolan, de fyra förskolorna i Fagersjö och med individ- och familjeomsorgens olika delar. Samverkan sker också med regionens barnavårdscentral (BVC) och barnmorskemottagning (BMM), kulturförvaltningen (biblioteket), arbetsmarknadsförvaltning och länsstyrelsen.

Enligt vår årliga besöksenkät som vi gör till alla öppna förskolor, är 71 procent av de svarande i Fagersjö mycket nöjda med verksamheten, 29 procent är nöjda med verksamheten. Samma enkät visar att besökarna hittar till verksamheten genom BVC, social medier och genom andra föräldrar.

Besöksantalet har varierat under året. Totalt har 593 besökare varit barn. Det ger i genomsnitt 50 barnbesökare per månad. (Det är inte 50 unika barn.) Besöksantalet ska sättas i relation till att Fagersjö är en liten stadsdel och geografiskt isolerad.

En handfull Fagersjöbarn började förskolan hösten 2022 och ytterligare en handfull står i kö, men är ännu för små. Vid årsskiftet 2021/2022 var inskrivningsgrad i Fagersjö för 2-5-åringar: 85,4. Motsvarande siffra för hela Farsta var 95,9. Vi har ännu ingen siffra för årsskiftet 2022/2023.

Ökad inskrivning

Förskolan är viktig för barn och deras utveckling. Verksamheten har ett kompensatoriskt och ett lärande uppdrag och alla barn ska ges erbjudas möjlighet att få gå i förskolan. I Farsta var inskrivningsgraden för 3-5 åringar jämförelsevis hög, 95,9 procent av barnen i åldrarna tre till fem är inskrivna. Det råder dock skillnader mellan olika bostadsområden, många av de barn som saknar förskoleplats bor i centrala Farsta.

Förskoleverksamheten samverkar med introduktionsförskolan, Famnen, samhällsvägledaren och stadsdelsmammorna för att uppmärksamma de familjer vars barn inte är inskrivna och aktivt uppmuntra dem att söka förskola. De motiverar hemmavarande kvinnor att söka SFI-studier eller arbete och det blir då naturligt att även informera om varför förskoleverksamhet är bra för barnen och hur man söker förskola. Informationsbladet har länkar till Skolverkets information om förskoleverksamhet på flera språk samt till stadens hemsida för ansökan till förskola. Ett digitalt informationsmaterial med bildstöd är framtaget som förklarar vad förskoleverksamhet innebär.

Farsta har för tredje året i rad identifierat vilka barn som inte har förskoleplats. Listan i år omfattade 47 barn (57 barn 2021, 111 barn 2020) i åldrarna 3 till 5 år.

Barn som saknar förskoleplats	3 år	4 år	5 år
	20	16	11

28 av barnen har familjer som är skrivna i Farsta, men barnen är inte införda i barn- och elevregistret. Övriga familjer har haft förskoleplats tidigare. Informationsblad med text om vikten av att barnen får gå på förskola har skickats i maj till dess familjer då det finns lediga platser på flera förskolor till hösten. Informationsbladet har länkar till Skolverkets information om förskoleverksamhet på olika språk och förskoleverksamheten samt till stadens hemsida där man kan ställa sig i kö. Uppföljning på våren 2022 av 2021 års arbete med att öka inskrivningen visade att 26 procent av de familjer som fick information tillsänt sig förra året har barnen inskrivna på en förskola.

Uppföljning av året informationsutskick visar att i mitten av juli månad kvarstår 39 barn (83 procent) i åldrarna tre till fem som sannolikt bor i Farsta och saknar förskoleplats. I fyra fall har det visat sig att familjen är okänd/avflyttade enligt posten. I ytterligare två fall har information inkommit om avflyttning i ett fall respektive tillfälligt boende i annat land då vårdnadshavaren är SIDA-anställd. Ett barn har vid uppföljning i juli fått en förskoleplats och ett barn har flyttat till en annan kommun. Familjernas boendeadresser är utspridda i stadsdelsområdet. De områden som avviker är Tallkrogen som endast har ett barn och störst

andel av barn som inte står i kö till förskola bor i centrala Farsta. I 19 fall (30 %) visar det sig att förra årets informationsutskick inte har gett någon utdelning. Familjerna har fortfarande inte ställt sitt barn i förskolekö.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	35,8 %	1,4 %	34,4 %	37,2 %	33 %	33 %	VB 2022
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	85 %	84 %	86 %	81 %	88 %	88 %	2022
Analys Trots ett positivt utfall i jämförelse med tidigare år uppnås inte årsmålet om 88 procent. Förvaltningens analys och slutsats visar på att de insatser som planerats och genomförts har trots allt haft effekt på resultatet. Information och kommunikationsflödet mellan förskolan och vårdnadshavare har ökat under perioden och nya arbetssätt har införlivats för att säkerställa god kommunikation och information mellan förskolan och hemmet. Syftet med de förändrade arbetssätten har varit att öka vårdnadshavarnas upplevelse av en högre delaktighet och insyn i förskolans verksamhet. Såväl introduktionsprocessen som kommunikationsplaner är fortsatta utvecklingsområden för att utveckla samverkan med hemmet och öka måluppfyllelsen ytterligare.							
  Antal barn per grupp	15,9 barn/avd.			15,4 barn/avd.	16	16	VB 2022
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5 st			4,8 st	4,9	4,9	VB 2022
Analys Årsmålet på 4,9 barn per anställd uppnås inte helt. Söktrycket på förskoleplatser har inför årsskiftet varit högt och extrabarn har skrivits in på en del enheter.							
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6			3,6	3,6	3,6	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från minoriteter samt experter kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens pedagogiska verksamheter	2022-01-01	2022-06-30	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att nå ut med information om nationella minoriteters särskilda rättigheter till modersmål och språkutveckling i förskola och skola samt säkerställa att det är lätt för vårdnadshavare att ansöka och beviljas detta	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att utveckla uppföljning och aggregerad statistik kring närvaro och frånvaro på stadens förskolor	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utvärdera hur alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Stadsdelsnämnden har via förskoleavdelningen bidragit med underlag till utvärderingen.			
✓ Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera de obligatoriska rutinerna för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Stadsdelsnämndens förskoleavdelning har i samverkan med stadsdelens kommunala skolor reviderat de lokala rutinerna för övergångar mellan förskola och skola med särskilt fokus på språkutveckling.			
✓ Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla indikatorn "Kvalitetsindikatorn – Självvärdering" utifrån läroplansuppdraget	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Stadsdelsnämndens förskoleavdelning har bidragit till utveckling av kvalitetsindikatorn genom deltagande i referensgrupp ledd av utbildningsförvaltningens förskoleavdelning.			

Nämndmål: Farstas förskolebarn leker och lär i en trygg och hållbar förskola

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Barnens kunskap om social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet har ökat
- Barns fysiska förmåga ökar genom rörelse och daglig uteverksamhet
- Fler barn undervisas i lärmiljöer som uppfyller kriterierna för tillgänglighet och hög kvalitet
- Barns språkliga förmåga ökar
- Andel inskrivna barn i förvaltningens förskolor ökar
- Andel vårdnadshavare som är nöjda med sin förskola ökar

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barns uppmuntras att till att utveckla sitt språk.	84,01 %			79 %	80 %		2022
 Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans arbete med normer och värden.	88 %			85 %	85 %		2022
 Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till fysiska aktiviteter	84 %			84 %	85 %		2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys							
Ett av avdelningens förväntade resultat är att barnens fysiska aktiviteter ska öka och det målet arbetar förvaltningen aktivt med genom utveckling av framtagna rörelsestrategier. Årsmålet för vårdnadshavarnas nöjdhet med detsamma är nästan uppnått, Andelen vårdnadshavare till pojkar är nöjda till 85 % och andelen flickor är 84 %.							
●	Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	84 %	84 %	84 %	79 %	80 %	2022
●	Vårdnadshavarnas nöjdhet med samverkan med förskolan	75 %			69 %	75 %	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Förskolenheterna tar fram en rörelsestrategi för ökad utevistelse och utveckling av rörelselekar.	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förskolorna fördjupar sitt arbete med Handlingsplan för förbättrad arbetsmiljö för förskollärare och barnskötare	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förskolorna genomför pedagogiska miljöronder	2020-01-01	2022-12-31	
✓ Förskolornas arbete med språkutveckling inventeras och en övergripande språkstrategi tas fram	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Förvaltningen tar fram en processplan för forskningsprojektet Hållbar förskola	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Utbildning genomförs för barnskötare i digitala appar som stödjer språkutvecklande arbetssätt	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

● Uppfylls helt

Analys

Farstas invånare lever i relationer fria från våld

Förvaltningen har använt sig av FREDA-kortfrågor i ärenden för att fråga om och upptäcka våld i nära relationer och under året har våldsutsatthet upptäckts både inom ärenden som berör vuxna och unga.

Under året har förvaltningens relationsvårdsteam (RVT) haft 196 inkomna ärenden varav det inletts utredning i 76 av fallen. 17 av dessa ärenden har beviljats skyddat boende och 36 stödsamtal har beviljats som insats hos RVC Sydost. I samtliga inledda utredningar har det även gjorts riskbedömningar. Av de inkomna 196 ärendena har det funnits barn i hushållet i

108 av fallen. 9 barn har varit medföljande till skyddat boende. 19 våldsutövare har kontaktats och erbjudits stöd varav 2 tackat ja till insatser. Målet på fem stycken inledda utredningar kommer därför förmodligen inte uppnås, de flesta våldsutövare bedöms inte kunna kontaktas på grund av ökade risker för den våldsutsatta. Under hösten har en gemensam strategi inom socialtjänsten tagits fram för att nå fler våldsutövare och motivera dessa till att ta emot insatser. En informationsfolder som riktar sig till våldsutövare har arbetats fram.

Arbetet enligt Islandsmodellen har under året implementerats som ordinarie verksamhet och i arbetssättet har 10 ärenden med sammanlagt 17 barn ingått. I samarbete med lokalpolisområde Farsta och socialjouren har våldsutsatta vuxna och barn snabbare synliggjorts och fått ett samordnat skydd, stöd och behandling. Våldsutövare har lagförts i större omfattning och fått adekvat stöd och behandling.

Utbildning i metodstödet insatser, risk- och skyddsbedömningar för våldsutsatta barn (iRiSk) sker i samarbete med forskare från Marie Cederschiölds högskola. I metodstödet ingår också att utreda våldsutövande förälders omsorgsförmåga.

Socialförvaltningen har i samarbete med förvaltningen startat en pilot, Akademisk socialtjänst (AST) i syfte att samlokalisera socialtjänsten och forskare för att få en mer nära koppling mellan praktik och forskning. Beprövad erfarenhet i kombination med aktuell och tidigare forskning ska bidra till en mer kunskapsbaserad socialtjänst. Piloten lägger fokus på temat våld.

”Våga anmäla, våga vittna” är en arbetsmetod i samverkan mellan socialtjänst, fritid, skolan, polisen samt stödcentrum syd som syftar till att stötta ungdomar som utsätts för brott av andra ungdomar att våga anmäla och att våga stå kvar vid sin anmälan.

Förskolan är en viktig del i att förebygga våld och att ge alla barn möjlighet till en trygg och lärande miljö. Tillsammans med socialtjänsten sker samverkan med att identifiera och stärka barn som far illa och minska risken att barn utsätts för våld. Det finns ett behov av att öka medvetenheten kring våldsprevention och jämställdhet samt att ge förskollärare och barnskötare strategiska verktyg i att arbeta förebyggande med barnen. Ökad samverkan med socialtjänsten har skett under året.

Förvaltningen säkerställer att det finns utbildade pedagoger som genomför ABC-kurs. Vårdnadshavare erbjuds att delta i föräldrautbildningar som en förebyggande insats för barns bästa.

Under 2022 har beställarenheten äldreomsorg haft åtta ViNR-ärenden varav två har fått insatser från relationsvårdsteamet. Resterande har fått stöd genom beställarenhetens egna insatser. Våld i nära relation och våldets olika uttryck har tagits upp till diskussion på arbetsplatsträffar, APT inom äldreomsorgen. Rutin för hur medarbetare ska agera vid misstanke om att äldre, i nämndens verksamheter, utsätts för våld i nära relation finns tillgänglig för medarbetarna i verksamheternas rutinpärmar. Inom beställarenheten äldreomsorg har varje team en biståndshandläggare som representant i enhetens ViNR-grupp (våld i nära relation) och deltar i stadens centrala nätverk för ViNR.

Samverkansmöte med kommunala och privata hemtjänstutförare har genomförts två gånger under året. Vid samverkansmötena har rutiner om och hur medarbetare ska agera vid ViNR

ärendet tagits upp.

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

Arbetsmetoden Snabbare Lagföring (SLF) startade under året och innefattar en samlokalisering av socialtjänst hos polis och innebär att ungdomen lagförs och deltar i polisförhör inom några dagar. 62,5 procent av de barn och ungdomar som anmälts för brott för första gången har tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal inom 48 timmar. Huvuddelen av de misstänkta brotten har varit ringa stöld, misshandel och narkotikabrott för eget bruk. Barn under 12 år eller som begått allvarliga brott kallas även till allvarssamtal tillsammans med polis. Utfallet beror på att utredning har inletts direkt och att det i flera ärenden inte gått att nå vårdnadshavare inom ramen för 48 timmar, ordinarie förhandsbedömning genomfördes istället.

Förvaltningen deltar i pilotprojektet ”Mitt val – min väg” i samverkan med Göteborgs och Lunds universitet för att stödja placerade ungdomar som lämnar samhällsvården och förbereda dem inför ett självständigt vuxenliv. Under året har 11 ungdomar i åldern 17-19 år deltagit varav 4 pojkar och 7 flickor.

Förvaltningen når inte målet ”Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan”. Två skolsamordnare med huvuduppdrag att samordna placerade barn och ungas skolgång har anställts under juli för att stärka detta arbete.

Alla placerade barn och ungdomar har erbjudits hälsoundersökningar och tandundersökningar enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökningar av barn och unga som vårdas utanför det egna hemmet, HSLF-FS 2019:19. En rutin har tagits fram för hur samverkan med regionerna ska ske och hur barn och ungdomars hälsobehov följs upp och statistikförs. I rutinen finns även vägledning för hur avvikelser ska upprättas om hälsoundersökningar inte kommer till stånd. Samverkansöverenskommelse mellan länets kommuner och regionen gällande hälsoundersökningar för placerade barn började gälla den 1 april 2022.

I vårdplanen för placerade barn och ungdomar har behoven av god hälsa och tandhälsa specificerats och följts upp löpande under placeringstiden. För de barn och unga som är stadigvarande placerade i familjehem används ett hälsokort som årligen uppdateras i samverkan med familjehemmet.

Under året har 13 familjer med totalt 20 barn beviljats och deltagit i projektet ”Intensifierad utredning i hemmiljö” där syftet är att testa en ny arbetsmodell i utredningsförfarandet där socialsekreterare och familjebehandlare samverkar från start.

Förvaltningens anhörigkonsulent och barnrättssamordnare har genomfört nätverksmöten med medarbetare utbildade i BRA-samtal. Stockholms stads program "Stöd till anhöriga 2021 - 2024" har utökat målgrupperna till att även innefatta barn som anhöriga, anhöriga till personer med koppling till våldsbejakande extremism, anhöriga till personer med kriminell livsstil och anhöriga till personer som drabbats av skjutningar och dödligt våld. 100 procent av de anhöriga skattar i enkät att de problem de sökt stöd för har minskat efter kontakt med anhörigkonsulent.

90 procent av de barn som påbörjat HUMLAN, en stödgrupp för anhöriga barn som upplevt missbruk eller psykisk ohälsa i familjen, har fullföljt programmet. 27 HBTQI+ häng har genomförts och ungdomar i behov har fått individuella stödsamtal. Skolsociala teamet (SST) samverkar med föräldrar och elever i mellan- och högstadiet för att stödja och samordna insatser/åtgärder med skolans personal. Teamet har gått ifrån att arbeta både förebyggande och biståndsbedömt till att endast arbeta förebyggande. Under året har 21 barn fått hjälp av skolsociala teamet.

Förvaltningen har under året gått med i Trefas som är förstärkt samverkan gällande dödligt skjutvåld mellan socialtjänst, kriminalvård och polis.

Insatsen Sociala Insatsgrupper (SIG) sker i samverkan mellan polis och socialtjänst. Under året har 11 ungdomar och 9 vuxna beviljats insatsen SIG. SIG-samordnare har arbetat med lokala avhopparpoliser för personer i riskmiljö.

Förvaltningen har arbetat aktivt med att identifiera bostadslösa klienter med missbruksproblematik där insatsen försökslägenhet eller Bostad först är möjlig och uppnår målet ”Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader”.

Av 32 underrättelser om avhysningar har 10 avvärjts, övriga har inte varit möjliga att påverka på grund av exempelvis domar i hyresnämnd, tingsrätt, hovrätt eller att hyresgäst avböjt stöd från förvaltningen. Inga barn har berörts av avhysningar. Under året har 24 hushåll fått stöd till en stadigvarande boendesituation.

Fem personer har inom projekt Förstärkt samverkan beviljats insats Case Manager för att minska sitt missbruk genom samordning av insatser och vård. Resultat visar på en god effekt för samverkan med Region Stockholm och för genomförande av planerade insatser.

Under året har förvaltningen tagit emot 113 LVM-anmälningar varav utredning inlett på 21 personer. Ingen LVM-ansökan har gjorts med anledning av att förvaltningen motiverat till frivilliga insatser.

Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet

Stockholms stads strategi 2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet utgår från fyra övergripande punkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska äga rum på den lokala nivån.

1. Systematisk samhandling

Arbetet med 48-timmarssamtal, arbetsmetoden Våga anmäla, våga vittna och sociala insatsgrupper beskrivs ovan.

2. Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer

Förvaltningen har arbetat enligt den lokala Överenskommelsen om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inklusive prevention och fritid, se mer under särskild redovisning gällande punkt ”Utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst” nedan.

En introduktionsförskola inom öppna förskolan har öppnat på Träffpunkt Fagersjö. Verksamheten har ett nära samarbete med Fagersjös fyra förskolor. Besökare har fått information av pedagoger om förskolans verksamhet till exempel genom en introduktions/informationsfilm och erbjudits att göra studiebesök på förskolorna. Förvaltningen har i samverkan med utbildningsförvaltningen uppdaterat rutiner rörande informationsöverföring och tidsplanen för förskolpedagogernas och lärarnas samverkan inför övergång från förskola till skola. Introduktionsförskolan har fått tillgång till förskolebiblioteket som finns i mötesplats Fagersjö och är öppet för fler besökare. För att bryta isolering hos kvinnor som inte arbetar eller studerar och nå ut med samhällsinformation för att öka inskrivningsgrad av barn på förskolor i Farsta, i synnerhet Fagersjö har förvaltningens utförarverksamheter deltagit på öppna förskolans verksamhet i form av stadsdelsmammor, samhällsvägledare, NYFEIS och Famnen som bedriver samtals- och föräldrastöd.

För att tillgodose behovet av sysselsättning för Hökarängsskolans elever i årskurs 6 – 9 har förvaltningen utökat öppetiderna på Morris fritidsgård med två eftermiddagar i veckan.

Personal på Tuben har arbetat med en mängd ungdomsprojekt och tydlighet och trygghet vilket har gett god effekt på verksamheten.

I samband med skjutvåld och sprängningar i stadsdelen har fritidsgården i Farsta strand haft extra öppet och samarbetat med fältassistenter och trygghetsvårdare.

3. Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv

Förvaltningens fritidsverksamheter har arbetat med fokus på ifrågasättande av våld och våldsnormer bland barn och unga. Stadsdelsområdets skolor har tillsammans med fältassistenterna bedrivit ett våldspreventivt arbete för barn och unga utifrån teman som sex och samlevnad, psykisk ohälsa, mobbning, relationer, alkohol och droger. Ett exempel på ett sådant arbete är HBTQI+ hänget. Förvaltningens fältassistenter har tillsammans med medarbetare från Hökarängsskolan utbildats i att hålla programmet mentorer i våldsprevention (MVP) med mål att stoppa och förebygga mäns och killars våld. Förvaltningen har med utbildningsförvaltningen deltagit i lektionsserien ”Agera tillsammans” för att hjälpa elever i mellanstadiet att reflektera kring och utmana stereotypa idéer om genusnormer, särskilt de normer som har en tydlig koppling till våld.

4. Civilsamhället

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i stadsdelsområdet sker genom platssamverkan och samarbete med polis, fritid, socialtjänst, skola och ideella aktörer.

I Hökarängen har man arbetat med platssamverkan där syftet förutom en tryggare och attraktivare plats också ska leda till sänkta kostnader för skötsel, fler människor i området vilket ger fler livskraftiga företag och ökade fastighetsvärden. Förvaltningen har genomfört sociala aktiviteter på torget och gågatan, utökat öppetider på fritidsgården i området för att minska glappet mellan skoldagens slut och fritid. Polisen har även under en tre månaders period satt upp övervakningskameror på platsen.

Förvaltningen har haft fortsatt fokus på Farsta strand för aktiviteter tillsammans med polis,

Familjebostäder, Svenska kyrkan och Stadsmissionen. Syftet är att stärka den kollektiva förmågan.

Inom helgsamverkan har fler aktörer tillkommit och samverkan mellan deltagande aktörer har stärkts märkbart. Signalvärdet har visat sig vara mycket positivt ur ett medborgarperspektiv.

Utvecklad samverkan mellan skola, förskola socialtjänst, fritidsverksamhet samt polis och region

Förvaltningen har arbetat enligt samverkansöverenskommelsen mellan förskola, skola och socialtjänst, BUS-överenskommelsen (barn i behov av särskilt stöd), samverkansöverenskommelsen med polisen och lokal handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019 - 2022.

I samverkansgrupp mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) har informationsutbyte frågor och utvecklingsarbete skett kring gemensamma frågor. Forumet har under året omorganiserats och ett arbete med framtagande av årshjul har genomförts. Årshjulet inkluderar prioriterade aktiviteter där forumet genomför gemensamma insatser. Arbetet med att få med fristående skolor till SSPF har under året gett positivt resultat.

BUS-styrgrupp har träffats fyra gånger under året och i styrgruppen ingår socialtjänstens chefer tillsammans med chefer för förskola, grundskola, gymnasieskola, friskolor, habilitering och barn- och ungdomspsykiatri.

För att öka tryggheten och minska riskerna för att barn och ungdomar dras in i kriminalitet har fältverksamheten ökat sin närvaro i stadsdelen och arbetat förebyggande tillsammans med SIG-samordnare. För att öka ungas kännedom om samhällets stödfunktioner i närområdet genomfördes de årliga Tillsammansdagarna som riktar sig till alla klasser i årskurs 7 där de träffat representanter från ungdomsmottagningen, kyrkan, fritiden, centrumvakterna och polisen. Fältassistenter och medarbetare från fritiden deltog på föräldramöten för årskurs 7 för ytterligare samverkan.

Förvaltningen har presenterat familjemottagningen Famnen tillsammans med Fagersjöskolan inom projektet "För barnets bästa" med fokus på vårdnadshavare för elever i årskurs F-3 med syfte att motivera vårdnadshavare att vid behov kontakta Famnen för stöd i sitt föräldraskap.

Förvaltningens Skolsociala team (SST) har samverkat med föräldrar och elever för att stödja och samordna insatser med skolans medarbetare och för att länka till andra vårdgivare samt att stabilisera i hem och skola.

Förvaltningens mottagningsgrupp för barn och unga har fungerat som en rådgivande kontakt med kommunala skolor och friskolor inför orosanmälan och samverkan har skett vid misstanke om våld mot barn framkommit under skoltid. SAMS-modellen som står för samverkan skola socialtjänst, har använts för att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn inför skolbyte. Förvaltningen har även haft regelbunden samverkan med kommunala aktivitetsansvaret (KAA) för att identifiera barn och ungdomar som stått utan skolgång och sysselsättning. Skolfam, en skolsatsning inom familjehemsvården, har bidragit till ett strukturerat arbetssätt för familjehemplacerade barn för att höja deras skolprestationer.

Projekt skolsamordnare för placerade barn började i juli månad.

Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av hög kvalitet

Förvaltningens utvecklingsarbete fortgår vad gäller arbetsmetoder och arbetssätt i syfte att värna den enskildes integritet och tillförsäkra den enskilde inflytande, självbestämmande och delaktighet i sin vardag. Konkret innebär detta exempelvis intensifierat implementeringsarbete vad gäller det Pedagogiska ramverket, där förvaltningens ambassadörsnätverk (särskild utvald personal inom respektive enhet inklusive ansvarig enhetschef) bland annat träffas regelbundet i syfte att föra en dialog kring val av lämpliga arbetssätt och metoder inom berörda verksamheter. Under året har förvaltningen även tillsatt en särskild funktion, en särskild utsedd person som ska fungera som stöd och bollplank till berörda utförarenheter vad gäller implementeringen av Pedagogiska ramverket.

Förvaltningen har kartlagt och genomfört ett inventeringsarbete av medarbetarnas kompetens och utbildningsbakgrund i syfte att medarbetare ska kunna erhålla den nya gemensamma yrkestitulaturen, stödassistent, som staden har infört under året. För de medarbetare som inte bedöms uppfylla kraven för att kunna erhålla stadens nya yrkestitulatur, har generella och individuellt riktade fortbildningsinsatser erbjudits den enskilde, genom dels Socialförvaltningens försorg, dels Forum Carpe. Medarbetare som bedöms sakna erforderlig kompetens för att kunna erhålla nämnda yrkestitulatur och som av olika anledningar inte har utbildat sig under året, kommer att ges motsvarande möjlighet till fortbildning även under år 2023, exempelvis valideringsutbildning genom Åsö vuxengymnasium på uppdrag av Socialförvaltningen.

Förvaltningen har genomfört en workshop med fokus på grundläggande digital kompetens i syfte att utveckla arbetssätt och val av arbetsmetoder, som ska tillförsäkra den enskilde ökad integritet, självbestämmande och delaktighet. Förvaltningen har undersökt möjligheten att genomföra ett studiebesök inom annan kommun i syfte att kunna ta del av goda exempel från verksamheter som bedöms ligga i framkant vad gäller nyttjande av välfärdstekniska hjälpmedel samt få goda exempel på hur rollen som stödpedagog kan nyttjas inom aktuella verksamheter. Inför nästkommande år har förvaltningen ansökt om medel för utveckling och lärande (MUL) 2023 (studiebesök/studieresa).

Förvaltningen har ett fortsatt fokus på barnrätt och tillämpar ett arbetssätt som säkerställer att det finns ett barnrättsperspektiv i samtliga ärenden som berör barn. I linje med detta har förvaltningen genomfört en gemensam workshop med fokus på hur nämndens olika verksamheter kan samarbeta i gemensamma ärenden som berör barn. Workshopen utmynnade i en ny samverkansrutin mellan berörda enheter. Förvaltningen fortsätter arbetet med kollegial granskning i syfte att bland annat följa upp barns delaktighet, om barnperspektiv har beaktats samt om barnkonsekvensanalys har genomförts. Den kollegiala granskningen syftar även till att kunna lyfta goda exempel för ett gemensamt lärande. Ett par biståndshandläggare har under året genomfört utbildning i BRA-samtal (samtalsmodell), en utbildning som därefter har tillämpats i samtal med barn. Förvaltningen erbjuder även BRA-samtal genom familjestödsenheten.

Förvaltningen har under året sett över sin beredskapsplanering och exempelvis aktualiserat

sina kontinuitetsplaner, både övergripande och på enskild nivå. Konkret har bland annat rutiner, stöd och styrdokument aktualiserat och en inventering har genomförts i syfte att säkerställa att det finns så kallade krislådor att tillgå vid behov. Till stor del har detta arbete genomförts vid APT-möten, där man även har genomfört så kallade skrivbordövningar, för att på så sätt öka beredskapen i händelse av att en kris och katastrofsituation uppstår.

Förvaltningen har under året tillsatt en så kallad koordinatortjänst riktad till familjer med funktionsnedsatta barn. Det handlar om en funktion som kan bistå föräldrarna i kontakten med myndigheter och vara ett stöd i planering av de insatser barnen och familjen behöver. Förvaltningen har som ett led i att stärka anhörigstödet även arbetat med att återstarta anhörigombuds nätverket, vilken har legat vilande sedan Covid-19 pandemin bröt ut. Anhörigombuds nätverket syftar till att stärka och underlätta dialogen med anhöriga. Daglig verksamhet Farsta har tillsammans med förvaltningens anhörigkonsulent planerat och ansvarat för att anhörigombudsträffar kan genomföras på ett önskvärt sätt. Under året har både anhörigombudsträffar och anhörigträffar genomförts.

Förvaltningen har förstärkt ledningsorganisationen för arbetet med funktionsnedsatta genom att tillsätta en biträdande chef med särskilt ansvar för insatsen personlig assistans.

Förvaltningen har under året påbörjat en mer systematisk uppföljning av verksamhet i egen regi, dels utifrån den stadsövergripande uppföljningsmall som staden använder sig av vid uppföljning av privat driven verksamhet och uppföljning av verksamhet driven på entreprenad, dels utifrån egen utarbetad checklista, vilken är tänkt att fungera som ett komplement till stadens övergripande uppföljningsmall.

Verksamheterna inom området Funktionsnedsättning arbetar systematiskt utifrån ett individcentrerat förhållningssätt och det i syfte att göra stödet och omvårdnaden till den enskilde brukaren mer personlig. Det innebär ett ständigt fokus och lyhördhet för respektive brukares eventuella krav, individuella behov och önskemål. Alla brukare har en särskild utsedd kontaktperson i syfte att skapa trygghet och kontinuitet för brukaren och i syfte att få närmare kännedom om den enskildes preferenser och sätt att kommunicera.

Under året har förvaltningen införskaffat ytterligare en bil i syfte att dels öka brukarnas delaktighet i samhället, exempelvis genom utflyttad verksamhet, dels minska kostnaderna vad avser turbundna resor.

Varje verksamhet har vid arbets- och personalmöten gått igenom diskrimineringslagstiftningen för att öka den allmänna kunskapen om lagens grunder och hur kunskapen ska omsättas i arbetssätt och bemötande. Vid de enheter som har försämrade resultat, enligt de årligt återkommande brukarundersökningarna, har man genomfört särskilda analyser kring arbetssätt och bemötande. Vid verksamheterna har man också haft en dialog med brukare, anhöriga och biståndshandläggare för att identifiera utvecklingsområden.

Vid den individuella uppföljningen av varje brukares genomförandeplan, som sker varje år, där brukaren, biståndshandläggare och kontaktperson deltar, lyfts alltid frågan om diskriminering och om brukaren upplever att hen blivit särbehandlad på ett negativt sätt.

Förvaltningen har under året inlett ett systematiskt samarbete med Kungsholmens Västra Gymnasium i syfte att kontinuerligt, varje år, kunna erbjuda elever APL-platser

(arbetsplatsförlagt lärande) inom förvaltningens olika enheter. Under hösten tog förvaltningen emot 12 APL-elever. Det aktuella samarbetet bedöms kunna bidra till en positiv utveckling vad gäller behovet av framtida rekrytering av medarbetare, såväl tillsvidareanställd personal som vikarier. Sistnämnda vilka behöver rekryteras inför exempelvis planerad semester alternativt vid ordinarie personals frånvaro på grund av sjukdom. APL-elever bedöms således vara en potentiell rekryteringsbas vid framtida behov av nya medarbetare. Samarbetet bedöms även på sikt kunna bidra till kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av förvaltningens olika verksamheter.

Förvaltningen har under året flyttat delar av Daglig verksamhet Farsta, Lilla och Stora Edsvalla, till nya större lokaler, vilka jämförelsevis bedöms vara mer ändamålsenliga utifrån målgruppens behov. De nya verksamhetslokalerna bedöms kunna bidra till en positiv verksamhetsutveckling, då lokalerna bland annat har potential för att förvaltningen ska kunna expandera verksamheten och ta emot fler brukare.

Förskolans barnhälsoteam är viktig resurs i arbetet kring barn i behov av särskilt stöd och i att utveckla förskolans utbildning så att verksamheten är en trygg plats att vistas på oavsett funktionsnedsättning. Ett arbete har under perioden påbörjats för att säkerställa att samtliga enheter har strukturerade och systematiska barnkonferenser. Barnkonferensernas syfte är att identifiera enskilda barns behov samt besluta om tidiga insatser och åtgärder som en del i det främjande och förebyggande barnhälsoarbetet. Ett strukturerat arbete pågår i förvaltningens verksamheter för att säkerställa att barn med fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning får vistas i en trygg och stimulerande verksamhet.

Förvaltningen arbetar systematiskt för att följa upp barn i behov av särskilt stöd och enskilda individer samt grupperns behov av tidiga insatser. Metoder och arbetssätt följs upp och utvecklas utifrån verksamheten, individen och gruppernas behov. Förvaltningens barnrättsombud deltar i arbetet med att utveckla barnrättsperspektivet i förskolans verksamhet utifrån barns delaktighet och inflytande i verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	31,25 %			47,17 %	55 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Av 32 inkomna underrättelser om avhysning har 10 avvärjts och 20 verkställts där bidragande orsaker har varit dom i hyresnämnd, tingsrättsdom och att hyresgäst ej önskat stöd eller kontakt från förvaltningen.							
   Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100	VB 2022
   Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	23,3 %	21,3 %	25,6 %	23,9 %	24 %	24 %	VB 2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar	62,5 %	51,6 %	82,4 %	93,2 %	70 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys Under hösten 2022 påbörjades ett ökat samarbete tillsammans mellan socialtjänst och polis. Genom att ha en socialekreterare hos polisen, har tätare kontakt och snabbare lagföring kunnat ske. Detta har lett till att fler 48-timmarssamtal har ersatts genom andra arbetssätt.							
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	88 %	88 %	81 %	82 %	93 %	öka	2022
Analys Resultatet av den senaste brukarundersökningen visar på en förbättring jämfört med fjolårets resultat, samtidigt när förvaltningen inte årsmålet. Jämförelsevis står sig dock resultatet väl och ligger något högre jämfört med staden totalt. Förvaltningen fortsätter sitt förebyggande arbete för att ytterligare minska brukarnas upplevelse av att bli diskriminerade.							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	87 %	56 %	44 %	90 %	90 %	öka	2022
Analys Resultatet ligger i nivå med årsmålet men visar på ett låg vilja att svara på frågan. Ett arbete pågår för att öka brukarnas delaktighet och trygghet att vilja besvara alla frågor.							
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	88 %	92 %	86 %	80 %	80 %	2022
  Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	57,45	44,83 %	77,78 %	58,54	75 %	75 %	VB 2022
Analys Placerade barn och ungas skolresultat har förbättrats sedan skolsamordnarna påbörjade sitt arbete sommaren 2022. Genom ökat stöd, kartläggning, samordning samt koordinering vid skolbyten ska fler placerade barn och unga uppnå godkända betyg i kärnämnen i grundskolan.							
  Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	50	50 %		75	50 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service)	86 %	85 %	88 %	91 %	90 %	90 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
till personer med funktionsnedsättning)							
Analys	Resultatet av den senaste brukarundersökningen visar dels på en viss försämring jämfört med fjolårets resultat, dels att förvaltningen inte riktigt når årsmålet. Förvaltningen, berörda enheter ska utarbeta en handlingsplan och intensifiera sitt utvecklingsarbete i syfte att den aktuella målgruppen ska uppleva att de blir väl bemötta av stadens personal.						
● Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	84 %	80 %	90 %	79 %	79 %	79 %	2022
● Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	76,19	83,33 %	75 %	56,25	40 %	Tas fram av nämnd	2022
● Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	50	28,57 %	100 %	100	40 %	Tas fram av nämnd	2022
● Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	71,18	72,45 %	69,84 %	69,65	70 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
◆ Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	76,92	75 %	78,9 %	65,27	80 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
Analys	Resultatet ligger i linje med årsmålet. Orsaksfaktorer till att skola inte alltid kontaktas under utredningstiden är: <ul style="list-style-type: none"> • att begäran om yttrande inte alltid kräver skolkontakt • oro berör inte skolproblematik • att ungdomen inte går i skola eller har bytt skola nyligen 						
● Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	14			11	38	Tas fram av nämnd	2022
● Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	212 st	19,8 %	80,2 %	204 st	181 st	Tas fram av nämnd	2022
● Antal vräkningar som berör barn	0				0	Tas fram av nämnd	2022
◆ Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och	86 %	88 %	81 %	82 %	96 %	Tas fram av nämnd	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
service till personer med funktionsnedsättning)							
Analys							
Resultatet av den senaste brukarundersökningen visar att brukarnas upplevelse av trygghet har ökat jämfört med resultaten från de två senaste åren. Jämfört med staden totalt är det procentuellt sätt fler brukare, som tillhör Farsta, som i den senaste brukarundersökningen säger att de känner sig trygga. Förvaltningen fortsätter sitt utvecklingsarbete för att ytterligare öka tryggheten.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för intern samverkan i frågor som rör äldre personer som lever i hemlöshet	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden och äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystem enligt SOSFS 2011:9 för att bidra till en likställighet i staden, bland annat genom ett ägandeskap av frågan i ILS-webb	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en centralisering av hälso- och sjukvårdsansvaret inom socialpsykiatrins särskilda boenden, i likhet med LSS-hälsan. Utredningen ska inkludera en kostnadsanalys	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta arbetet med STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utbilda stadens personal inom LSS i det pedagogiska ramverket	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda formerna för ett tryggt mottagande från LVM-vård	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur bolotsar kan ge förstärkt praktiskt stöd till barnfamiljer vid SHIS Bostäders boenden	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samordning av handläggning av personlig assistans	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om förmedlingsprocessen för bostäder med särskild service kan effektiviseras	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Socialnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av profilboenden inom bostäder med särskild service	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna följa riskerna för ökad våldsutsatthet som en möjlig effekt av covid-19-pandemin	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett nytt program för stadens arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel samt arbeta enligt ANDTS-programmet 2018-2021 till dess att ett nytt program är framtaget	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna hur man kan utveckla och använda boendestöd inom missbruk	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska utvärdera arbetet kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller könsstympning	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Farstas invånare lever i relationer fria från våld

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler flickor och pojkar, kvinnor och män utsatta för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld oberoende relation får stöd och skydd utifrån sina behov.
- Fler våldsutövare förändrar sitt beteende.

Nämndmål: Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Färre barn och ungdomar återkommer inom ett år efter avslutad insats.
- Allvarssamtal hålls med alla barn och unga som första gången anmäls för brott.
- Fler barn får bättre hjälp genom individmöten inom Barn i behov av särskilt stöd (BUS).
- Fler personer med missbruksproblem som söker stöd och hjälp fullföljer sin individuella planering.
- Fler personer aktuella inom socialpsykiatri skattar sin situation bättre i uppföljningen i DUR.
- Fler orosanmälningar från förskolan till socialtjänsten återkopplas för att identifiera fler barn i riskzon.
- Fler barn och unga vars föräldrar får insatser från socialtjänsten erbjuds stödsamtal.

- Fler vuxna biståndstagare återkopplar upplevelse av förbättrad situation av sina beviljade insatser.
- Fler unga brottsoffer får stöd av socialtjänsten att våga anmäla och våga vittna.

Nämndmål: Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av hög kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen brukare som är nöjda med sina insatser har ökat
- Förvaltningens verksamheter är tillgängliga.
- Brukare inom nämndens verksamheter upplever en ökad trygghet
- Brukare inom nämndens verksamheter upplever en ökad delaktighet
- Alla brukare inom funktionsnedsättning har godkända och aktuella genomförandeplaner

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
	Förvaltningens ska under året åtgärda de enkelt avhjälpna hinder som identifierats i tillgänglighetsinventeringen.	2022-01-01	2022-12-01	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens äldreomsorgsverksamheter utgår ifrån ett salutogent förhållningssätt, där utgångspunkten är den äldres specifika behov och önskemål.

Hälso- och sjukvård

Under året har en ny mall för riskanalys av patientsäkerhet vid extraordinär händelse upprättats och implementerats. Kunskapshöjande insatser inom avvikelshantering inom hälso- och sjukvård har genomförts inom avdelningen av Medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. Avdelningen har även infört regelbundna genomgångar av inkomna hälso- och sjukvårdsavvikelser för varje enhet. Kunskaper om avvikelseprocessen har ökat under året och avvikelserna håller en högre kvalitet än föregående år. Främst syns detta i analysdelen i varje avvikelse. Kvalitetsregister som Senior Alert och Palliativa registret samt Svenskt demenscentrums demenschecklista används för att analysera och utveckla kvalitet och säkerhet.

Ett samverkansarbete mellan regional samordnare och avdelningschef för äldreomsorg har utvecklats under året. Regionens samordnare är verksamhetschef på en av Farstas vårdcentraler och innehar ett samordningsansvar för samtliga vårdcentraler i Farsta.

Hemtjänsten har under året återlämnat samtliga delegeringar till Region Stockholm den 1 juni. Det innebär att den kommunala hemtjänsten inte längre utför delegerade uppgifter, till exempel läkemedelshantering och såromläggningar, såvida dessa inte bedöms kunna utföras som en egenvårdsinsats. Återlämnandet föregicks av en gemensam utbildningsinsats som samordnades av regional samordnare, hemtjänstchefer, beställarchef och MAS. Biståndshandläggare i stadsdelen och medarbetare på berörda vårdcentraler genomgick gemensamt en utbildning i egenvårdsföreskriften. Hemtjänstmedarbetare utbildades av chefer och MAS.

Förvaltningens vård- och omsorgsboenden har på börjat ett utvecklingsarbete utifrån den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet; *Agera för säker vård*. Arbetet innebär att göra genomlysningar av varje enhet utifrån analysverktyget, samt skapa handlingsplaner för varje enhet som bedriver hälso- och sjukvård.

Under året har arbetet med att planera införandet av digitaliserad läkemedelssigtering, APPVA, påbörjats. APPVA införs under 2023 inom alla vård- och omsorgsboenden.

Mat, måltid och nutrition i enlighet med Agenda 2030 mål 2 och 12

Årets resultat från brukarundersökningen för vård- och omsorgsboenden visade på behov av fortsatt arbete med att förbättra mat och måltidssituationen. Mat- och måltidsombuden har under året fått stöd av förvaltningens dietist i arbetet med att följa upp och utveckla mat- och måltidssituationen. Dietisten har även deltagit regelbundet vid mat- och måltidsombudsmöten på vård- och omsorgsboendena och dagverksamheten samt gjort regelbundna besök i verksamheterna. Dietisten har även genomfört handledning för sjuksköterskor gällande nutritionsärenden inom vård- och omsorgsboenden samt genomfört en föreläsning för medarbetare om mellanmål och nattfasta. Syfte med föreläsningen var att öka kompetens kring vikten av näringsriktiga mellanmål till kvällen, natten och tidig morgon samt praktiska tips på livsmedelsval och berikning. En utbildning i livsmedelshygien har även genomförts.

Teoretisk och praktisk utbildning har genomförts för hemtjänstpersonal i enklare matlagning, som en del av Matlyftet. Syftet har varit att öka kunskapen hos hemtjänstpersonal kring näringsbehov hos äldre, planering och tillagning av enklare måltider, hur man kan använda rester för att tillreda nya rätter samt vikten av tillbehör till måltiden. Personalen har sedan planerat och tillagat en lunch tillsammans med kunden, vilket dokumenterats. Under nästa år kommer även uppföljning genom reflektionsmöten att genomföras.

Inom ramen för Matlyftet har även den öppna seniorverksamheten serverat frukost för seniorer en gång i veckan och genomfört matlagning för herrar. Under året har förvaltningens dietist besökt matlagingsgruppen och pratat om kosthållning. Även en öppen föreläsning om ”Goda matvanor” har genomförts för stadsdelsområdets seniorer.

Förvaltningens dietist har deltagit i framtagandet av ”Rutin för livsmedelsförsörjning som krisberedskap”. Rutinen innehåller förslag på beredskapslager med livsmedel för enklare matlagning samt krismenyer som utgår ifrån råvaror som ska gå att lagerhålla och tillaga/äta även i kris då det kanske inte finns tillgång till el och dricksvatten i kranarna. Ett förberedande arbete pågår med att utöka beredskapsförråden till att omfatta sju dygn.

Personcentrerad vård- och omsorg

Under året har Postiljonens vård- och omsorgsboende fullföljt Stjärnmärkt utbildningen och inom Edö vård- och omsorgsboende har ytterligare två stjärnmärktinstruktörer utbildats.

Beställarenheten äldreomsorg har under hösten påbörjat en utbildning i HBTQI. Enheten kommer att bli diplomerad under våren 2023.

Inom beställarenheten för äldreomsorg har man under året särskilt följt upp att genomförandeplaner inkommer inom utsatt tid och att individuella stöd- och hjälpbehov är tillgodosedda. Även en särskild granskning av enheternas sociala dokumentation har genomförts av verksamhetscontrollers under året, som en uppföljning på den utbildning i social dokumentation som genomfördes av medarbetare år 2021.

Farsta kommunala hemtjänst har under året ansökt om och beviljats medel för att utveckla kompetens inom området psykiskt ohälsa och/ eller missbruk. Målet med utvecklingsarbetet är att på sikt förankra en varaktig organisation med ett professionellt teamarbete kring personer med psykiskt ohälsa och/ eller missbruk samt deras anhöriga. Två särskilt utsedda medarbetare har genomgått utbildning inom området och leder teamarbetet.

Språkutvecklande arbetsplats

Under året har en satsning med språkhöjande insatser genomförts inom förvaltningens äldreomsorgsverksamheter. En arbetsplatsförlagd språkutbildning med SFI-lärare har genomförts, ett tjugotal medarbetare deltog i utbildningen. Medarbetare inom äldreomsorgen har utsetts till att ha rollen som språkbud och genomfört språkbudsutbildning samt diplomerats. Lokala handlingsplaner för en språkutvecklande arbetsplatser har tagits fram.

Hemtjänst

Under året har hemtjänstenheterna arbetat aktivt för att öka personalkontinuiteten hos kund. Arbetet har uppnått goda resultat och hemtjänstenheterna i egen regi hade under hösten ett av stadens bästa utfall för personalkontinuitet.

Äldrevänlig stad

Under året har förvaltningen genomfört ett medborgarförslag om att anlägga en seniorplats med träningsmöjligheter, anpassat för seniorer. Efter projektering, planering och byggnation invigdes ett utegym för seniorer i novembermånad. Utifrån förvaltningens dialog med seniorer skapades utegymmet med redskap särskilt anpassade för seniorer och personer med funktionsvariation. Platsen erbjuder även bord och bänkar samt ett underlag som passar bra för boule. Även andra park- och grönområdesupprustningar som förvaltningen genomförde under året har förbättrat tillgängligheten för Farstas äldre, bland annat Farstaängens nya Mötesträdgård som invigdes i augusti.

Inom förvaltningens samarbetsgrupp *Ett förbyggande arbete för äldre i Farsta* ingår representanter för avdelningarna äldreomsorg, stadsutveckling, individ- och familj (anhörigkonsulent) samt pensionärsrådet. Under året har sambetsgruppen diskuterat frågor som hur förvaltningen kan nå fler äldre i syfte att bryta isolering och ofrivillig ensamhet. Även frågor som trygghetsskapande åtgärder för äldre och utveckling av samarbete har tagits upp under året.

Jämställdhetsarbete i enlighet med Agenda 2030 mål 5

I samband med analys av resultat från den årliga brukarundersökningen har en jämställdhetsutmaning identifierats inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden. Skillnader har uppmärksamats vad gäller den generella nöjdheten mellan män och kvinnor. Där kvinnorna är mer nöjda än männen. Enheterna har tagit fram separata handlingsplaner utifrån resultatet från brukarundersökningen där jämställdhetsanalyser ingår.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen	63 %	38 %	69 %		70 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Resultatet från årets brukarundersökning för vård- och omsorgsboenden påvisade behov av fortsatt arbete med att förbättra mat och måltidsituationen. Mat- och måltidsombuden har under året fått stöd av förvaltningens dietist i arbetet med att följa upp och utveckla mat- och måltidsituationen. Dietisten har även deltagit regelbundet vid mat- och måltidsombudsmöten på vård- och omsorgsboendena och dagverksamheten samt gjort regelbundna besök i verksamheterna. Kunskapshöjande insatser som genomförts under året på vård- och omsorgsboenden är handledning för sjuksköterskor gällande nutritionsärenden inom vård- och omsorgsboenden, föreläsning om mellanmål och nattfasta och utbildning i livsmedelshygien.							
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra	46 %				60 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys Resultat från brukarundersökningen samt uppföljningar på individnivå visar att vård- och omsorgsboendena behöver arbeta vidare för att motivera och stimulera boende till deltagande i aktiviteter och utevistelse. Sedan tidigare har Postiljonen ett utsett aktivitetsombud och under tertialen har en aktivitetssamordnare anställts på Edö vård- och omsorgsboende. Arbetet pågår i syfte att stärka kontaktmannarollens uppdrag i att motivera boende för aktiviteter och utomhusvistelse. Under året har det varit regelbunden musikunderhållning på samtliga vård- och omsorgsboenden, bland annat med ungdomar från UngOmsorg. Innergården tillhörande boendet utnyttjas sommartid vid fint väder till aktiviteter som exempelvis sittgymnastik, underhållning, grillfest, fika och umgänge. Under året har även Seniorglädje genomfört sociala aktiviteter på vård- och omsorgsboenden.							
  Andel digital nattillsyn i hemtjänsten	100 %			100 %	0 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel digitala inköp i hemtjänsten	0 %			0 %	0 %	Tas fram av nämnd	2022
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten	81 %	79 %	82 %		86 %	86 %	2022
Analys Resultatet som redovisas är baserat på följande fråga som ställts i brukarundersökningen: Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras? Resultatet visar att 15 procent svarat "ibland". Inom hemtjänsten fortsätter arbetet med ramtid och utvecklingsarbetet pågår i samarbete mellan utförare i egen regi och beställarenheten.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs	75 %	44 %	84 %		80 %	78 %	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
på vård- och omsorgsboende							
Analys							
Resultatet som redovisas är baserat på följande fråga som ställts i brukarundersökningen: Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?							
I resultatet från brukarundersökning har skillnader mellan män och kvinnor uppmärksammats vad gäller den generella nöjdheten. Resultatet visar att män generellt sett är mindre nöjda än kvinnor. Enheternas åtgärdsplaner kommer fokusera på att identifiera vad skillnaderna mellan kvinnors och mäns upplevelser beror på och hur de kan åtgärdas.							
Identifierade jämställdhetsutmaningar är också att andra principer än majoritetsprinciper behöver användas för att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.							
 	Andel smarta lås i hemtjänsten	100 %		0 %	100 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys							
Alla kunder som önskat har fått smarta lås installerat.							
 	Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten	84 %			80 %	Tas fram av nämnd	2022
 	Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	79 %	63 %	83 %	90 %	Tas fram av nämnd	2022
Analys							
I resultatet från brukarundersökning har skillnader mellan män och kvinnor uppmärksammats vad gäller den generella nöjdheten. Resultatet visar att män generellt sett är mindre nöjda än kvinnor. Enheternas åtgärdsplaner kommer fokusera på att identifiera vad skillnaderna mellan kvinnors och mäns upplevelser beror på och hur de kan åtgärdas.							
Identifierade jämställdhetsutmaningar är också att andra principer än majoritetsprinciper behöver användas för att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.							
 	Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar	8,82 %			15 %	Tas fram av nämnd	2022
 	Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	100 %		100 %	93 %	93 %	2022
 	Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst	86 %			86 %	86 %	2022
 	Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende	80 %			82 %	82 %	2022
Analys							
Följande analys avser endast resultat för boenden i egen regi. I resultatet från brukarundersökning har skillnader mellan män och kvinnor uppmärksammats vad gäller den generella nöjdheten. Resultatet visar att män generellt sett är mindre nöjda än kvinnor. Enheternas åtgärdsplaner kommer fokusera på att identifiera vad skillnaderna mellan kvinnors och mäns upplevelser beror på och hur de kan åtgärdas.							
Identifierade jämställdhetsutmaningar är också att andra principer än majoritetsprinciper behöver användas för att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.							
 	Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen	11,18		12,8	12	Max 10 personer	2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
möter under en 14-dagarsperiod							
Analys							
Hemtjänstenheter i egen regi hade ett sammantaget utfall om 10,0.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i nära samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna göra en fördjupad utredning om hur verksamhets- och avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen kan utvecklas i syfte att kvalitetssäkras och bli mer likvärdig över staden	2022-01-01	2022-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholms hem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram rutiner för att arbeta med vråkningsförebyggande åtgärder riktade mot personer över 65 år som inte är i behov av socialpsykiatrisk stöd	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån utredningsuppdraget om regionalisering av funktioner	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Region Stockholm se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med servicenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda äldre direkt som en väg in för alla Stockholms äldre	2022-01-01	2022-08-31	
  Äldrenämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna inventera behovet av personliga ombud för äldre med psykiska funktionsnedsättningar samt se över dessas organisering	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av äldreomsorgspersonalens kompetens kring skyddsåtgärder och samtycke. Detta för att kunna få en överblick av behovet av utbildning till berörda personalgrupper	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga och ge förslag på nivå för grundbemanning för samtliga personalkategorier vid vård- och omsorgsboende	2022-01-01	2022-12-31	
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna med stöd från kommunstyrelsen utreda införandet av egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område	2022-01-01	2022-08-31	Avvikelse
Analys			
Utredningen är inte slutförd. Aktiviteten är försenad och ska fortsätta under 2023			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen besluta om upphandling av nytt system för att ersätta Schemas	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och med stöd av kommunstyrelsen ta fram en uppföljningsmodell för HSL, inklusive särskilda HSL-inspektörer/observatörer	2022-01-01	2022-08-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över stadens beredskap vid värmeböljor ur ett verksamhetsperspektiv	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över organisationen för tryggt mottagande och om det finns behov av bemanning även andra tider än dagtid	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram mätmetoder för den enskildes och där lämpligt anhörigas upplevelse av kontakten med beställarenheterna för att kunna säkerställa systematisk kvalitetsutveckling	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upphandla sociala besök vid vård- och omsorgsboenden och servicehus	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upprätta en stadsgemensam strategi för trygghetsskapande teknik på vård- och omsorgsboenden	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med hälsofrämjande och rehabiliterande arbetssätt i vardagen kan utvecklas inom stadens äldreomsorg på ett systematiskt sätt under ledning av medicinskt ansvarig person för rehabilitering	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska med stöd av kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna vid behov ta fram ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelshantering och klagomål	2022-01-01	2022-12-31	Avvikelse
Analys			
Då detta inte genomförts bör framtagande av ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelshantering och klagomål prioriteras under 2023			
✓ Äldrenämnden ska stötta lämplig stadsdelsnämnd i uppstarten av en kommunövergripande verksamhet för äldre personer med psykisk ohälsa	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en stadsgemensam utbildningsplan för äldreomsorgen för att säkerställa rätt kompetens i hela staden	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Äldre i Farsta har omsorg av hög kvalitet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- De äldre som ansöker om bistånd är nöjda med biståndshandläggarens bemötande.
- De äldre som ansöker om bistånd anser att de har insatser utformade efter sina behov.
- De äldre inom förvaltningens verksamheter har inflytande och är delaktiga i utformandet av sina insatser.
- De äldre inom förvaltningens verksamheter besväras i lägre grad av ensamhet.
- De äldre inom förvaltningens verksamhet har en patientsäker hälso- och sjukvård.

- De äldre inom förvaltningens verksamhet har en god vård i livets slutskede.
- De äldre inom förvaltningens verksamheter är nöjda med mat- och måltidssituationen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● ♀ Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten egen regi.	83 %				82 %		2022
● ♀ Andel nöjda omsorgstagare inom dagverksamhet egen regi.	100 %			100 %	95 %		2022
◆ ♀ Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden i egen regi.	72 %				81 %		2022
Analys							
I resultatet från brukarundersökning har skillnader mellan män och kvinnor uppmärksammats vad gäller den generella nöjdheten. Resultatet visar att män generellt sett är mindre nöjda än kvinnor. Enheternas åtgärdsplaner kommer fokusera på att identifiera vad skillnaderna mellan kvinnors och mäns upplevelser beror på och hur de kan åtgärdas.							
Identifierade jämställdhetsutmaningar är också att andra principer än majoritetsprinciper behöver användas för att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.							

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås helt. Bedömningen grundas på att fyra av fem verksamhetsområdesmål kopplade till inriktningsmålet uppnås helt.

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv uppfylls helt. Förvaltningen har haft öppet hus på Mötesplats Fagersjö med information till invånarna om hur man startar och driver företag. En projektgrupp med syfte att förstärka näringslivsperspektivet i detaljplanearbetet har initierats tillsammans med stadsbyggnadskontoret och Stockholm Business Region.

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov uppfylls helt. Antalet förskoleplatser täcker behoven. Upprustning i Farstaängen har genomförts och upprustningar i Starrmyran och Forsängen har påbörjats under året.

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet uppfylls helt. Förvaltningen har prioriterat klimatsmarta val för resor i tjänsten. Kollektiva färdmedel eller cykel/elcykel väljs i första hand.

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring uppfylls delvis. Invånare i Farsta erbjuds ett brett utbud av arrangemang och aktiviteter, genom såväl öppna mötesplatser som i nämndens boenden och verksamheter, men nöjdheten med tillgången uppnår inte årsmålen.. Andelen barn i Farsta som deltar i idrottsaktiviteter är över stadens genomsnitt.

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö uppfylls helt. Förvaltningen har arbetat i enlighet med den lokala miljö- och klimathandlingsplan som beslutades 2021.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningens näringslivsarbete utgår ifrån Stockholms stads näringslivspolicy och de tre av fyra fokusområden som berör stadsdelsnämnden. Vi redogör också för vårt näringslivsarbete i en särskild bilaga.

Fokusområde 1. Stimulera tillväxt och företagsamhet.

Förvaltningen har tillsammans med stadsbyggnadskontoret och Stockholm Business Region initierat en projektgrupp med syfte att förstärka näringslivsperspektivet i detaljplanearbetet.

Vi ska tillsammans ta fram en karta över mark som kan inrymma mindre verksamhetsområden inom Farsta stadsdelsområde.

Förvaltningen och Stockholm Business Region har påbörjat ett uppföljningsprojekt för att studera hur Mathems etablering i Larsboda verksamhetsområde har fungerat. Erfarenheterna planeras att användas inför kommande etableringar i området.

Förvaltningen har i samarbete med upphandlad Starta eget-konsult haft öppet hus för information om hur man startar och driver företag i Sverige under 7 tillfällen på Mötesplats Fagersjö och ett 30-tal personer har sökt konsultation.

Förvaltningen har tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och fastighetsägaren Stadsrum påbörjat diskussionerna om nästa steg av utvecklingen av Farsta centrum.

Fokusområde 2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning.

Förvaltningen har under året besökt företag i Gubbängen/Sköndals företagsområde och nyetablerade företag inom Telestaden. Vi har också haft en nära dialog med Farsta företagsgrupp, Sköndals företagarförening och Hökarängens företagarförening.

Förvaltningen har genomfört de punkter Mathem överlämnat till Farsta utvecklings- och näringslivsråd med önskemål om åtgärder och service vid etableringen i Larsboda. Vi har också genomfört trygghetvandringar i Larsboda verksamhetsområde.

Nämndens utvecklings- och näringslivsråd och förvaltningen besökte i april Stora Sköndals framtidsutveckling AB som berättade om sin verksamhet och framtida utveckling.

Fokusområde 3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet.

Under perioden maj – augusti har cirka 115 arrangemang genomförts på olika torg runtom i stadsdelsområdet. Vi kallar satsningen för *Torgsommar* som vi ser ökar både trygghet och bidrar till bättre näringslivsklimat, förutom att ge Farstabor tillgång till kultur. Vi har också genomfört trygghetvandringar i Larsboda verksamhetsområde.

Under sommaren har ferieungdomar extrastädat vid stadsdelsområdets tre företagsområden. Arbetet ingår som en del av åtgärder för att öka företagsområdenas attraktivitet.

Ferieungdomar har lämnat förslag till hur staden kan bidra till målet Hållbara städer inom Agenda 2030.

Stadsdelsnämnderna har inget utpekat ansvar för näringslivspolicyns fjärde fokusområde, *Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens*. Vi gör dock flera insatser med relevans för fokusområdet. Förvaltningen har till exempel initierat en samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen för att informera om och bjuda in företag till Integrationspakten, vilket bland annat kan bidra till bättre kompetensförsörjning inom näringslivet.

Nämndmål: Farsta har ett attraktivt företagsklimat

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler arbetstillfällen i Farsta
- Fler företag i Farsta
- Miljön vid lokala centrum och verksamhetsområden är trygg och välskött
- Förvaltningen har en regelbunden dialog med lokala företagare

Analys

Näringslivsfrämjande arbete

Förvaltningens näringslivsarbete utgår ifrån Stockholms stads näringslivspolicy och de tre av fyra fokusområden som berör stadsdelsnämnden. Vi redogör också för vårt näringslivsarbete i en särskild bilaga.

Fokusområde 1. Stimulera tillväxt och företagsamhet.

Förvaltningen har tillsammans med stadsbyggnadskontoret och Stockholm Business Region initierat en projektgrupp med syfte att förstärka näringslivsperspektivet i detaljplanearbetet. Vi ska tillsammans ta fram en karta över mark som kan inrymma mindre verksamhetsområden inom Farsta stadsdelsområde.

Förvaltningen och Stockholm Business Region har påbörjat ett uppföljningsprojekt för att studera hur Mathems etablering i Larsboda verksamhetsområde har fungerat. Erfarenheterna planeras att användas inför kommande etableringar i området.

Förvaltningen har i samarbete med upphandlad Starta eget-konsult haft öppet hus för information om hur man startar och driver företag i Sverige under 7 tillfällen på Mötesplats Fagersjö och ett 30-tal personer har sökt konsultation.

Förvaltningen har tillsammans med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och fastighetsägaren Stadsrum påbörjat diskussionerna om nästa steg av utvecklingen av Farsta centrum.

Fokusområde 2. Förbättra service, tillgänglighet och myndighetsutövning.

Förvaltningen har under året besökt företag i Gubbängen/Sköndals företagsområde och nyetablerade företag inom Telestaden. Vi har också haft en nära dialog med Farsta företagsgrupp, Sköndals företagarförening och Hökarängens företagarförening.

Förvaltningen har genomfört det punkter Mathem överlämnat till Farsta utvecklings- och näringslivsråd med önskemål om åtgärder och service vid etableringen i Larsboda. Vi har också genomfört trygghetvandringar i Larsboda verksamhetsområde.

Nämndens utvecklings- och näringslivsråd och förvaltningen besökte i april Stora Sköndals

framtidsutveckling AB som berättade om sin verksamhet och framtida utveckling.

Fokusområde 3. Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet.

Under perioden maj – augusti har cirka 115 arrangemang genomförts på olika torg runtom i stadsdelsområdet. Vi kallar satsningen för *Torgsommars* som vi ser ökar både trygghet och bidrar till bättre näringslivsklimat, förutom att ge Farstabor tillgång till kultur.

Under sommaren har ferieungdomar extrastädat vid stadsdelsområdets tre företagsområden. Arbetet ingår som en del av åtgärder för att öka företagsområdenas attraktivitet.

Ferieungdomar har lämnat förslag till hur staden kan bidra till målet Hållbara städer inom Agenda 2030.

Stadsdelsnämnderna har inget utpekat ansvar för näringslivspolicyns fjärde fokusområde, *Öka tillgången till arbetskraft med relevant kompetens*. Vi gör dock flera insatser med relevans för fokusområdet. Förvaltningen har till exempel initierat en samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen för att informera om och bjuda in företag till Integrationspakten, vilket bland annat kan bidra till bättre kompetensförsörjning inom näringslivet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal anställningar i Farsta	16 068			14 489	13 000		2022
 Farstas arbetsplatskvot jämfört med likvärdiga stadsdelar	0,5			0,62	0,62		2022
Analys Senast tillgängliga statistik från Sweco är från 2020.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämndens utvecklings- och näringslivsråd ska tillsammans med stadsdelsförvaltningen genomföra möten med det lokala näringslivet.	2021-01-01	2022-11-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt då underliggande nämndmål och förväntade resultat uppnås och planerat arbete genomförts utan avvikelser.

Förskolan Regnbågen i Tallkrogen, med plats för tre avdelningar, har rivits då lokalerna hade alltför stora renoveringsbehov. Byggnation av en ny förskola med åtta avdelningar har

påbörjats och är planerad vara klar för inflyttning till årsskiftet 2023/24.

En ny förskola om sex avdelningar har färdigställts i Perstorp vilken påbörjat verksamhet i slutet av året.

I centrala Farsta vid Sunneplan har en äldre paviljong rivits och en ny förskola om åtta avdelningar byggs.

Förskolan Äventyret i Sköndal har avvecklats då barnunderlaget minskat. Kvarvarande barn har erbjudits plats på andra förskolor i Sköndal.

Förvaltningen har beställt en större ombyggnation av en lokal på Mårbackagatan 31 dit Edsvalla daglig verksamhet och lilla Edsvalla daglig verksamhet flyttat in i oktober.

Sedan januari 2022 har socialförvaltningen beställansvaret för nya gruppboende och serviceboende enligt LSS. Förvaltningen för en dialog för att säkra behovet av LSS boende i lämpliga bostadsprojekt. Beställansvaret för gruppboende SoL och stödboende för socialpsykiatriens målgrupp ligger kvar på stadsdelsförvaltningarna.

Förvaltningen har under året påbörjat en utredning för att se om lokaler som Familjeboende har lediga på Nordmarksvägen 1 passar för att bygga om till ett LSS gruppboende med 6 lgh.

Förvaltningen har tillsammans med fastighetskontoret inventerat samt prioriterat vilka upprustningar de vill göra i parkleksbyggnader som fastighetskontoret äger. Upprustning i Farstaängen har genomförts och upprustningar i Starrmyran och Forsängen har påbörjats under året. Upprustningarna kommer leda till hyresökningar.

Under året har nämnden haft fyra detaljplaner på remiss:

- På fastigheten Sillö 5 i Larsboda verksamhetsområde föreslås cirka 640 bostäder, hotell, centrumverksamhet och möjlighet till en förskola. Nämnden ställde sig tveksam till förslaget.
- I Fagersjö planeras cirka 215 lägenheter med hyresrätt samt publika lokaler. I remissvar från nämnden har behov av förskoleplatser påpekats.
- Vid Bordsvägen-Herrhagsvägen i Gubbängen föreslås cirka 90 lägenheter med bostadsrätt som upplåtelseform. En publik lokal planeras och befintlig lekpark ska byggas om. Nämnden ställde sig ändå positiv till förslaget, trots att trädbevuxen parkmark tas i anspråk.
- Vid Gubbängsmotet planeras en drivmedelsstation med tillhörande servicebyggnader, en mindre tillbyggnad av befintlig snabbmatsrestaurang samt utökad bygggrätt för en befintlig elnätsstation. Nämnden var positiv till förslaget med tillägget att en yta för dagvattenhantering bör anläggas söder om området.

Jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv behöver finnas med i stadsutvecklingsprojekt. Det är något som förvaltningen bevakar både när vi har detaljplaner på samråd och när nya verksamhetslokaler ska utformas,

Agenda 2030

Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 11 inom Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0			11	0	Tas fram av nämnd	2022

Nämndmål: I Farsta byggs den kommunala verksamheten ut i takt med förändrade behov

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Antalet lägenheter för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning ökar.
- Antalet förskoleplatser täcker behoven

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att nämndmålet kommer att nås under året. Bedömningen grundar sig på att förväntat resultat prognosticeras att nås.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet kommer att uppnås under året då underliggande nämndmål och årsmål bedöms uppfyllas helt.

Efter att pandemirestriktionerna tagits bort har fysiska möten återkommit till viss del vilket innebär att antalet resor har ökat. Förvaltningen har under året ändå fortsatt med en stor andel digitala möten som minskar onödigt resande. För resor som ändå görs i tjänsten prioriteras klimatsmarta val. Kollektiva färdmedel eller cykel/elcykel väljs i första hand. Är dessa alternativ inte möjliga används något av förvaltningens miljögodkända ägda eller leasade fordon. Förvaltningen har sammantaget 15 fordon varav 3 elbilar, 11 biogasbilar och 1 dieseldriven lastbil vars avtal har förlängts till den 31 oktober 2023. Lastbilen kan tankas med förnybar diesel, HVO 100, vilket sänker koldioxidutsläppen. Antalet bilar ökade med 1 under hösten. Detta beror på att enheten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning tog över ytterligare en större personbil från en annan förvaltning för körning av brukare till och från sina arbetsplatser inom daglig verksamhet. Detta som ett alternativ till mer kostsamma turbundna resor. Nu finns det två stora personbilar för transporter av brukare till dagliga verksamheter. Bilarna används också vid utflykter med brukare.

Förvaltningen prioriterar i möjligaste mån att promenera med brukarna, alternativt används cykel/elcykel, och när så inte bedöms möjligt, genomförs merparten av förvaltningens transporter med kommunala transportmedel.

Bokningssystemet för förvaltningskontorets elcyklar har uppdaterats och gjorts mer användarvänligt. Vi har också gjort insatser för att ytterligare uppmärksamma möjligheten att boka och använda elcyklar i tjänsten.

Nämndmål: Hållbara transporter prioriteras inom nämndens verksamheter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen biogas ökar av totala förbrukningen av drivmedel
- Fler digitala möten ersätter icke-hållbara resor i förvaltningens verksamheter.
- Miljökrav på arbetsfordon, transporter och leveranser ställs vid upphandling.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

◆ Uppfylls delvis

Analys

Öppna mötesplatser för barn, föräldrar och unga

Förvaltningens öppna mötesplatser för barn, föräldrar och unga har under året löpt på utan större avvikelser, under våren flyttade verksamheterna succesivt inomhus igen efter att under hela pandemiperioden varit utomhus.

Under sommarlovet har parklekar och fritidsgårdar haft ett utökat öppethållande i jämförelse med tidigare år. Tre verksamheter har hållit öppet hela sommaren – Farstaängen, Forsängen i Farsta strand och Måsen i Fagersjö.

Förvaltningens sju parklekar har haft ett högt besöksstryck framförallt under den varma delen av året och det har genomförts en mängd aktiviteter som till exempel stafflimålning, danslekar, tipsrundor, sällskapsspel, slackline, kanotutflykter och bollsporter. I Starrmyrans parklek har vi erbjudit kaninhoppning och ridning. Käpphästridning har blivit en populär aktivitet, barnen plockar fram hinder och käpphästar flera gånger i veckan. Parklekarna fungerar också som spelplatser för olika evenemang och kulturuppträdanden. Den traditionsenliga parkleksfesten genomfördes i Farsta strand detta år. Alla Farstas parklekar samlades och bjöd på en stor fest och aktivitetsdag som samlade cirka 500 besökare. I september var Starrmyran i Hökarängen värd för Djurens Dag, ett samarrangemang mellan stadens parklekar med djurhållning.

På fritidsgårdarna arbetar man fortsatt med olika metoder som gör det möjligt för ungdomar

att vara med och påverka utbudet. Det har resulterat i bland annat tårtbakartävlingar, matlagning, pingisturneringar, dans och karaoke. Verksamheten i Sköndalshallen på fredagskvällar ger stora möjligheter till spontanidrott och rörelse och den fungerar som en viktig träffpunkt för Sköndals ungdomar.

Tube har bland annat arrangerat rockkonserter och dansworkshops under året. Rockkonserterna har dragit fullt hus med cirka 125 besökare per konsert. I samarbete med Kulturskolan anordnades en filmfestival på Fanfaren. Tube har en välutvecklad dansverksamhet, flera aktiva dansgrupper tränar i danssalen och de arrangerar workshops och event. Tillsammans med ungdomar arrangerades det en K-POP dansfestival, cirka 400 ungdomar besökte festivalen.

I mitten på höstterminen fick alla fritidsgårdar möjlighet att söka ett extra kulturstöd från kulturförvaltningen. Detta stöd möjliggjorde att sexton olika kulturaktiviteter genomfördes, allt från konsertbesök, textiltryck, teaterföreställning, besök på Operan konsthantverk och DJ-kurs.

Förvaltningens fem öppna förskolor har haft ett samarbete med Farsta bibliotek med sagostunder och information om bibliotekets verksamhet. Besökarna har deltagit i skogsutflykter, grillning, barnvagnspromenader och skapande aktiviteter som till exempel målning med fingerfärg. Öppna förskolan i Fagersjö är en så kallad introduktionsförskola. Mer om det under mål 1.3.

Morris extra stöd (fritidsgård för ungdomar med funktionsnedsättning) har genomfört en sommarfest i samarbete med flera andra stadsdelar, dagen avslutades med disco. Under årets *Sommarhäng*, tre dagars läger på Björnö, fick ungdomarna prova på att paddla, fiska, klättra och segla.

2022 gav stadsdelsnämnden förvaltningen i uppdrag att ”utreda, bland annat genom dialog med ungdomar, hur vi på olika sätt kan förstärka den öppna ungdomsverksamheten i Sköndal”. Förvaltningen har genomfört en enkätundersökning riktad till föräldrar och dialoger med olika ungdomsgrupper. Undersökningarna pekar på ett behov av utökad verksamhet i Sköndal. Förvaltningen har även fört en dialog med den ideella förening som driver allmän samlingslokal på Sköndalsgården i centrum. En utredning för att förbättra tillgängligheten i lokalerna är också gjord.

Lovverksamhet

Sammanlagt deltog 17 500 barn och ungdomar på de lovaktiviteter som förvaltningen arrangerade under 2022 i samverkan med idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och det lokala föreningslivet, varav 8 000 var flickor och 9 500 var pojkar. Motsvarande siffra 2021 var 12 220, 2020 var 7 260 och före pandemin 2019 var siffran 9 150. Vi bedömer att ökningen förklaras med att förvaltningen ökat budget, utvecklat samverkan och förbättrat marknadsföring. Bedömningen är också att flera återkommande koncept, som till exempel Halloween-eldshow och Full Fart Farsta numera är välkända och välbesökta.

I år deltog 46 procent flickor, 54 procent pojkar. Vissa aktiviteter har väldigt ojämn könsfördelning. Spontanfotbollen lockade nästan uteslutande pojkar och K-popfestivalen lockade mest flickor. När vi utvärderar lovprogrammen uppskattar arrangörerna deltagarnas

nöjdhet. På en skala av 1-10 så uppskattas nöjdhet till 9,27. Motsvarande siffra 2021 var 9,1 och 8,6 år 2020. Årets utbud av lovaktiviteter blev omfattande och innehöll totalt över 460. Totalt 13 föreningar har samverkat med förvaltningen vid sidan om idrottsförvaltningen och kulturförvaltningen.

En av de större återkommande lovaktiviteterna är Full Fart Farsta – ett samarbete med idrottsförvaltningen och FOC Farsta hockey. Varje lov fylls Farsta sim- och idrottshall med många olika spontanidrottsaktiviteter. Verksamheten lockar flera hundra besökare per dag.

Sportscamp, som är ett samarbete mellan stadsdelsförvaltningen, idrottsförvaltningen och flera lokala idrottsföreningar, genomfördes under två veckor innan skolorna startade för terminen. Årets Sportscamp samlade rekordmånga deltagare 746 stycken, 52 procent flickor och 48 procent pojkar. Idrottsaktiviteterna leddes av 120 feriearbetande ungdomar. 98 procent av barnen var mycket nöjda eller nöjda med sin huvudidrott. 99 procent av föräldrarna var nöjda med Sportscamps organisation och 93 procent av ungdomsledarna ansåg att feriejobbet var meningsfullt. 144 stycken av barnen som deltog var inte med i någon idrottsförening.

Föreningssamverkan

Nämndens ordinarie föreningsbidrag om sammanlagt 700 000 kronor har beviljats till 32 föreningar. Föreningar i Farsta svarar 8,5 på en tiogradig skala när de uppskattar hur nöjda de är med informationen kring föreningsbidrag, motsvarande siffra 2021 var 8,1 och 2020 var 7,5.

Under hösten genomförde förvaltningen ett möte för föreningar i Farsta med tema trygghet. 27 föreningar deltog. Motsvarande siffra på förvaltningens Öppet hus 2021 var 10 föreningar.

Nämndens råd för demokrati-, integrations- och föreningsfrågor (DIF) har hittills i år sammanträtt två gånger. Några ärenden som har tagits upp är förvaltningens arbete för ökad vaccinationsgrad i Fagersjö, beredskap för ukrainska flyktingar, dialoger inför parkupprustningar samt aktiviteter på torgen under sommaren. (Tomaj får uppdatera här)

Genom nämndens idéburna offentliga partnerskap (IOP) med Farsta föreningsråd har nationaldagsfirande samt midsommarfirande genomförts med vardera cirka 3 000 besökare.

Kultur inom förvaltningens verksamheter

Förvaltningen har under året köpt in och arrangerat kultur inom våra verksamheter. Alla barn i förvaltningens förskolor har fått se minst en föreställning under 2022. Förvaltningen har samarbetat med kulturförvaltningen och med olika lokala scener. Det blev sammanlagt 132 föreställningar som har visats för cirka 2 200 förskolebarn. För de yngsta barnen har föreställningarna spelats ute på barnens förskolegårdar. På en skala av 1-4 så uppskattar medarbetarna barnens nöjdhet till 3,67. Under året tecknades en treårig IOP med Konsthall C kring det mångåriga samarbetet kring Konst i förskolan. 60 pedagoger inom förskolan har fått kompetensutveckling inom konstpedagogik och cirka 500 femåringar har deltagit i workshops med konsthallens pedagoger. Allt resulterade i en konstutställning på temat VARFÖR.

Farstabor med insatser inom socialpsykiatri har fått stöd att själva hitta kulturevenemang eller erbjudits att följa med på till exempel teater och konserter tillsammans i grupp eller enskilt tillsammans med medarbetare. Verksamheterna anordnar också kulturprogram i egna

lokaler eller på boenden. Inom boendeenheten har antalet kulturaktiviteter ökat.

Farstabor med insatser inom funktionsnedsättning har genom förvaltningen fått gå på konserter, bio, Skansen, museum, utflykter, studiebesök, allsång med mera. Förvaltningen har under året återstartat Café 9:an, en öppen mötesplats för personer med funktionsnedsättning. Café 9:an har i sitt program haft 5 tillfällen med kulturupplevelser. Idrottsförvaltningens breda utbud av aktiviteter via sin blogg har varit en bra inspirationskälla till verksamheternas aktivitetsplanering. Även kulturförvaltningens kulturturné har erbjudits till målgruppen.

För Farstabor med insatser inom äldreomsorg har under året erbjudits ca 80 kulturprogram i form av konserter, högläsning och liknande på boenden och dagverksamheter. Utöver dessa har kulturförvaltningens nya satsning Kulturturné erbjudit 2 konserter under sommaren och en mängd digitala aktiviteter under våren och hösten. Under året har en aktivitetssamordnare anställts på Edö vård- och omsorgsboende utifrån brukarundersökningens resultat samt uppföljningar på individnivå som visade att vård- och omsorgsboendena behöver arbeta vidare för att motivera och stimulera boende till deltagande i aktiviteter.

Under året har det varit regelbunden musikunderhållning på samtliga vård- och omsorgsboenden, bland annat med ungdomar från UngOmsorg. Under hösten har även Seniorglädje genomfört sociala aktiviteter, två besök per vecka, på vård- och omsorgsboenden. Clownmedicin har vid flertalet tillfällen besökt vård- och omsorgsboendenas demensavdelningar i syfte att skapa social stimulans.

Öppen seniorverksamhet

Inom förvaltningens öppna seniorverksamhet genomfördes utomhusaktiviteter under årets tre första månader på grund av den fortsatt höga smittspridningen. Från och med mars erbjöd verksamheten aktiviteter både inomhus som utomhus på både Aktivitetshuset Tuben och Mötesplats Fagersjö. En stadsdelskamp har genomförts tillsammans med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Det var en idrottsdag på Farsta IP där seniorerna tävlade i olika grenar. Fem bussresor har genomförts i samarbete med Gubbängens fritidsträdgårdar och PRO Farsta. En konsertserie i Ladan på Farsta gård har arrangerats vid åtta tillfällen samt frågesport en gång per vecka. Även en utflykt till Gröna Lund genomfördes under augusti med seniorer. Utöver ovanstående har regelbundna aktiviteter erbjudits så som allsång, sopplunch, bokcirkel, sorgegrupp, frukost, pingis, promenader, bingo, temaluncher, gympa, qigong och torsdagskafé. Programmet till de populära torsdagskaféerna har planerats tillsammans med pensionärsföreningen PRO.

Torgsommar

För att underlätta närvaron av kultur i det offentliga rummet genomförde förvaltningen bland annat Torgsommar, det vill säga ett samlat kulturprogram med sång och musik, teater och cirkus, konst och dans för alla åldrar på sju av stadsdelens torg. Två av våra torg – David Helldéns torg i Hökarängen och Gubbängstorget – var så kallade Sommartorg, vilket innebar att trafikkontoret satsade extra på möbler, blommor, belysning och konst. Sammanlagt 115 programpunkter genomfördes i samverkan med det lokala kultur- och föreningslivet. Motsvarande siffra 2021 var 37. Av dessa arrangerades åtta av kulturförvaltningen och fem av Parkteatern.

Mötesplats Fagersjö

Vid Mötesplatsen bedrivs fritidsgård, öppen förskola, parklek och öppen seniorverksamhet samt stadsdelsmammaverksamhet för nyanlända. Inom Mötesplatsen finns även ett fritidsbibliotek, ett förskolebibliotek och en romsk syförening. Flera av de föreningar som varit verksamma i huset före pandemin har återkommit. Under året har vi haft linedance och squaredansgrupper, fusiondans, seniorgymnastik, barnkör och tre musikgrupper.

Fagersjödagen återupptogs efter pandemin och genomfördes den första lördagen i september i parken Måsen. Arrangemanget lockade cirka 300 besökare under dagen, vilket är nytt rekord. I samband med Fagersjödagen öppnades även en konstutställning på Mötesplatsen i samarbete med Stockholm Konst. I december hade Mötesplatsen öppet hus och bjöd på jullunch, dans, musik och sång. Ett femtiotal personer i alla åldrar deltog, flera besökare hade ursprung från ett flertal utomnordiska länder.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	83	87 %	83 %	85	85 %	75 %	2022
Analys Årsmålet är högre än stadens mål. Vårt utfall ligger ändå över stadens.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	72 %	74 %	71 %	77 %	80 %	75 %	2022
Analys Farsta har ett rikt utbud av rörelse och idrottsaktiviteter samt ett aktivt lokalt föreningsliv. Det är därför förvånande att resultatet från skolenkäten inte når upp till årsmålet. En kvardröjande effekt av pandemin kan vara en av förklaringarna till resultatet.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	73 %	71 %	75 %	76 %	78 %	76 %	2022
Analys Utfallet ligger ändå ganska nära årsmålet. Farsta har ett rikt kulturutbud för barn och unga. En analys av resultatet kan vara att det är svårt för barn att förstå att det är en kulturaktivitet som de har deltagit i.							
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	60 %	60 %	59 %	59 %	70 %	65 %	2022
Analys Farsta har ett aktivt lokalt föreningsliv. Det är därför förvånande att resultatet från skolenkäten inte når upp till årsmålet. En kvardröjande effekt av pandemin kan vara en av förklaringarna till resultatet.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av stadens spontanidrottsytor med fokus på vad som kan tillföras platserna för att de ska bli mer attraktiva för flickor och kvinnor samt genomföra relevanta åtgärder	2022-01-01	2022-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på pop-up idrottsytor i staden	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet	2022-01-01	2022-06-30	
✓ Idrottsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en riktad informationskampanj till prioriterade målgrupper om vikten av simkunnighet samt visa på det breda utbudet som finns att tillgå	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Idrottsnämnden ska vid behov bistå stadsdelsnämnderna med att starta fritidsbibliotek i minst två stadsdelar	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för att införa ett gemensamt digitalt ansökningsystem för föreningsbidrag	2022-01-01	2022-12-31	
✓ Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur parklekarnas verksamhet kan utvecklas	2022-01-01	2022-06-30	
✓ Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder ansvara för stadens deltagande i Wall Street Stockholm	2022-01-01	2022-06-30	

Nämndmål: Farstas invånare har tillgång till ett rikt utbud av kultur och fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstaborna är nöjda med kulturlivet i stadsdelen.
- Förskolebarn, boende, besökare och brukare är nöjda med kulturupplevelserna i förvaltningens verksamheter
- Föreningar i Farsta är nöjda med informationen kring föreningsbidrag.
- Antalet besökare ökar på de öppna mötesplatser som nämnden erbjuder
- Andelen män ökar bland besökarna till öppen seniorverksamhet.
- Andelen flickor och andelen pojkar bland besökarna till fritidsgårdarna är fortsatt jämna.
- Alla förskolebarn deltar på professionella kulturevenemang
- Alla femåringar i Farstas förskolor deltar i Konst i förskolan som drivs i samarbete med Konsthall C
- Stadsdelens öppna mötesplatser upplevs som trygga och av dess besökare

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	94,9 %			95,69 %	88 %		2022

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
◆ ♀ Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	94,41 %	94	95	96,62 %	96 %		2022
Analys Årsmålet är mycket högt satt utifrån hög nöjdhet i årliga enkätundersökningar. Resultatet på 94 procent är fortfarande mycket högt.							
● ♀ Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	98 %			96,1 %	98 %		2022
◆ Andel Farstabor som är nöjda med kulturlivet i stadsdelen	44 %	40	45	37 %	50 %		2022
Analys Bättre resultat än förra året. Skillnad mellan män och kvinnor. Vi når inte upp till stadens mål. 32% svarar varken eller och 19% vet ej svar.							
● ♀ Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.	100 %			92,31 %	85 %		2022
● ♀ Antal barn som deltar i Sportscamp.	746	48 %	52 %	665	620		2022
◆ Antal besök på Farstas öppna mötesplatser för barn och unga	128 845			136 062	137 000		2022
Analys Vi når inte upp till årsmålet. En del av förklaringen till det lite lägre utfallet kan vara att Parkleken Starrmyran varit stängd på grund av misstänkt förekomst av kresosot. Därtill har även några parkleksbyggnader haft stängt för renovering.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsförvaltningen ska utreda, bland annat genom dialog med ungdomar, hur vi på olika sätt kan förstärka den öppna ungdomsverksamheten i Sköndal. Stadsdelsförvaltningen ska utreda, bland annat genom dialog med ungdomar, hur vi på olika sätt kan förstärka den öppna ungdomsverksamheten i Sköndal. Stadsdelsförvaltningen ska utreda, bland annat genom dialog med ungdomar, hur vi på olika sätt kan förstärka den öppna ungdomsverksamheten i Sköndal.	2022-01-01	2022-11-30	
Analys Utredningen är gjord genom fokusgrupper med ungdomar samt enkät till boende i Sköndal. Dialog har också förts med föreningen som driver allmän samlingslokal i centrum. I samband med detta har också en genomsyn av tillgänglighetsanpassning gällande lokalerna gjorts.			

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Analys

Stockholms stads miljöprogram 2020-2023 och klimathandlingsplan 2020-2023

Förvaltningen bidrar till att uppnå målen i stadens miljöprogram 2020-2023 främst genom att utföra aktiviteterna i den lokala miljö- och klimathandlingsplanen som beslutades 2021. Handlingsplanen gäller för samtliga verksamheter inom förvaltningen och inkluderar även samarbete med andra förvaltningar och bolag. Planen omfattar ett femtiotal aktiviteter varav ett femtontal har utförts och flertalet fortsätter och pågår kontinuerligt.

Exempel på åtgärder som genomförts är en regnträdgård för omhändertagande av dagvatten som anlagts i samband med parkprojektet ”Mötesplatsen” på Farstaängen i Farsta. Träd har planterats i biokolsbäddar i lekparken Västboda i samband med upprustning och ytterligare träd i biokolsbäddar har planterats vid Centrumkyrkan i Farsta centrum. Nya slåtterytor har skapats i vid Hauptvägen i Hökarängen och vid Fryksdalsbacken i Larsboda.

Miljösamordnarnätverket för stadsdelarna återupptogs under hösten med miljöförvaltningen som sammankallande. Detta har haft en positiv effekt avseende information och uppdatering av vad som händer inom miljöområdet i staden.

Odling

Antalet personer och platser för stadsodling har ökat under 2022. Det har varit ett 40-tal boende som odlat i pallkragar och i större gemensamhetsodlingar. Odlingar på parkmark finns på 14 platser i stadsdelsområdet. Odling sker i pallkragar, på mindre lottytter och det finns en större odling i Fagerlidsparken i Hökarängen.

Ett gruppboende i Farsta odlar mycket i sin trädgård. Efter ett evenemang som genomfördes av staden, Gröna Plattan, fick verksamheten utställningslådor med blommor och grönsaker vilket gjorde trädgårdens miljö ännu bättre för både boende och pollinatörer.

Alla förskolor har erbjudits odlingslådor, jord och frön. Gensvaret har varit stort och många barn har under våren och sommaren fått odlingserfarenhet.

Betesdjur

Förvaltningen har utrett möjligheter för att hålla betesdjur på någon plats i stadsdelsområdets park- och grönområden. Två möjliga platser i stadsdelen har identifierats, Högdalstopparna och Farstanäset. Här kan betesdjuren bidra både till ökade rekreativa inslag för besökare och främja den biologiska mångfalden. I underlaget finns kostnad för att hyra djur, investera i stängsel etcetera. Vid Högdalstopparna kan färbete bidra till att hålla tillbaka beståndet av

jättebjörnloka och på Farstanäset kan betesdjuren bidra till att marken hålls öppen runt friställda ekar. Utredningen visar också att det inte är billigare med betesdjur än manuell röjning, däremot finns ekologiska och rekreativa nyttor.

Ekologisk och klimatsmart mat

Andelen ekologiska måltider och livsmedel har ökat under 2022 i relation till utfallet för 2021 men når inte årsmålet. Andelen är 57 procent. Även om vi inte når årsmålet går utvecklingen åt rätt håll sett över tid. 2016 var motsvarande siffra knappt 35 procent. Vi lyckas olika bra inom olika delar av förvaltningen. En förskoleenhet har uppnått 72 procent, vilket tyder på stor förbättringspotential inom andra delar av förvaltningen. Månatliga uppdateringar har skickats ut till enheterna för att uppmärksamma frågan och indikatorn har även tagit upp i förvaltningens interna nyckeltalsrapport. Ekonomiavdelningen har haft dragningar i hur standardiserade inköpslistor med ekologiska basvaror kan användas för att styra inköpen till att öka den ekologiska andelen. Under året har riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet implementerats inom förskolorna och inom äldreomsorgen arbetar vi utifrån *Strategin för god, hälsosam och klimatsmart mat*.

Matsvinn

Mätning av matsvinn har genomförts på förvaltningens förskolor och vård- och omsorgsboenden. Ambitionsnivån har varierat och alla verksamheter har inte deltagit, vilket är ett förbättringsområde för 2023. Resultatet av mätningen på förskolor visar på stora skillnader av hur mycket mat som blivit över mellan olika veckodagar på förskolorna. Regelbunden mätning förväntas leda till ett minskat svinn då både medarbetare och barnen blir påminda och har dialog om vikten av att minska matsvinnet som en klimatinsats. Mätningen inom vård- och omsorgsboenden visar på minskat matsvinn i jämförelse med förra årets mätning.

Källsortering och matavfallsinsamling

Samtliga verksamheter som har rådighet över sitt matavfall lämnar det i separata kärl. Ett flertal friliggande förskolor och det centrala förvaltningskontoret har istället matavfallskvarnar installerade i köken.

Förvaltningen har genom SVOA (Stockholm Vatten och Avfall AB) undersökt möjligheterna till matavfallsinsamling inom parklekar och öppen förskola. Då det inte finns kontinuerlig måltidsservering inom dessa verksamheter är mängden matavfall som uppkommer alltför liten. Övrig källsortering finns inom dessa verksamheter.

Hållbar utveckling inom förskolan och kemikaliesmart förskola

Förvaltningens förskolor har sedan hösten 2021 fokus på ett forskningsbaserat arbete om hållbar utveckling, med temat *Barns röster i ett hållbart Farsta*. Syftet är att studera hur man kan arbeta med hållbarhetsfrågor i praktiken i förskolan och undersöka vilka effekter det kan medföra. Barnen ges kunskap om hur miljön kan värnas inför framtiden och hur rättvisa och fredliga samhällen ser ut och möjliggörs. Barns inflytande och delaktighet är också en röd tråd i arbetet.

Förvaltningens mångåriga medvetna arbete med att säkerställa en kemikaliesmart förskola har

fortsatt, det vill säga minimering av exponering av kemikalier. Vi har genomfört en ny inventeringsomgång för att säkra uppfyllelse av Kemikalicentrums vägledning. Det har fått till följd att en del nyinköp av giftfritt material har genomförts. Inom förskolorna har också arbetet med sortering av avfall, minskad plastkonsumtionen och återbruk fortsatt.

God vattenstatus

2022 har nämnden har sökt och beviljats medel för *God vattenstatus*. Kommunfullmäktige beslutade år 2020 om ett så kallat ”Lokalt åtgärdsprogram för Magelungen och Forsån” (LÅP). Programmet anger vilka åtgärder som ska göras för att bidra till god vattenstatus, och där beskrivs att Farsta stadsdelsnämnd har ansvaret för att bland annat ta fram en skötselplan för sjön.

Under 2021 tog förvaltningen fram ett utkast till skötselplan tillsammans med en konsult. Under 2022 har skötselplanen reviderats för att anpassas till bland annat stadsdelsvisa åtgärdsförslag för biologisk mångfald (SÅF). Den färdigställda skötselplanen har under hösten antagits av nämnden, vilket innebär att vi kan fortsätta vårt arbete för att bidra till att förbättra Magelungens vattenstatus.

Under hösten 2022 beviljades nämnden driftsmedel för tre projekt. Projekten är 1) Inventering av bryggor, båtar och bråte utmed Magelungen och Drevvikens stränder, 2) Röja vass och sly runt Magelungen och 3) Röja sly runt Fagersjö strandplats. Inventeringen av bryggor, båtar och bråte har påbörjats men kunde inte avslutas på grund av höstens kraftiga och tidiga snöfall. Röja vass och sly runt Magelungen och Fagersjö strandplats är delvis genomfört. En del av vassröjningen fick avbrytas på grund av snön.

	Ansökt belopp	Utfall
Inventering bryggor, båtar och bråte utmed Magelungen och Drevvikens strand	100 000 kr	0 kr
Röja vass och sly runt Magelungen	200 000 kr	100 000 kr
Röja sly runt Fagersjö strandplats	270 000 kr	270 000 kr
Totalt	570 000 kr	370 000 kr

Biologisk mångfald

2022 har nämnden har sökt och beviljats medel för *Biologisk mångfald*. För att följa upp de åtgärder som gjorts inom ramen för Grönare Stockholm i eksambanden mellan sjöarna Magelungen och Drevviken ansökte och beviljades nämnden om 400 000 kronor för biologisk mångfald. Ansökta åtgärder omfattade kontinuerlig röjning av aspsly och kontinuerlig slåtter av ytor som ska övergå i ängsslätter. Uppföljningen har utförts under både 2021 och 2022. Vi kan se att slåtter varannan vecka har gett resultat och att slåtterytorna från och med 2023 kan slås som ängsytor. Även aspslyet har minskat, men vi behöver fortsätta med manuell slyröjning av asp 2023. Kostnaden har blivit lägre än beräknat och stannar på cirka 200 000 kronor.

Uppföljning av åtgärder för att minska elförbrukningen

Förvaltningens elförbrukning minskade med 11,5 procent i november 2022 jämfört med samma månad 2021. Vi har vidtagit nedanstående åtgärder för att spara el sedan vi i slutet av oktober fick uppdraget från stadsledningskontoret. Ingen av åtgärderna har haft någon negativ verksamhetspåverkan.

- Utbyte av radiatorer och installation av luftvärmepumpar i parkleken Farstaängen (beställt luftvärmepumpar även till Forsängen och Starrmyran)
- Portabla värmeelement avstängda i kontorslokaler
- Närvarostyrd belysning på förvaltningskontoret har fått minskad driftstid med två timmar per dygn
- Ingen elektrisk julbelysning i verksamhetslokaler
- Installation av närvarobelysning på toaletter samt utbyte av gammal belysning mot ny LED-armatur i aktivitetshuset Tubens lokaler inklusive källare. Närvarobelysning till omklädningsrum och duschar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2022
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	100 %			83 %	90 %	90 %	2022
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	57,34 %			53,35 %	65 %	65 %	2022
<p>Analys</p> <p>Andelen ekologiska måltider och livsmedel ökar under 2022 i relation till utfallet för 2021, men når inte årsmålet. Månatliga uppdateringar skickas ut till enheterna för att uppmärksamma de som inte når upp till målet och de enheter som har förbättringspotential tas upp förvaltningens interna nyckeltalsrapport. Under 2022 har arbetet med att öka kunskandet inom inköpssystemet hos verksamheternas rekvisiter fortlöpt. Under våren 2021 implementerades ett nytt livsmedelshanteringsystem, Hantera livs, med målet att öka kunskapen hos enheterna gällande vilka livsmedel som köps in och vilka alternativ som finns. Kunskapen ökar men kräver fortsatt insats för att öka fullt ut. Standardiserade inköpslistor med basvaror har sedan 2021 implementerats på många enheter för att styra inköpen mot ökad ekologisk andel.</p>							
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,4 kg CO2			1,4 kg CO2	1,7 kg CO2	1,70 kg CO2 per kg livsmedel	2022
<p>Analys</p> <p>Förvaltningen har köpt måltider från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning utöver resultatet från Hantera Livs. Statistik från de inköpen finns inte med i vårt resultat utan hamnar i EÄV:s utfall.</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	1,4 GWh			1,6 GWh	1,8 GWh	1945 GWh	2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder och i samråd med fastighetsnämnden och de fastighetsägande bolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden	2022-01-01	2022-12-31	
  Kommunstyrelsen ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Förvaltningen har inte fått frågan om att delta i någon utredning om indikatorn.			
  Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB ska fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka	2022-01-01	2022-12-31	
Analys Förvaltningen har inte blivit kontaktad av SVOA.			
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter i samarbete med stadsdelsnämnderna, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, utbildningsnämnden, socialnämnden och servicenämnden	2022-01-01	2022-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att genomföra en informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamheter är miljövänliga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Ökad andel ekologiska livsmedel köps i verksamheterna.
- Förvaltningen elförbrukning effektiviseras.
- Källsortering finns i alla verksamheter
- Antalet verksamheter som sorterar matavfall ökar
- Inköp av engångsmaterial av plast minskar
- Vid behov av möbler till förvaltningen ska utbudet på Stockets återbruk först användas
- Den biologiska mångfalden ökar

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Alla förskolpedagoger genomgår/repeterar e-utbildning om hur man säkrar en Kemikaliesmart förskola	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Förvaltningen ska tillsammans med miljöförvaltningen ta fram ett program för stadsdelsvisa åtgärdsprogram (SÅP).	2022-01-01	2022-11-30	
✓	Utbildning genomförs i Hållbar utveckling för kökspersonal i förskolan	2022-01-01	2022-12-31	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås helt. Bedömningen grundas på verksamhetsområdesmålen kopplade till inriktningsmålet uppnås helt.

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser bedöms uppfyllas helt. Verksamheten har bedrivits inom tilldelad budget.

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna bedöms uppfyllas helt. Förvaltningen har inlett en satsning kring aktivt medarbetarskap i samtliga verksamheter. Innovationsarbetet har fortsatt utvecklas. Flera samarbeten med högskolor pågår och stödjer både kunskapsutveckling och rekrytering. Verktuget LIKA har implementerats som ett stöd för förvaltningens digitaliseringsutveckling.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt. Prognossäkerheten för budgetåret är god och är inom stadens mål om +/- 1 procent. Bedömningen grundas på att kommunfullmäktiges tre indikatorer uppnås samt att nämndmålet bedöms uppnås.

För att bidra till de globala målen om jämställdhet och ekonomisk tillväxt i Agenda 2030 arbetar förvaltningen för en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.

Nämnden redovisar ett överskott om 21,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar till fond. Förklaring till överskott är främst:

- trend med lägre kostnad för ekonomiskt bistånd än budgeterat,
- lägre kostnad för Individ och familjeomsorg vuxna med färre placeringar än budgeterat,
- statsbidrag för sjuklönekostnader i samband med pandemin om 9,2 miljoner kronor. Inom förskola har ej motsvarande kostnader funnits vilket utökat marginalerna.
- statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder inom förskolan sent på året har gett ökade marginaler i budget.

Förvaltningen genomför löpande utbildningsinsatser för att utveckla stödet till budgetansvariga chefer. Förvaltningen arbetar även kontinuerligt med att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och att se över möjligheter till att exempelvis samlokalisera verksamheter samt bevakar uppsägningsbara hyresavtal.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	98,9 %			97,8 %	100 %	100 %	VB 2022
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	98,5 %			97,7 %	100 %	100 %	VB 2022
  Nämndens prognossäkerhet T2	-1 %			0 %	+/-1 %	+/- 1 %	2022

Nämndmål: Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Prognossäkerheten är god.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Farsta är en stadsdel som fortsätter att växa, vilket troligen kommer föra med sig ett ökat personalbehov framöver, varför arbetet med kompetensförsörjningen är, och har varit, prioriterad. Den totala personalomsättningen inom förvaltningen är fortsatt låg men varierar mellan verksamheterna. I syfte att säkerställa rätt kompetens i verksamheten och identifiera kompetensutvecklingsbehov har förvaltningen genomfört kompetensinventeringar inom öppna förskolan, äldreomsorgen och i stödet och servicen till personer med funktionsnedsättning. I övrigt har insatser i förvaltningens kompetensförsörjningsplan genomförts i syfte att säkerställa att förvaltningen är en attraktiv arbetsgivare som har förmågan att utveckla, behålla, rekrytera den kompetens som förvaltningen behöver. För att ytterligare säkerställa rätt kompetens för uppdragen, och likabehandling, har utbildning i kompetensbaserad rekrytering genomförts och fler insatser kommer att vidtas för att stärka denna kompetens inom förvaltningen.

Förvaltningen förbättrade sitt resultat i stadens Index Bra arbetsgivare (vilket består av tre delindex: Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats) jämfört med föregående år men det uppsatta årsmålet uppnåddes inte. Inom de olika delindexen återfinns den mesta positiva utvecklingen i delindex för jämställdhet. En bidragande orsak till detta är att skillnaden i sysselsättningsgrad minskat mellan könen (kvinnor har idag en högre andel som arbetar heltid) och att könsrepresentationen bland förvaltningens chefer har utvecklats i positiv riktning och speglar i princip den totala könsfördelningen inom förvaltningen. Här har

förvaltningen arbetat systematiskt med heltidsresan vilket har resulterat i att andelen heltidsanställningar har ökat. Andelen anställda som arbetar deltid inom förvaltningen är idag drygt 7 % och förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att erbjuda anställningar på heltid och den kompetensbaserade rekryteringsprocessen för att vidmakthålla den positiva utvecklingen.

När det gäller resultatet för de två andra delindexen i så blev resultaten oförändrade i jämförelse med föregående år. Förvaltningen har vidtagit insatser som sannolikt på sikt kommer att bidra till förbättrade resultat. Ett exempel på detta är arbetet med att hålla nere andelen timavlönade inom äldreomsorg i egen regi där andelen timavlönade legat under 10 % under hela året vilket innebär att det uppsatta årsmålet uppnåddes. Arbetet med att minska beroendet av upprepade och kortare visstidsanställningar samt timavlönade har därutöver intensifieras inom hela förvaltningen med anledning av de nya bestämmelserna i lagen om anställningsskydd (LAS). Här har samtliga chefer, samordnare och controllers fått både information och utbildning i de nya bestämmelserna och respektive verksamhet har genomförts workshops i syfte att nå en djupare förståelse om hur förändringarna påverkar verksamhetens förutsättningar och finna nya strategier för bemanning. Framöver kommer samtliga verksamheter beakta de nya bestämmelserna i sina bemanningsrutiner och i den årliga översynen av avdelningarnas kompetensförsörjningsplaner.

Resultatet från medarbetarundersökningen visade ett oförändrat AMI (aktivt medskapandeindex) för förvaltningen jämfört med föregående år vilket innebär att förvaltningen inte uppnådde det uppsatta årsmålet. Oaktat detta fick förvaltningen goda resultat i undersökningen. Exempelvis ökade AMI för styrningen inom förvaltningen och andelen medarbetare som uttrycker att de vet vad som förväntas av dem ökade. Cheferna har under året analyserat resultaten tillsammans med sina medarbetare och tagit fram handlingsplaner som ska bidra till att utveckla såväl verksamhet som arbetsmiljö och bidra till förvaltningen som attraktiv arbetsgivare.

Som en del i arbetet med att implementera stadens personalpolicy, och skapa förutsättningar för ett aktivt medarbetarskap genom delaktighet, har förvaltningen inlett en satsning kring aktivt medarbetarskap i samtliga verksamheter. Målsättningen är att stärka det aktiva medarbetarskapet, höja förvaltningens AMI, och därigenom bidra till staden som ett attraktiv arbetsgivare.

I syfte att stärka cheferna inom förvaltningen, och implementera stadens chefsprofil, har samtliga chefer genomgått ledarskapsutbildning utifrån chefsprofilen. Vidare har cheferna fått en grundläggande utbildningsinsats i arbetsrätt och hur hantera olika personalärenden samt erbjudits möjlighet att ingå i handledningsgrupper i syfte att stärka ledarskapet i vardagen.

När det gäller den totala sjukfrånvaron inom förvaltningen så är trenden att sjukfrånvaron minskar bland både kvinnor och män och förvaltningen når uppsatta årsmålet för den totala sjukfrånvaron. Emellertid uppnås inte riktigt det uppsatta målet för korttidsfrånvaron och kvinnors sjukfrånvaro är fortfarande högre än mäns varför det finns anledning att djupare analysera denna skillnad och vidta insatser.

Som en följd av Arbetsmiljöverkets inspektion av stadens systematiska arbetsmiljöarbete har

förvaltningen genomfört en översyn av det förvaltningsövergripande arbetsmiljöarbetet och en handlingsplan för utveckling har tagits fram. De årliga skyddsronderna har genomförts enligt plan och förvaltningen har upphandlat en digital utbildning i syfte att förebygga hot och våld vilken alla verksamheter ska genomgå. Förvaltningen har beviljats stimulansmedel Främja hållbart arbetsliv inom vård- och omsorg även kallad återhämtningsbonus. Medlen har bland annat använts till olika friskvårdsaktiviteter, teamutbildning och reflektion samt arbete med ett aktivt medarbetarskap inom äldreomsorgen. Avdelningen för individ och familjeomsorg har arbetat vidare med stadens handlingsplan för förbättrad arbetsituation för socialekreterare och biståndshandläggare. Inom barn och ungdom har en översyn av det administrativa stödet genomförts och jämställdhetsambassadörer har utsetts vilka har i uppdrag att stötta både familjer och arbetsplats i jämställdhetsarbetet. Inom ekonomiskt bistånd planeras för en metod för arbetstygndsmätning i syfte att få en bättre bild av arbetsbelastningen. Inom förskolan har arbetet fortsatt med handlingsplan för förbättrad arbetsituation för förskollärare och barnskötare tillsammans med insatserna kompetensförsörjningsplanen

Nämndens verksamhet präglas av kvalitetsutveckling och innovation

Förvaltningen har under året arbetat vidare i enlighet med stadens nya kvalitetsprogram och dess förhållningssätt; Stockholmnarnas fokus, helhetssyn, hållbarhet, handlingsutrymme, lärande och öppenhet.

Innovation

Det förvaltningsövergripande innovationsrådet har omvandlats till ett innovationsnätverk som avser rikta sig ut mot avdelningarna för att verka för att uppmuntra nytänkande. Nätverket ska fungera som metodstöd och verka för omhändertagande och utveckling av goda idéer och innovationer i stadsdelen. Process för stöd till verksamheter som vill prova nya arbetssätt och lösningar har utvecklats och arbetsformer justeras och testas fortlöpande. Under året har en färdplan som stakar ut riktningen för förvaltningens innovationsarbete utformats.

Innovationsinitiativ har under året inkommit från flera av förvaltningens verksamheter. Utifrån några av dessa pågår nu arbete över avdelningsgränserna. Exempel på aktiviteter som genomförts under året är att förvaltningen tillsammans med andra stadsdelar genomfört en stadsdelsgemensam workshop där tjänstedesignsmetodik tillämpades utifrån fyra olika teman. Förvaltningen har även genomfört ett arbete inspirerat av tjänstedesign för att angripa utmaningen med barn som riskerar att dras in i kriminalitet. Verkstäder på ämnet har genomförts och aktiviteter utifrån den framtagna behovsbilden har planerats upp inför 2023.

Digitalisering

Förvaltningen har under året jobbat med att skapa struktur i arbetet med IT och digitalisering. Rollfördelning i den centrala organisationen är etablerad. Process för digitaliseringsinitiativ har tagits fram och den ska nu kommuniceras och implementeras. Kartläggning av förvaltningens olika system och avtal pågår. Vi har under året också arbetat för att undersöka behov av och förutsättningar för IT-förvaltning, samt arbetat med att implementera informationssäkerhet som en naturlig del i utvecklingsarbetet.

En uppföljande mätning avseende arbetet med digitalisering har genomförts med

självskattningsverktyget LIKA. Denna visade på positiv utveckling avseende digitalisering i nära samtliga av förvaltningens verksamheter. LIKA har gett en fingervisning om generellt läge och riktning. Förvaltningen önskar dock en tydligare bild av medarbetares användning och upplevelse av digitala verktyg, samt möjlighet att via mätverktyg identifiera behov av stöd och digital utveckling. LIKA bedöms inte kunna uppfylla detta och kommer därför att ersättas.

Under året har förvaltningen arbetat med att undersöka behovet av fortbildning gällande grundläggande digital kompetens i avdelning funktionsnedsättnings utförarverksamheter. Här har framkommit att nivån och behoven är varierande. Informationsmaterial och –insatser finns, men det bedöms viktigt att detta går i takt med arbetet med det pedagogiska ramverket och planering av detta pågår.

Förvaltningen har tillsammans med fyra andra stadsdelar arbetat med att enligt PM3 etablera gemensam förvaltning av trygghetslarm på Edö Vård och omsorgsboende inom äldreomsorgen. Detta i syfte att öka larmens driftsäkerhet och höja kvaliteten.

Förvaltningen har under året fortsatt att verka för att vara en lärande organisation som samarbetar och bygger nätverk såväl internt som externt genom att ingå i stadsövergripande nätverk avseende både innovation och digitalisering. Ett antal samarbeten med andra stadsdelar har etablerats. Inventering av vilka aktiva nätverk som förvaltningen deltar i har genomförts.

I verksamhetsplanen för 2022 ingick att genomföra behovsinventering för att kartlägga inom vilka verksamheter och på vilket sätt vi genom digitalisering kan skapa utökad dialog och samverkan med medborgarna. Detta har inte hunnits med på strukturerad och övergripande nivå.

För att kunna erbjuda alla barn en likvärdig utbildning i förskolan behöver kvalitetsarbetet vara systematiskt. Under året har ett arbete påbörjats för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i hela styrkedjan för förskolans verksamhet. Det systematiska kvalitetsarbetet bidrar till att alla barn får en utbildning av hög kvalitet och att förskolan lever upp till läroplanens intentioner. Ett systematiskt kvalitetsarbete handlar om att ständigt utvärdera och följa upp den egna verksamheten för att förbättra och utveckla verksamheten för att nå högre måluppfyllelse.

Nämndens utvecklingsarbete med forskningsprogrammet hållbar förskola är en del av kvalitetsarbetet för att säkra barns rätt till god utbildning. Syftet är att öka kunskaper om faktorer som bidrar till social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Arbetet bidrar till kollegialt lärande och praktikinära arbete utifrån teorier och forskning. Samverkan sker nationellt med andra kommuner samt ansvariga forskare knutna till programmet. Programmet leds av Ifous - Innovation, forskning och utveckling inom förskola och skola.

Förvaltningen har fortsatt sitt nära samarbete med Södertörns högskola och Stockholms universitet och tar emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning. Samverkan med utbildningsanordnarna ger en värdefull input om de senaste forskningsrönen, vilket bidrar till en ökad kvalitet i en verksamhet som vilar på vetenskaplig grund. Samarbetet med högskolor och universitet ger också en möjlighet för förvaltningen att arbeta med en bredare rekrytering

då VFU studenter får en god insyn och uppmuntras söka lediga tjänster inom förvaltningens verksamheter.

Inga jämförelser finns att göra över tid i nämndens verksamheter i stadsdelen eller stadsövergripande då utfallet är nytt för detta verksamhetsår. Nationella jämförelser är möjliga då resultat samlas in på aggregerad nivå för hela riket. Resultaten av ledning och infrastruktur ligger i paritet med den nationella sammanställningen av resultaten. Inom områdena användning och kompetens visar utfallet något lägre resultat. Vidare insatser för att öka resultaten inom användning och kompetens är planerade.

Förvaltningen har formulerat pedagogiska ställningstaganden kopplat till digitalisering som ska utgöra stöd för undervisning samt förtydliga användning av digitala verktyg. Under 2022 har fokus varit på framtagande och implementeringen av kommunikationsplaner, kompetensutveckling för medarbetare och utvecklingen av digitala verktyg i undervisningen. Vidare utveckling av metoder, arbetssätt och uppföljning i det systematiska kvalitetsarbetet genom Skolplattformen.

Stimulansmedel har ansökts om och beviljats för *Digital utveckling* i äldreomsorgen och medlen har bland annat används till inköp av SmartTv och verktyg för sociala aktiviteter.

Inom hemtjänsten har, i samarbete med Stockholms trygghetsjour, Smarta lås/nyckelfri hemtjänst installerats. Stockholms trygghetsjour har inför installation gjort utskick till kunder vilket har medfört en högre nöjdhet och acceptans vid införandet. Digitala anslagstavlor har installerats och börjats användas i hemtjänstens lokaler. Satsningen har varit lyckad bland annat genom att information kan hållas uppdaterad och tillgänglig för medarbetare.

Inom den förebyggande enhetens öppna seniorverksamhet har, i samarbete med företaget Rookie starters, en grupp IT-ungdomar erbjudit besökare hjälp med sina mobiltelefoner och Ipads. It-ungdomarna har bland annat hjälpt till att ladda ner appar och visa olika funktioner. Under året har även en digitalstödare anställts inom avdelningens förebyggande enhet.

Under året har beslut fattats om att införa digital signering av läkemedelshantering på vård- och omsorgsboenden. Projektet har startat och projektleds av IT-strateg och MAS. Styrgrupp består av projektledare, avdelningschef samt berörda verksamhetschefer. Systemet beräknas vara i drift på samtliga vård- och omsorgsboenden T2, 2023. Projektet har tagit höjd för att inkludera socialpsykiatri på Lingberga gruppbostad och dagverksamheten på Edö.

Förvaltningens styrgrupp för hälso- och sjukvård har under året följt upp användningen av beslutsstödet Visam som infördes under hösten 2021. Som ett resultat av uppföljningen har en dialog förts med läkarorganisationerna om hur det gemensamma implementeringsarbetet kan utvecklas och användandet öka.

Projektet Säker och användarcentrerad vård och omsorg i hemmiljö som projektleds av Kungliga tekniska högskolan, KTH har under året återupptagits efter uppehåll under pandemin. Syftet med projektet är att stödja en ökad samordning och integration inom vårdnätverket kring multisjuka sköra äldre som vårdas i hemmiljö. I projektet ingår Farsta hemtjänst Norra och Capio Gubbängens vårdcentral.

Informationssäkerhet och dataskydd

Förvaltningen har under året uppmanat medarbetare att gå utbildning i informations säkerhet och dataskydd. Det har även följts upp andelen medarbetare som har gått utbildningarna. Förvaltningens information i fem system har informationsklassats och riskanalyser har gjorts. Förvaltningen har under 2022 prioriterat att påbörja arbetet med att ta fram en lokal anvisning, organisation, arbetssätt och inventering av informationsmängder. Detta arbete kommer att slutföras under 2023.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2021	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79			79	80	83	2022
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	0,99 %			3,05 %	2 %	Tas fram av nämnd	VB 2022
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	90 %	93 %	2022
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %			100 %	90 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2022
  Index Bra arbetsgivare	80			79	82	84	2022
  Sjukfrånvaro 	8 %			8,7 %	8,6 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,6 %			3,6 %	3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2022

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens pilotprojekt för effektiva arbetsätt vid webbpublicering på hemsidor i syfte att säkerställa kvalitet och efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter samt effektivisera stadens kommunikationsarbete	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av kompetensutvecklingsbehov i öppna förskolan	2022-01-01	2022-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna analysera stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsbehov och samordna kompetensutvecklingen för personal i förskolan	2022-01-01	2022-12-31	

Nämndmål: Nämnden är en attraktiv arbetsgivare

 Uppfylld helt

Förväntat resultat

- Sjukfrånvaron minskar
- AMI ökar
- Medarbetare vet vad som förväntas av dem
- Förvaltningens verksamheter bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete
- Chefer har adekvat kompetens för uppdraget
- Personalomsättningen minskar
- Andel heltidsanställningar ökar

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förskolans medarbetare registrerar sina kompetenser i verktyget KOLL och rektorer använder det för att identifiera utbildnings- och rekryteringsbehov.	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamheter präglas av kvalitetsutveckling och innovation

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen samarbetar med högskolor och universitet
- Förvaltningen utvecklar nya arbetssätt med hjälp av digital teknik
- Förvaltningen tar tillvara de möjligheter som utvecklingen av nya verksamhetssystem ger
- Idéer och utvecklingsförslag har inkommit från alla verksamhetsområden
- Hög avtalstrohet
- Höjt resultat i LIKA ÖL24 (Strategi för att identifiera behov av nya digitala arbetssätt eller processer)

	Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓	Förvaltningen ska inventera befintliga nätverk, ytor och forum för externt och internt samarbete	2022-01-01	2022-12-31	
✓	Stadsdelsförvaltningen ska 2022 skapa bättre rutiner för så kallad inrymning, som kan behöva ske i samband med hot- och våldssituationer i alla verksamheter.	2022-01-01	2022-11-30	
✓	Stadsdelsförvaltningen ska etablera processer för hantering och tillvaratagande av idéer och innovationsförslag	2022-01-01	2022-12-31	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Totalt redovisas kostnader om 2 098,6 miljoner kronor och intäkter om 273,5 miljoner kronor. För investeringar redovisas kostnader om 20,2 miljoner kronor.

Nämndens driftverksamhet visar ett överskott om 27,1 miljoner kronor före överföring till enheternas resultatfonder och ett överskott 21,1 miljoner kronor efter överföring till enheternas resultatfonder. Resultatfonderna ökar med 6,0 miljoner kronor till 31,1 miljoner kronor.

Investeringarna visar ett överskott om 2,1 miljoner kronor.

Årets bokslut har upprättats i överensstämmelse med stadens anvisningar och enligt reglerna i stadens redovisningshandbok.

Farsta stadsdelsnämnd tilldelades en total nettobudget på 1 804,5 miljoner kronor av kommunfullmäktige inför 2022. Under året har budgeten justerats, i samband med kommunstyrelsens beslut i avstämningsärende och tertialrapporter, med 47,8 miljoner kronor netto.

Mnkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Bokslut 2021	Avvikelse 2021
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 852,3	1 825,1	27,1	1 717,3	41,0
Kostnader (+)	2 062,1	2 098,6	-36,5	1 994,2	-19,1
Intäkter (-)	-209,8	-273,5	63,7	-276,9	60,1
Avvikelse före resultatdispositioner			27,1		41,0
Resultatenheterna överskott från 2021 (+)			25,1		22,2
Resultatenheterna överskott till 2023 (-)			-31,1		-25,1
Avvikelse efter resultatdispositioner			21,1		38,1

I tabellen nedan redovisar förvaltningen det ekonomiska resultatet per verksamhetsområde före och efter resultatöverföring till fonder.

Mnkr	Budget (kostnader +)	Budget (intäkter -)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2021 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	80,9	0,0	80,9	85,3	85,3	-4,4	0,1
Individ- och familjeomsorg	237,0	-27,1	209,9	209,9	209,9	0,0	7,5

<i>varav barn och ungdom</i>	126,1	-9,4	116,7	126,3	126,3	-9,6	-10,0
<i>varav vuxen</i>	38,4	-1,7	36,7	29,8	29,8	6,9	2,9
<i>varav socialpsykiatri</i>	63,2	-10,0	53,2	54,5	54,5	-1,3	0,5
<i>varav nyanlända</i>	6,0	-6,0	0,0	-5,1	-5,1	5,1	14,1
<i>Stadsmiljöverksamhet</i>	21,5	0,0	21,5	21,8	21,8	-0,3	0,4
<i>avskrivningar</i>	10,7	0,0	10,7	9,9	9,9	0,8	0,1
<i>internräntor</i>	0,4	0,0	0,4	0,4	0,4	0,0	-0,1
Förskoleverksamhet	385,5	-33,1	352,4	340,7	345,3	7,1	2,2
Äldreomsorg	748,1	-110,1	638,0	634,1	635,6	2,4	18,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	400,5	-26,1	374,4	377,1	377,1	-2,7	0,9
Barn, kultur och fritid	37,2	-3,0	34,2	35,4	35,4	-1,2	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	21,8	-7,0	14,8	12,9	12,9	1,9	1,7
Ekonomiskt bistånd	112,6	-3,4	109,2	97,6	97,6	11,6	2,3
<i>varav handläggare</i>	23,6	0,0	23,6	28,0	28,0		-13,6
Övrig verksamhet	5,9	0,0	5,9	0,0	0,0	5,9	5,0
Totalt	2 062,1	-209,8	1 852,3	1 825,1	1 831,2	21,1	38,1

Nedan följer redovisning och analys av resultat per verksamhetsområde:

Nämnd och administration

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 4,4 miljoner kronor.

Underskott beror främst på ökade kostnader för friskvårdsbidrag vilka är budgeterade som förvaltningsövergripande kostnader under nämnd och administration. De ökade kostnaderna för friskvårdsbidrag har finansierats med förvaltningsgemensam reserv som är budgeterad under verksamhetsområde "Övrig verksamhet".

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2022
Nämnd och administration	80,9	0	88,8	-3,5	-4,4	0,1
Avvikelse i %					-5,44%	-0,13%

Individ och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri

Verksamhetsområdet redovisar en budget i balans.

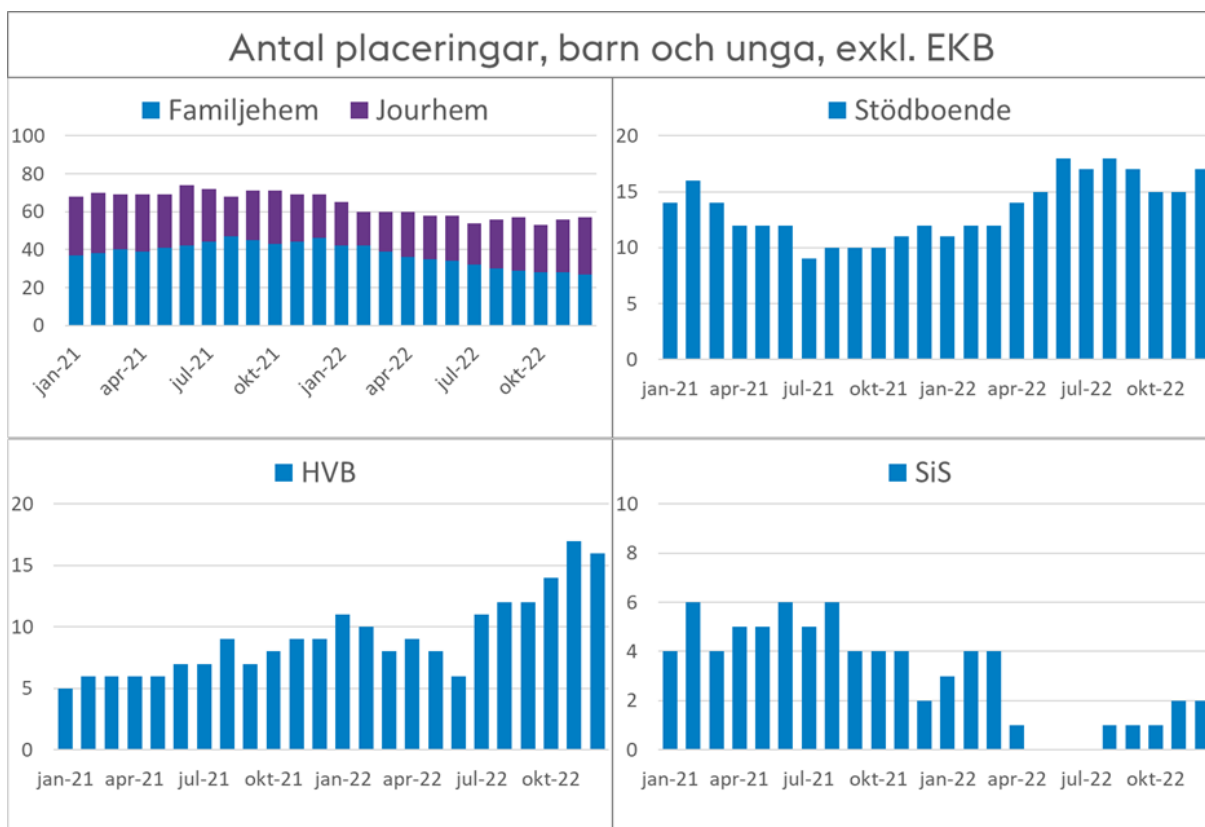
Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Individ- och familjeomsorg	237,0	-27,1	258,6	-48,8	0,0	7,5
varav socialpsykiatri	63,2	-10,0	71,6	-17,1	-1,3	0,5
varav vuxen	38,4	-1,7	31,9	-2,1	6,9	2,9
varav barn och ungdom	126,1	-9,4	143,2	-16,9	-9,6	-10,0
varav nyanlända	6,0	-6,0	7,2	-12,3	5,1	14,1
Summa	237,0	-27,1	258,6	-48,8	0,0	7,5
Avvikelse i %					0,0%	3,8%

Barn och Ungdom

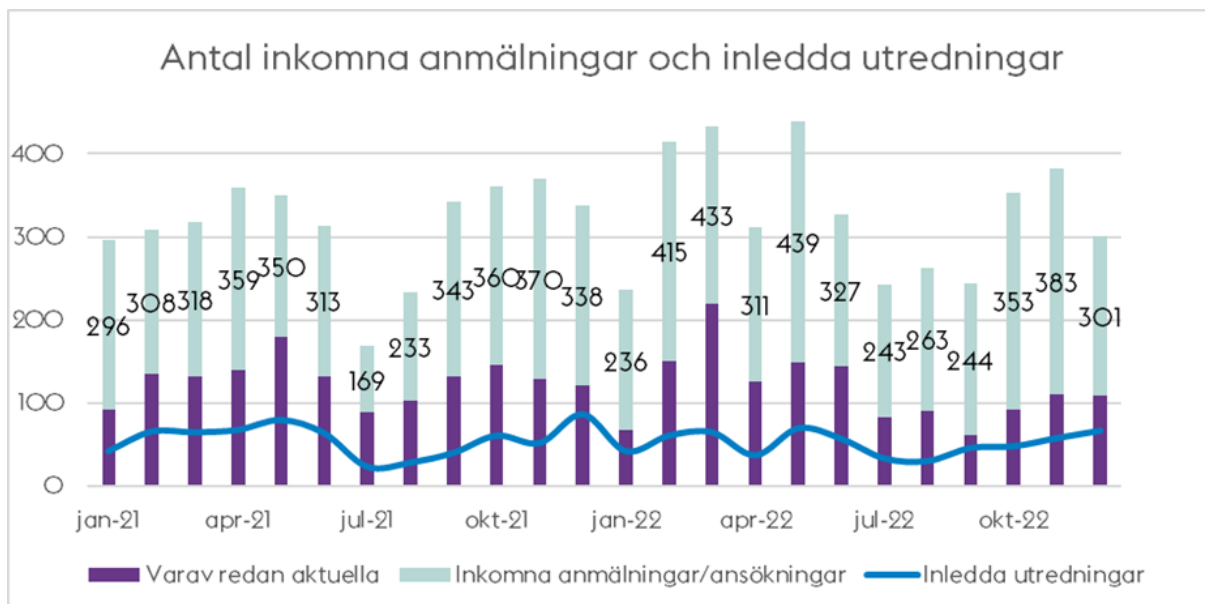
Barn och Ungdom redovisar ett underskott om 9,6 mnr. Intäkter från Migrationsverket särredovisas under Nyanlända vilket förklarar ett högre underskott än prognostiserat i månadsrapporter till nämnden.

Underskottet beror främst på höga placeringskostnader. Ökningen av placeringskostnader kan förklaras av ökade antal placeringar, särskild inom insatser HVB (hem för vård och boende), längre placeringar samt prisökning.

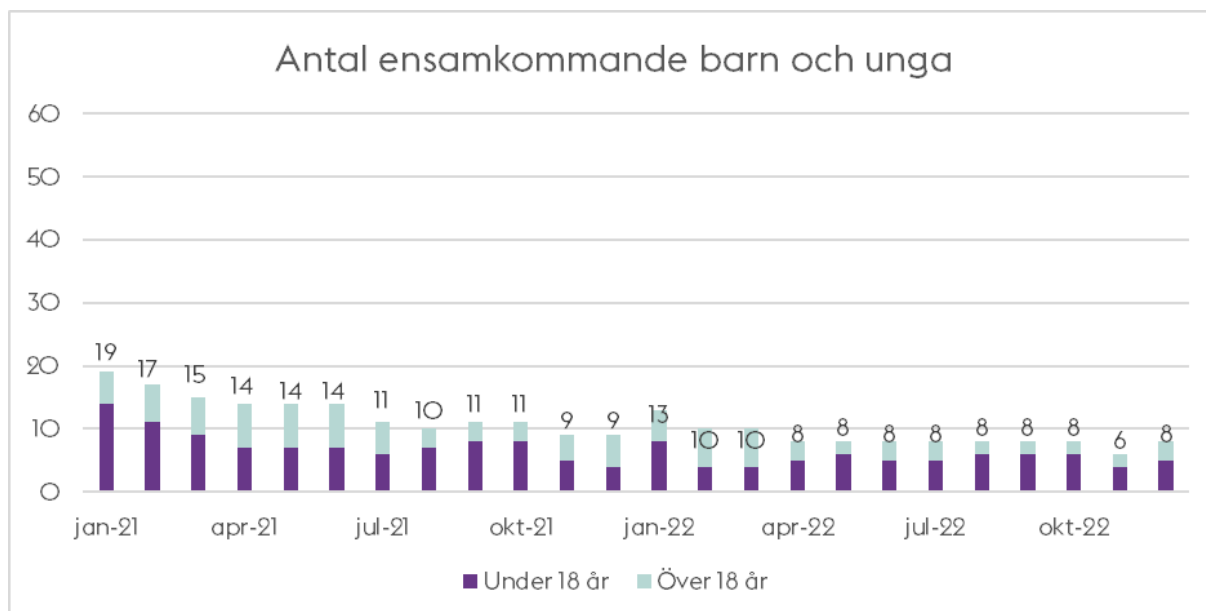
Antal placeringar, Barn och ungdom, exklusive Ensamkommande barn EKB, 2021-2022

Antalet inkomna anmälningar och inledda utredningar ligger 2022 på samma höga nivå som under 2021.

Antal anmälningar och inledda utredningar, Barn och ungdom, 2021-2022

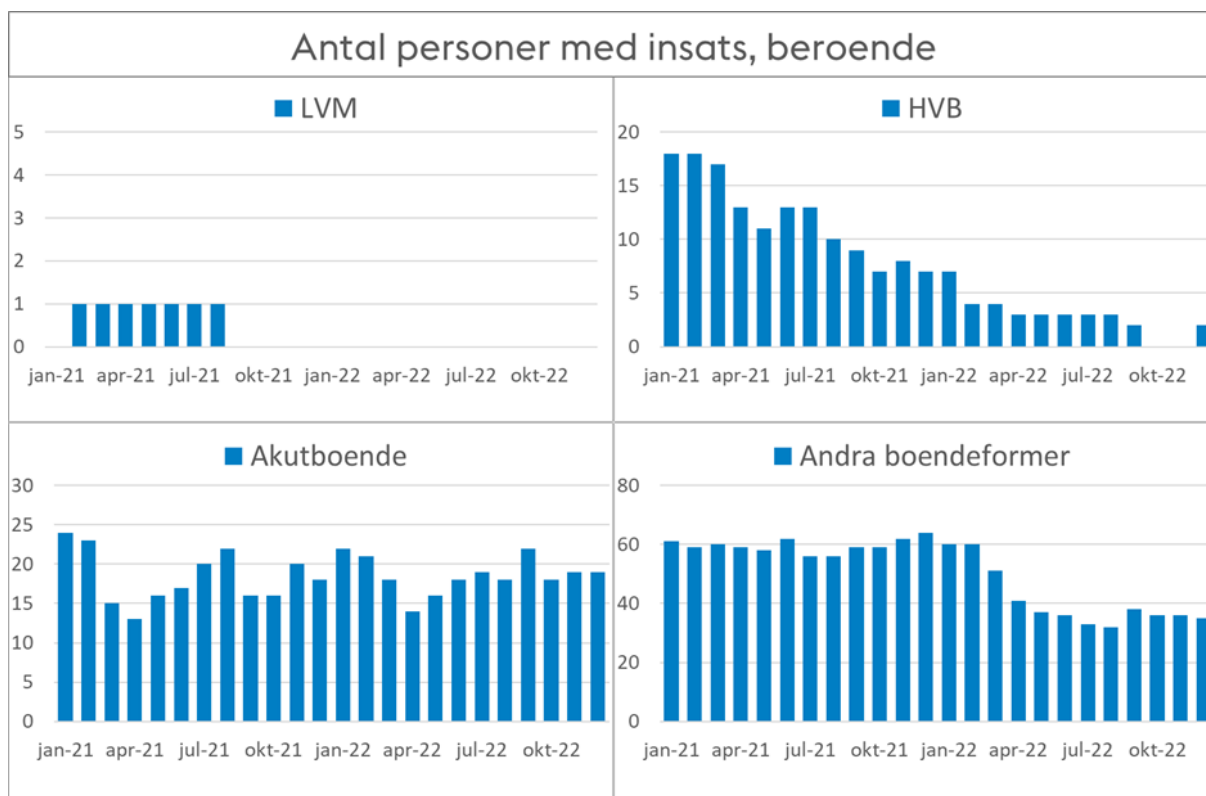
Kostnader för mottagning av ensamkommande barn och unga täcks av dygnsersättningar samt återsökningar av faktiska kostnader från Migrationsverket för placeringar enligt LVU (*Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga*). Antal ensamkommande barn har minskat kraftigt sedan 2020 då trenden med ökat antal bröts.

Antal placerade ensamkommande barn och unga, 2021-2022

Vuxna

Vuxna redovisar ett överskott om 6,9 miljoner kronor. Överskottet beror främst på att antal placeringar inom kostsamma insatser enligt lagen om vård av vissa missbrukare och HVB-placeringar har legat under budgeterat nivå.

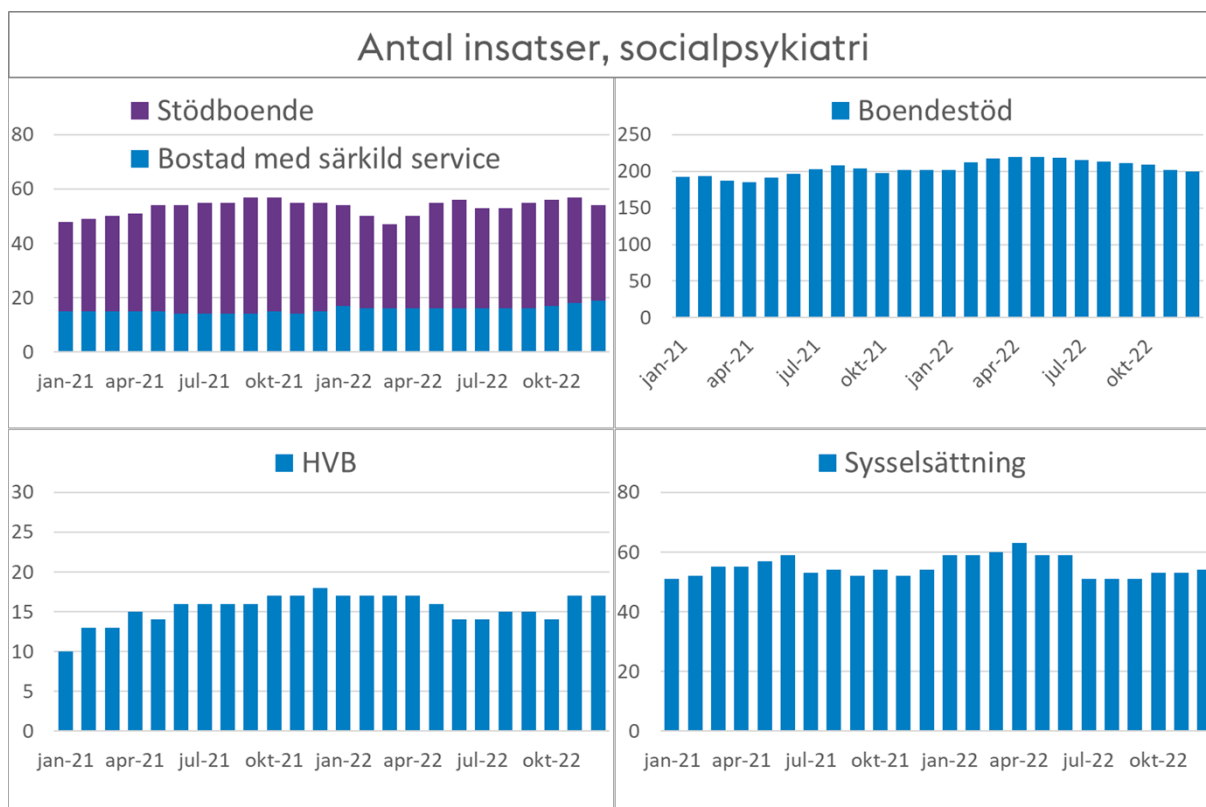

Antal unika personer med insats, Vuxenenheten, beroende, 2021-2022

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri redovisar ett underskott om 1,3 miljoner kronor.

Beställarenheten redovisar en budget i balans. Kostnader för stödboende, boendestöd, försöks- och träningslägenheter samt sysselsättning ligger i nivå med budget.

Antal placeringar, Socialpsykiatri, 2021-2022

Underskottet inom verksamhetsområdet beror på att gruppboendet Lingberga är för litet för att bära sina kostnader och nå en budget i balans. Arbete pågår med att se över möjligheterna att effektivisera verksamheten.

Nyanlända

Verksamheten redovisar ett överskott om 5,1 miljoner kronor.

Överskottet består utav statsbidrag generalschablon samt återsökning av faktiska kostnader nämnden hade tidigare år. I ärendet månadsprognos till nämnd under året har prognostiserade intäkter redovisats under ekonomiskt bistånd och barn och unga var kostnaderna för målgruppen finns. Utifrån stadsledningskontorets anvisningar till årsbokslutet ska medlen återredovisas under verksamhetsområdet Individ- och familjeomsorg – varav Nyanlända.

Stadsmiljöverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 0,5 miljoner kronor.

Underskott finns inom parkdrift och beror på ökade kostnader i samband med kraftiga snöfall och hantering av skador på träd.

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Mnkr						
Stadsmiljö	21,5	0,0	22,3	-0,5	-0,3	0,4
internräntor	10,7	0,0	9,9	0,0	0,8	0,1
avskrivningar	0,4	0,0	0,4	0,0	0,0	-0,1
Summa	32,6	0,0	32,6	-0,5	0,5	0,4
Avvikelse i %					1,5%	2,1%

Förskoleverksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 11,7 miljoner kronor före resultatöverföring och ett överskott om 7,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar.

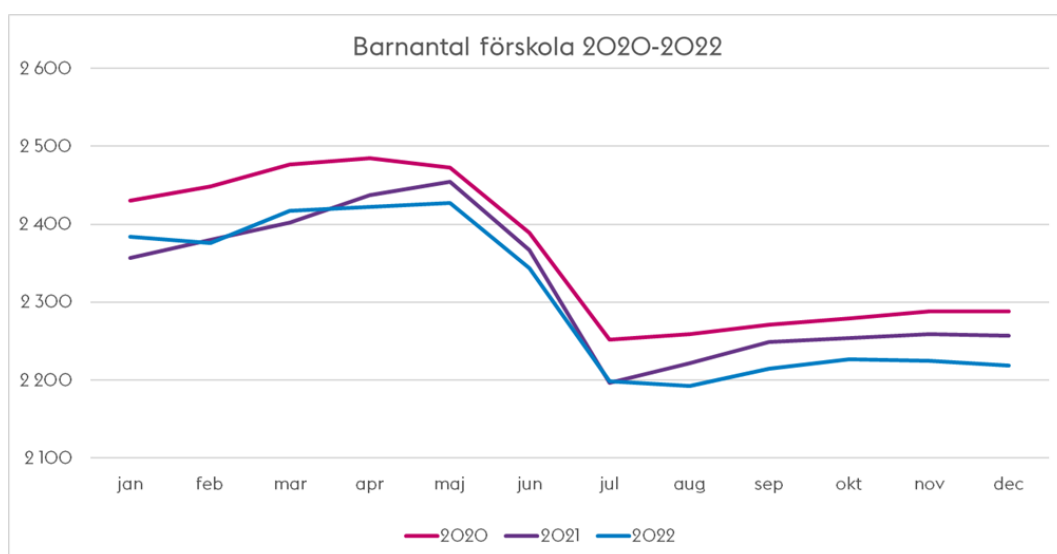
Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2022
Mnkr						
Förskola						
Summa	385,5	-33,1	387,5	-46,8	11,7	5
Resultatfond från 2021, överskott					-25,1	-22,2
Resultatfond till 2022, överskott					29,7	25,1
Summa efter resultatöverföring					7,1	2,2
Avvikelse i %					0,20%	0,65%

Överskottet beror främst på tilldelning utav statsbidrag för sjuklönekostnader i samband med pandemin om cirka 5 miljoner kronor. Kostnader för personal uppstod ej i motsvarande utsträckning som tilldelat statsbidrag då även barn var hemma på grund av sjukdom i större utsträckning och extra personal ej behövdes full ut. Även statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder om cirka 7 miljoner kronor har genererat större marginaler till utförarverksamheterna. Statsbidraget utbetalades sent på året och omfattning av bidrag var ej känt fullt ut så de åtgärder bidraget finansierade har genererat ökade marginaler inom ordinarie budgetram.

Det genomsnittliga antalet inskrivna barn per månad har varit 2 304 under året. Budgeten för 2022 baserades på 2 389 barn per månad, vilket innebär att det i genomsnitt har varit 85 barn färre inskrivna i Farstas kommunala förskolor jämfört med budget. Förskola har därmed fått en minskad budgetram, men anpassat verksamheten efter förutsättningarna.

Barnomsorgsgarantin har uppfyllts.

Antal barn på förskola, 2020-2022

Förskolorna förde från 2021 med sig ett ackumulerat överskott om 25,1 miljoner kronor i resultatfond. Enheterna redovisar i bokslutet för 2022 upp ett överskott och utökar resultatfonderna med 4,6 miljoner kronor. Förskoleenheternas resultat visas nedan under rubrik Resultatenheter.

Under året har inga förskolor öppnats. En förskola i Sköndal, Äventyret, med två avdelningar har avvecklats under året.

Äldreomsorg

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 3,9 miljoner kronor före resultatöverföring och ett överskott om 2,4 miljoner kronor efter resultatöverföring.

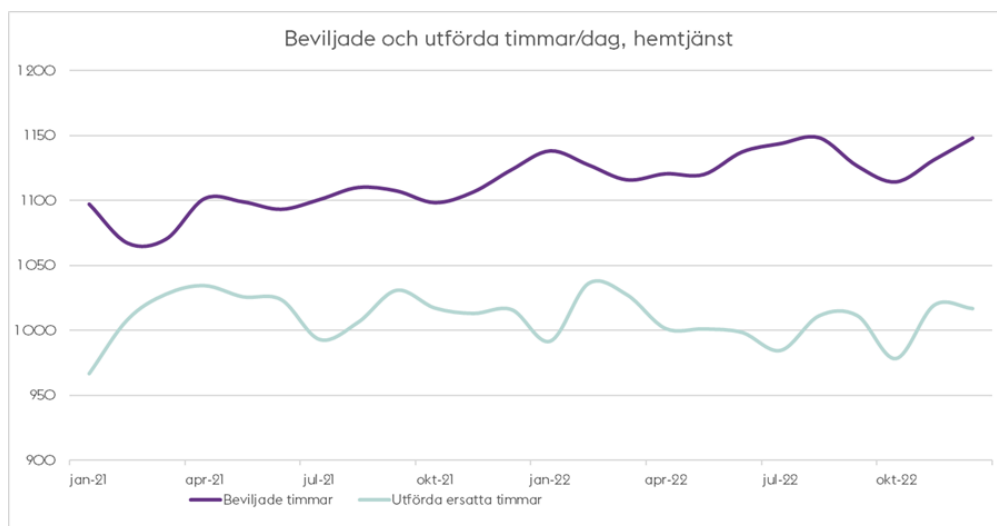
Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Äldreomsorg						
Summa	748,1	-110,1	764,6	-130,4	3,9	18,0
Resultatfond till 2022, överskott					1,4	
Summa efter resultatöverföring					2,4	18,0
Avvikelse i %					0,38%	2,90%

Beställarenheten – som hanterar biståndsansökningar och beställer beviljat bistånd hos utförare - visar ett överskott om 2,4 miljoner kronor. De flesta insatser inom äldreomsorgsområdet har påverkats under 2022 som en konsekvens av pandemin. Störst påverkan på budgeten har antalet placeringar på vård- och omsorgsboenden och dessa har ökat under året med 42 månadsinsatser och är nu uppe i nivåer strax före pandemins utbrott.

Hemtjänstinsatserna ligger på en lägre nivå än budget. Antalet beställda timmar per dag inom hemtjänst har i snitt varit 1 131, vilket är en ökning 33 jämfört med 2021. Antalet utförda timmar per dag har minskat med 7 timmar till 1 007 per dag.

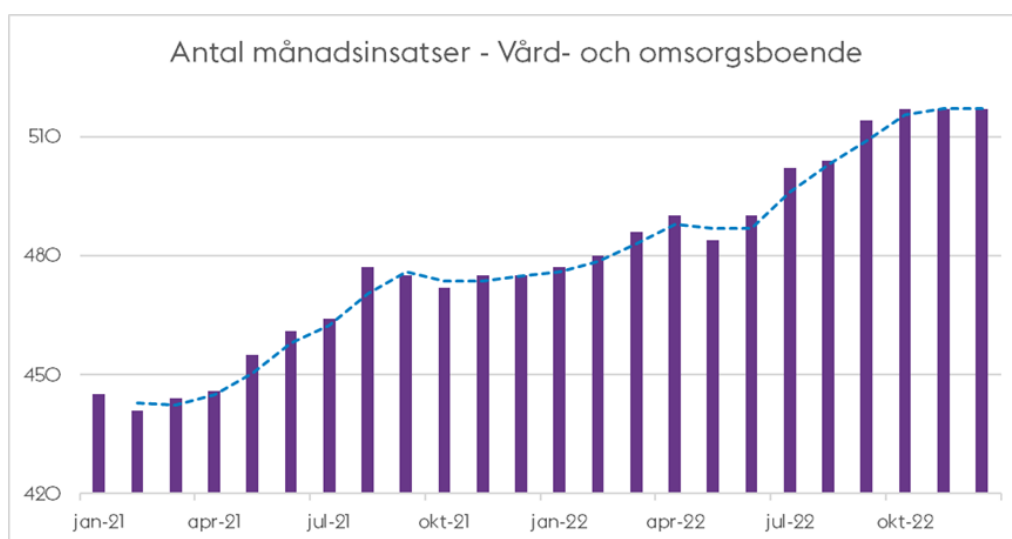
Utförandegraden av beställd tid inom hemtjänst för 2022 är 89 %, vilket är en minskning jämfört med utförandegraden för 2021 som då var 92,4%.

Antal beviljade och utförda genomsnittstimmar per dag inom hemtjänst, 2021-2022

Antalet månadsinsatser för placeringar på vård- och omsorgsboende har ökat under året. Snittet för år 2021 var 461 och snittet för år 2022 är 498. Under oktober till december har antalet månadsinsatser legat stilla på 517. Det är nivå med antalet placeringar före pandemin.

Förändringen av antalet månadsinsatser de tre senaste åren har en tydlig koppling till pandemin.

Antal månadsinsatser på vård- och omsorgsboende, 2021-2022

Nämndens utförarverksamheter inom vård- och omsorgsboenden har varit i en omställningsprocess och jobbat aktivt för en budget i balans inför 2023. Beläggningen på boendena har under året ökat och bemanningen har kunnat användas på ett mer effektivt sätt. Underskottet för 2022 är 8,8 miljoner kronor är en stor förbättring jämfört med coronaåren och härleds till stor del till inledningen av 2022 då smittspridning var stor och föranledde stora bemanningskostnader.

Båda hemtjänstenheterna redovisar överskott. Hemtjänst Centrum, som nu är resultatenhet, tar med sig 1,4 miljoner kronor i fond till nästa år. Hemtjänst Norra blir resultatenhet 2023. Även demensdagverksamheten visar ett överskott och blir resultatenhet 2023.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

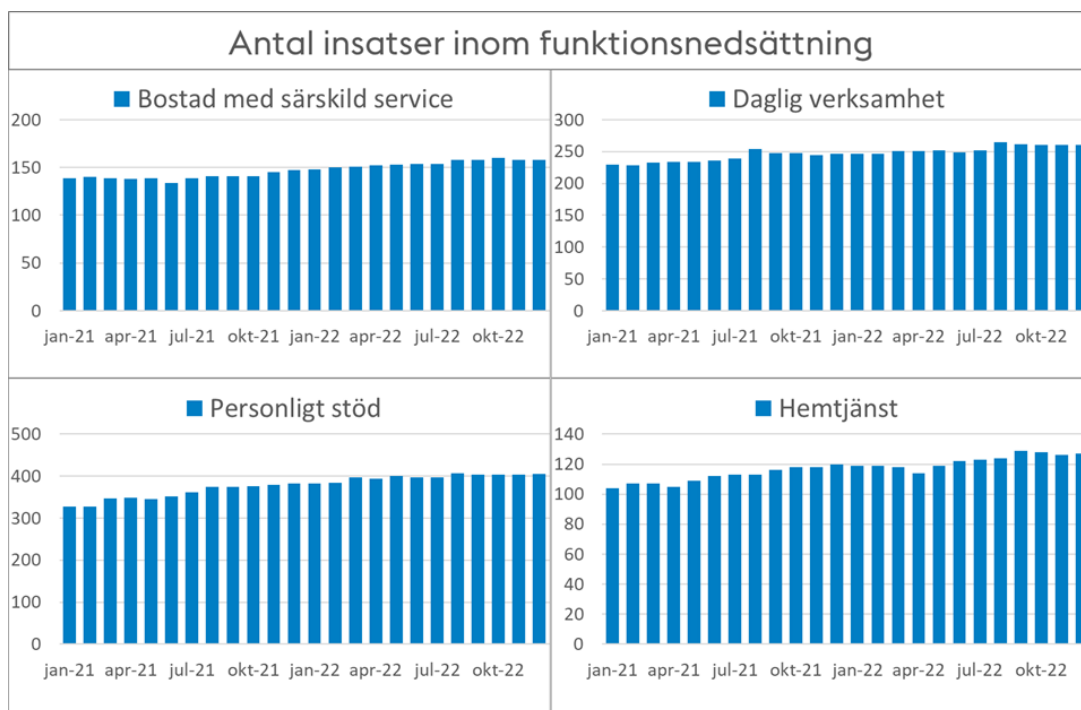
Verksamhetsområde Stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett underskott om 2,7 miljoner kronor.

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Funktionsnedsättning						
Summa	400,5	-26,1	405	-27,9	-2,7	0,9
Avvikelse i %					0,72%	0,30%

Beställarenheten redovisar ett underskott på 1,4 miljoner kronor. Verksamheten har under året sett en ökning i antal insatser överlag, och detta har lett till kostnadsökningar. Underskottet beror på höga kostnader för särskilt kostsamma boendeplaceringar, hemtjänst och avlösarservice.

Nämndens utförarenheter inom verksamhetsområdet, alltså gruppboendestäder, daglig verksamhet och personligt stöd redovisar totalt ett underskott om 2,5 miljoner kronor. Underskottet beror på nya lokaler för Edsvalla, Daglig verksamhet, som öppnade i oktober och som beräknas få full beläggning först under 2023.

Antal personer med insatser, Funktionsnedsättning, 2021-2022

Fritid och kultur

Verksamhetsområdet redovisar ett underskott om 1,2 miljoner kronor.

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Barn, kultur och fritid						
Summa	37,2	-3,0	39,2	-3,8	-1,2	2,3
Avvikelse i %					-3,6%	0,1%

Underskottet förklaras av ökade kostnader för drift av lokaler, bland annat ny belysning på Tuben och inköp av inventarier.

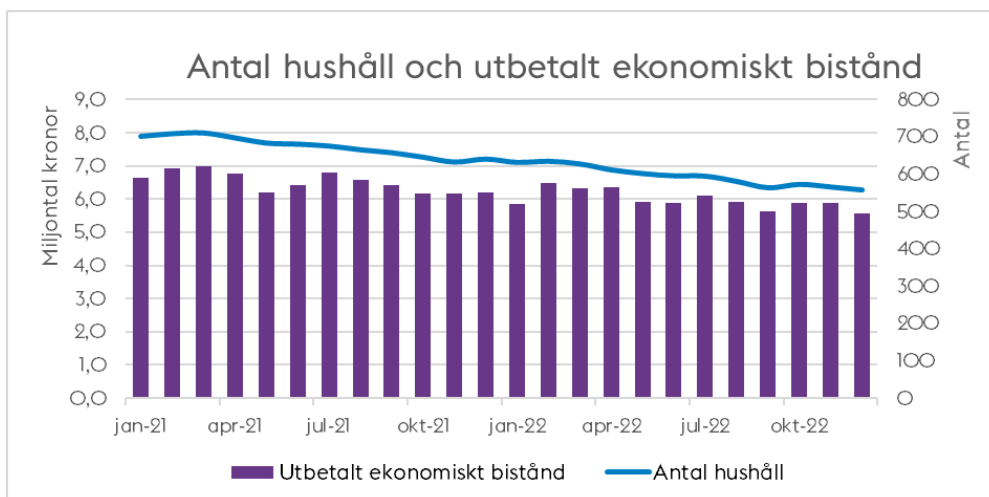
Ekonomiskt bistånd

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 11,6 miljoner kronor.

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
Ekonomiskt bistånd						
Summa	112,6	-3,4	102,2	-4,6	11,6	2,3
Avvikelse i %					10,6%	2,1%

Antal hushåll och utbetalt ekonomiskt bistånd, 2021-2022. Observera att siffror för december är preliminära.

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd i genomsnitt per månad har minskat från 674 år 2021 till 594 år 2022. Minskningen av antal hushåll kan förklaras av ett förbättrat läge på arbetsmarknaden och nedgång av arbetslösheten under 2022. Nettokostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd har minskat från 6,5 miljoner kronor i snitt per månad år 2021 till 6,0 miljoner kronor i snitt per månad år 2022.

I månadsrapport till nämnd redovisas kostnader för våld i nära relationer under ekonomiskt bistånd men i bokslutet redovisas dem under vuxen, vilket förklarar ökningen av överskottet jämför med november prognos.

Arbetsmarknadsåtgärder

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 1,9 miljoner kronor.

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Arbetsmarknadsåtgärder						
Summa	21,8	-7,0	20,0	-7,1	1,9	1,7
Avvikelse i %					12,8%	11,4%

Överskottet beror främst på en tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifter för 15-23 åringar

vilket medförde minskade kostnader för feriearbetande skolungdomar. Dessutom är det färre aspiranter inom offentligt skyddat arbete (OSA) än budgeterat vilket främst beror på svårighet att hitta kandidater som är lämpliga för dessa insatser.

Övrig verksamhet

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 5,9 miljoner kronor.

Överskottet förklaras med en gemensam reserv om 5,0 miljoner kronor som fastställdes i nämndens verksamhetsplan samt en budgetjustering under året om 0,9 miljoner kronor för Flyktingmottagande i Stockholms stad med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina.

Den gemensamma reserven är intecknad gentemot ökade kostnader för friskvård inom verksamhetsområde Nämnd- och förvaltningsadministration.

Kostnader motsvarande 0,9 miljoner kronor finns inom Individ- och familjeomsorg för samhällsservice och inom Fritiden för extra öppen verksamhet i Fagersjö.

Utifrån stadsledningskontorets anvisningar till årsbokslutet ska medlen gemensam reserv och budgetjustering återredovisas under verksamhetsområdet Övrig verksamhet när de budgeterats eller tillfallit på verksamhetskod under verksamhetsområdet.

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2022		Utfall 2022		Avvikelse		
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2021
Övrig verksamhet							
Summa	5,9	0,0	0,0	0	5,9	5,0	
Avvikelse i %					100,0%	100,0%	

Prognos och prognossäkerhet

Verksamhetsområde (mnk)r	T1	T2	Utfall 2022
Nämnd och administration	0,0	0,0	-4,4
Individ- ochfamiljeomsorg	-2,0	-2,4	0,0
varav barn och ungdom	-1,0	-2,9	-9,6
varav vuxen	2,0	4,5	6,9
varav socialpsykiatri	-3,0	-4,0	-1,3
varav nyanlända	0,0	0,0	5,1
Stadsmiljöverksamhet	0,0	0,0	0,5
Förskoleverksamhet	2,0	4,0	7,1
Äldreomsorg	0,0	0,0	2,4
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	0,0	0,0	-2,7
Barn, kultur och fritid	0,0	0,0	-1,2

Verksamhetsområde (mnk)r	T1	T2	Utfall 2022
Arbetsmarknadsåtgärder	0,0	0,0	1,9
Ekonomiskt bistånd	0,0	2,4	11,6
Övrig verksamhet	0,0	0,0	5,9
Totalt	0,0	4,0	21,1

Den pågående pandemin, kostnadsutveckling med ökad inflation samt sent utbetalda statsbidrag under budgetåret har påverkat förvaltningens ekonomi och har gjort det ekonomiska läget och utveckling under året svårbedömt.

Nämnden har prognostiserat ett balanserat resultat i tertialrapport 1 och ett överskott om 4,0 miljoner kronor i tertialrapport 2. I bokslutet redovisas ett totalt överskott om 21,1 miljoner kronor. Utifrån osäkerhetsfaktorer under året har försiktighetsprincipen praktiserats när kostnadsutvecklingen varit osäker.

Verksamhetsområde äldreomsorg har en avvikelse om 2,7 miljoner kronor. Utvecklingen av antal månadsinsatserna för vård- och omsorgsboende stagnerat under senhösten och inte ökat i samma takt som prognostiserat. Utförarenheterna har jobbat med personalbemanning och har förbättrat sina prognoser sedan tertial 2. Avvikelsen motsvarar 0,4 % av budgetramen.

Verksamhetsområdet Stöd och service till personer med funktionsnedsättning redovisar ett underskott om 2,7 miljoner kronor. Underskottet beror främst på att kostnaderna för Edsvalla Daglig verksamhets nya lokaler har blivit högre än vad som prognosticerats i T1 och T2. Lokalerna togs i bruk senare än beräknat och beräknas få full beläggning först under 2023, vilket också har påverkat resultatet.

Verksamhetsområde förskola redovisar ett överskott på 7,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Det ökade överskottet i relation till prognosen i T2 beror på de medel för kvalitetshöjande åtgärder som betalades ut vid och efter T2. Då medlen betalades ut sent på året prognostiserades inte dessa fullt för att finansiera de kostnader som härrör till statsbidraget. Effekten var att ordinarie budgetram då ökade sina marginaler och påvisade ett större positivt utfall.

Avvikelsen inom verksamhetsområde Barn, kultur och fritid förklaras av ökade driftkostnader under hösten.

Inom verksamhetsområde barn och unga har prognosen i T2 inkluderat intäkterna från Migrationsverket och i bokslut är de särredovisade. Ökning av underskottet förklaras också av nya kostsamma placeringar under hösten som inte var kända i T2.

Inom verksamhetsområde ekonomiskt bistånd har antalet hushåll och där till kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat under året. Denna minskning har varit större än vad som prognostiserades och detta förklarar avvikelsen mellan utfall och prognos.

Inom arbetsmarknadsåtgärder förklaras avvikelsen av något lägre kostnad för feriejobb under höst- och jullov, samt att antal aspiranter inom Stockholmsjobb under hösten var lägre än budgeterat.

Nämnden uppfyller målet för indikator *Nämndens prognossäkerhet T2* under mål 3.1 Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.

Analys resultaträkning Årsbokslut 2022

Jämförelse mellan 2021-12-31 – 2022-12-31

Intäkter

Intäkterna har minskat med 1,2 %, 3,4 mnkr. Det går att härleda till en generell minskning av bidrag.

- Konto 301* "Försäljningsintäkter" har ökat med 13,5%, 2,4 mnkr, detta på grund av högre volymer inom äldreomsorgen.
- Konto 341* "Bostads- och lokalhyror" har ökat med 7,8 %, 1,9 mnkr, på grund av högre volymer inom äldreomsorgen.
- Konto 351* "Driftbidrag" har minskat med 37,3%, 37,3 mnkr. Detta beror delvis på minskat statsbidrag från Socialstyrelsen och Migrationsverket. Dels beror minskningen på ändrade redovisningsprinciper. För 2021 bokfördes Driftbidrag för AMS på konto 3521, 2022 på 3516.
- Konto 352* "Driftbidrag från AMS" konteras ej längre på 3521 utan sedan 2022 på 3516.
- Konto 354* "Ersättning från försäkringskassan personlig assistent, LASS" har minskat med 45,2%, 2,1 mnkr, på grund av färre antal ärenden inom personlig assistans.
- Konto 359* "Övriga bidrag" har ökat 144,3%, 17, 3 mnkr, vilket bland annat beror på nya projektmedel för sociala investeringar inom Individ och Familj.
- Konto 361* "Försäljning av verksamhet" har ökat med 27,7%, 16 mnkr, främst på grund av volymökningar inom äldreomsorgen.
- Konto 369* "Övriga ersättningar" har ökat med 39,2%, 0,8 mnkr, på grund av fler anställningar inom Stockholmsjobb och ungdomsanställningar, där ersättning erhålls från andra förvaltningar.

Kostnader

Kostnaderna har totalt sett ökat med 105 mnkr, 5,3% jämfört med samma period föregående år.

- Konto 451* "Bidrag till enskilda" har minskat med 6,3%, 5,3 mnkr, detta på grund av färre antal hushåll med ekonomiskt bistånd.
- Konto 451* "Bidrag till föreningar, stiftelser, kommunalförbund, kommuner, landsting m.m." har minskat med 5,8 %, 1 mnkr, dels på grund av färre ärenden inom personlig assistans, samt ändrad konteringsprincip från konto 4531 till 7458.
- Konto 463* "Köp av huvudverksamhet" har ökat med 10,7%. 84,7 mnkr, beroende på volym- och prisökningar inom Individ och Familj, Funktionsnedsättning och äldreomsorgen.
- Konto 502* "Löner till anställda" har ökat med 1,2 %, 6,4 mnkr, vilket beror på årets lönerrevision.
- Konto 507* "Avgångsersättning" har minskat med 188,8%, 2,1 mnkr, då förvaltningen

har haft färre personer som fått avgångsersättning jämfört med 2021.

- Konto 512* "Sjuklön" har ökat med 4,8 %, 1 mnkr, på grund av ökad kortidssjukfrånvaro under 2022.
- Konto 561* "Lagstadgade arbetsgivaravgifter" har ökat med 1,9 % eller 4,4 mnkr, vilket främst beror på årets lönerevision.
- Konto 601* "Lokalhyror" har ökat med 1,3 %, 1,3 mnkr främst beroende på årets indexhöjningar.
- Konto 613* "Städ- och renhållningstjänster" har minskat med 12,9%, 2 mnkr, till följd av nytt städavtal, samt återgång till mer normal frekvens av städning efter pandemin.
- Konto 615* "Mindre reparationer o underhåll av fastigheter" har minskat med 42,6%, 3,3 mnkr. Årets renovering av fastigheter har till större del konterats på annat konto, 618*"Anläggnings- och reparationsentreprenader".
- Konto 617* "Husbyggnadsentreprenader" har ökat med 15,9 %, 0,5 mnkr, främst beroende på rivningsarbeten av förskola samt uppbyggnad av ny dagverksamhet.
- Konto 618* "Anläggnings- och reparationsentreprenader" har ökat med 2,4 mnkr bland annat på grund av fler markarbeten och röjning inom Stadsmiljö, reparationer inom förskolan och Fritiden, samt att större andel av renoveringskostnader lagts på konto 6181 Anläggnings- och reparationsentreprenader.
- Konto 619* "Övriga fastighetskostnader" har minskat med 45,5%, 1,1 mnkr, vilket bl a härrör sig ändring av kontering då rivningskostnader konterats på 6175.
- Kontoklass 61* "Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader" har totalt sett minskat med 12,1%, 3,6 mnkr, på grund av lägre kostnader för rivning samt utredningskostnader för förskolor.
- Konto 632* "Hyra inventarier" har ökat med 16,5%, 0,9 mnkr, jämfört med 2021. Detta beror på ökat behov av hjälpmedel inom ÄO, samt ökade kostnader för IT-utrustning.
- Konto 643* "Böcker, tidningar, facklitteratur, elektronisk media" har ökat med 116 %, 0,5 mnkr vilket bland annat beror på inköp av facklitteratur för kompetensutveckling.
- Konto 644* "Livsmedel" har ökat med 23,8 %, 2,8 mnkr, beroende på ökade volymer samt den generella prisökningen i samhället.
- Konto 646* "Förbrukningsmaterial" har ökat med 17,4 %, 1,3 mnkr, främst beroende på volymökningar inom äldreomsorgen.
- Konto 648* "Arbetskläder, skyddskläder, skyddsmateriel" har ökat med 53,3%, 0,4 mnkr, beroende till stor del av ökningarna inom äldreomsorgen.
- Konto 660* "Reparation och underhåll av maskiner och inventarier" har ökat med 59,3%, 0,4 mnkr, bland annat för ökade kostnader för service av el-cyklar samt bilar.
- Konto 685* "Porto, postbefordran" har ökat med 379 %, 0,4 mnkr. Anledningen är utebliven fakturering för delar av 2020 och 2021, där ingen periodisering gjordes och kostnaden togs 2022.
- Konto 701* "Transporter (ej personal)" har minskat med 4,9 %, 1,3 mnkr, vilket beror på nytt avtal samt att brukare inom äldreomsorgen återgått till samåkning.
- Kont 705* "Resekostnader personal", har ökat med 295 %, 0,7 mnkr, bland annat till följd av studieresa till Norge inom Individ och Familj, samt deltagande på

Kvalitetsmässan och KommeK, som varit inställda under pandemin. Dessutom har uppföljningar av placerade barn och unga återupptagits, vilket innebär att ökat resande.

- Konto 711* "Personalrepresentation" har minskat 63,6 %, 1,3 mnkr, vilket till största del beror på att beloppet för förvaltningens julklapp var lägre i år jämfört med 2021.
- Konto 739* "Övriga riskkostnader", beror på förgävesprojektering av en förskola.
- Konto 744* "IT-system" har ökat med 10,4%, 2,4 mnkr, vilket bland annat beror på ökad kostnad för IT-prislistan, samt inköp av nya licenser och program till förvaltningen.
- Konto 747* "Hälso och friskvårdsrelaterade tjänster" har ökat med 171,5%, 4,2 mnkr, vilket beror på den extra friskvårdssatsningen för hela staden.
- Konto 749* "Övriga främmande tjänster" har ökat med 105 %, 1,4 mnkr. Anledningen är att kontering för Trygghetsskapande åtgärder i Farsta nu sker på konto 7499 och inte på 4631, som tidigare.
- Konto 751* "Tillfälligt inhyrd personal" har minskat med 49,7 %, 3,3 mnkr, beroende på minskat behov av extern inhyrd personal.
- Konto 761* "Avgifter" har ökat med 25,7 %, 0,5 mnkr, vilket beror på att verksamheterna i ännu större utsträckning har återgått till normala aktiviteter efter pandemin, främst inom Kultur och Fritid.
- Konto 765* "Avgifter för kurser m.m." har minskat med 19,4 %, 0,8 mnkr, då ingen större utbildningsinsats liknade den som gjordes 2021 genomförts 2022. 2021 genomfördes en stor insats för kompetensutveckling för medarbetare och chefer.
- Konto 792* "Avskrivning på byggnader och tekniska anläggningar" har ökat med 8,8 %, 0,8 mnkr, bl a på grund av aktivering av Parklek Måsen, Seniorplats Sköndal och Ny brygga Farsta gård.
- Konto 795* "Nedskrivning av anläggningstillgångar" har minskat med 91,9 %, 0,8 mnkr, beroende på att ingen större utrangering gjorts 2022 jämfört med 2021.

Resultatenheter

Under 2022 har förvaltningen öppnat en ny resultatenhet inom verksamhetsområde äldreomsorg och har därför totalt sju stycken resultatenheter. Övriga sex tillhör samtliga verksamhetsområde förskola.

Resultatenheterna ökar resultatfonderna med 6,0 mnkr till totalt 31,1 miljoner kronor. Enheternas ekonomiska resultat har under 2022 påverkats av covid-19. Dels har effekter av covid-19 gett lägre kostnader vid sjukfrånvaro vid mindre behov av extrapersonal när även barn varit sjuka inom verksamhetsområde förskola samtidigt som peng per barn betalats ut utifrån inskrivna barn. Dels har staten tilldelat kommuner statsbidrag för att överbrygga extra sjuklönekostnader under året på grund av covid-19 som då ej motsvarats av extra kostnader i realiteten.

Resultatenheter tar med sig sina resultat i bokslutet till kommande år i så kallade resultatfonder. Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent

och ett underskott på maximalt fem procent av enhetens bruttbudget.

I nedan tabell framgår slutgiltiga resultatfonder och förändring under året.

Resultatenhetens namn	Resultatenheternas bruttbudget 2022	Resultatöverföring från 2021 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2022 Överskott (-) Underskott (+)	Resultatöverföring till 2023 Överskott (+) Underskott (-)
Förskolor Tallkrogen	43 673	-2 921	-329	3 250
Förskolor Gubbängen	39 391	-3 559	-2 420	3 939
Förskolor Hökarängen	61 068	-4 619	-1 264	5 883
Förskolor Sköndal	65 894	-4 283	-1 725	6 008
Förskolor Farsta Strand/Larsboda	47 551	-4 135	-1 570	4 755
Förskolor Farsta Fagersjö	58 393	-5 552	-3 114	5 839
Hemtjänst Centrum	28 505	0	-2 065	1 425
Summa resultatenheter	344 475	-25 069,0	-12 487	31 099

Investeringar

Mnkr	Budget 2022	Bokslut 2022	Avvikelse 2022	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2022
Parkinvesteringar	4,9	5,0	0,1	-0,1
Parkreinvesteringar	1,5	0,5	-1,0	-1,0
Nycklade medel Stadsmiljö	8,6	8,8	0,2	0,4
Klimatinvesteringar	0,0	0,0	0,0	0,0
Trygghetsinvesteringar	2,0	2,0	0,0	0,0
Övriga investeringsmedel	2,2	2,0	-0,2	-0,2
Maskiner & inventarier	3,1	2,0	-1,1	-1,1
Totalt investeringar	22,3	20,2	-2,1	-2,0

Stadsmiljö

Nämndens stadsmiljöinvesteringar har under 2022 fortlöpt i stort som planerat. Vi har under året korrigerat för förändringar genom nämndbeslut om omfördelning av budgeten mellan olika projekt. I bilaga redovisas detaljerna. Totalt har vi ett överskott inom stadsmiljöinvesteringarbudgeten på 900 000 kronor. Störst avvikelse har projektet Aktivitetspark Farstaängen som trafikkontoret projekt- och byggleder. Projektet har haft lägre kostnader än beräknat. Därtill har entreprenören betalat ett vite vilket också bidragit till överskottet.

Maskiner och inventarier

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner är 3,1 miljoner kronor, förvaltningen

har förbrukat 2.0 miljoner kronor. Under året har investeringar genomförts inom förskola, äldreomsorg, socialpsykiatri, funktionsnedsättning samt fritidsverksamhet.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ej aktuellt

Ombudgeteringar

Ej aktuellt

Medel för lokaländamål

Ej aktuellt

Analys av balansräkning

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 14 miljoner kronor, 8,5 % jämfört med januari 2022.

Analys av balansräkning Årsbokslut 2022

Jämförelse mellan 2021-12-31 och 2022-12-31

Tillgångar

Förändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ökade kapitalkostnader inom stadsmiljö där det pågår upprustningar av vår parkmiljö bl a, Farstaängen etapp 2 och 3 och Lekplatsen Västboda mfl. Totalt ser vi en ökning av anläggningstillgångar med 9,2 %, ca 8,9 mnkr.

- Minskningen med 2,7mnkr, 16,5 % på konto "Maskiner och inventarier" beror på att avskrivningarna överskrider nya investeringar. Även utrantering av anläggningstillgångar har påverkat utfallet.
- Kundfordringarna har ökat med 13,8 %, 2,9 mnkr. Detta beror främst på de volymökningar vi ser inom Äldreomsorgen.
- Diverse kortfristiga fordringar har totalt sett minskat med 53,5 %, 1,6 mnkr, vilket till största del beror på minskningar av bidrag från Migrationsverket, till följd av färre mottagna nyanlända i stadsdelen.
- Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 24,4 %, 6,8 mnkr, vilket beror på periodiseringen av hyreskostnader som ökat, fler hyresobjekt, samt fler upplupna intäkter jämfört med bokslutet 2021.

Skulder

- De minskade långfristiga skulderna, med 50 % 0,3 mnkr, beror på de investeringsbidrag förvaltningen erhållit för välfärdsteknik.
- Leverantörsskulderna har totalt sett ökat med 23,5 %, 25,6 mnkr. Ökningen beror bland annat på den generella kostnadsutvecklingen, men också på de ökade volymerna inom Äldreomsorgen.
- Minskningen av Övriga kortfristiga skulder på 2,3 mnkr, 39,5 % beror på färre återbetalningar av statliga medel.
- De upplupna kostnaderna och förutbetalda intäkterna har ökat med 5,2 %, 2 mnkr, vilket framförallt kan förklaras med högre uppbokning av upplupna kostnader, samt återföring av stimulansmedel för Äldreomsorgen och Individ och Familj.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Jämställdhet

Arbetet med jämställdhetsintegrering har fortgått inom socialtjänstens verksamheter. Jämställdhetsambassadörer på enheterna för barn och unga har ökat och medvetandegjort medarbetarens kunskap om jämställdhet, bland annat genom att genomföra en enkät kring jämställdhet, vilket lett vidare till teman att arbeta vidare med, till exempel: Vad har vi för krav på en förälder utifrån kön?

Förvaltningen arbetar aktivt med HBTQI+ frågor för att medvetandegöra andra sorters normer, att minska diskriminering och öka inkludering.

För att öka jämställdhet kring delaktighet inom boende på socialpsykiatri mäter man andel förslag som ges på husmöten baserat på kön där resultatet har visat på en jämn fördelning.

Inom äldreomsorgen finns ett personcentrerat arbetssätt som utgår från den enskilda individens behov, förutsättningar, förmågor och önskemål. Äldreomsorgens verksamheter arbetar för att identifiera eventuella skillnader i omsorgen av kvinnor och män och identifierade utmaningar finns. Vid gemensamma aktiviteter och evenemang är det viktigt att de äldre görs delaktiga och hörsammas för att utbudet ska möta efterfrågan. Inom äldreomsorgen är därför inte alltid majoritetsprinciper tillämpliga då män som grupp riskerar att inte hörsammas.

I resultatet från vård- och omsorgsboendenas brukarundersökning har skillnader mellan män och kvinnor uppmärksammats vad gäller den generella nöjdheten. Resultatet visar att män generellt sett är mindre nöjda än kvinnor. Identifierade jämställdhetsutmaningar är därmed att andra principer än majoritetsprinciper behöver användas liksom att identifiera vad

skillnaderna mellan kvinnors och mäns upplevelser beror på och hur de kan åtgärdas för att uppnå mål fem och tio inom Agenda 2030, för att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.

Seniorverksamheten har arbetat aktivt med att få flera manliga deltagare till aktiviteter, bland annat genom matlagningsgruppen för män och karaoke för finsktalande.

För att säkerställa att flickor och pojkar får samma utrymme i utbildningen arbetar förskolorna aktivt med att öka medvetenheten kring jämställdhet. Gemensamma utbildningsinsatser har genomförts för att skapa en likvärdig och gemensamt förhållningssätt gentemot barnen i utbildningen. De slutsatser som kan dras av resultaten är att de planerade aktiviteterna har gett effekt. Detta styrks även av det övergripande utfallet i årets förskoleundersökning som visar på ett jämnare resultat mellan könen än tidigare år.

En förklaring till de positiva resultaten kan vara det långsiktiga arbete förskolorna bedriver utifrån ett normkritiskt perspektiv och förvaltningens arbete kopplat till hållbar förskola utifrån jämställdhetsperspektivet. Det finns ett behov av att öka medvetenheten hos medarbetarna kring våldsprevention och jämställdhet samt ge förskollärare och barnskötare strategiska verktyg i att arbeta tillsammans med barnen. Utifrån detta har förvaltningen initierat en utökad samverkan med skolan och socialtjänsten för att hitta metoder och arbetssätt som gynnar barns utveckling och bidrar till att utveckla barns lärande från tidig ålder upp till de äldre åldrarna.

Barns rättigheter

Förvaltningen har haft ett fortsatt fokus på barnrätt och tillämpat ett arbetssätt som säkerställer att det finns ett barnrättsperspektiv i samtliga ärenden som berör barn. I linje med detta har förvaltningen genomfört en gemensam workshop med fokus på hur nämndens olika verksamheter kan samarbeta i gemensamma ärenden som berör barn. Förvaltningen har fortsatt arbetet med kollegial granskning i syfte att bland annat följa upp barns delaktighet, om barnperspektiv har beaktats samt om barnkonsekvensanalys har genomförts. Den kollegiala granskningen syftar även till att kunna lyfta goda exempel för ett gemensamt lärande.

16 medarbetare har genomgått utbildning i att hålla samtal enligt Barns Rätt som Anhöriga (BRA-samtal).

Barns rättigheter har genomsyrat alla verksamheter och förvaltningen har arbetat enligt ”Program för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad 2018–2022.

Barnrättssamordnaren stödjer och samordnar implementerings- och utvecklingsarbetet gällande barnrätt tillsammans med barnombud på varje avdelning. För att leva upp till barnkonventionen har en prövning av barnets bästa genom en barnkonsekvensanalys inför varje åtgärd som berör barn genomförts. Förvaltningen har arbetat aktivt med att öka medarbetares kompetens gällande barnrätt. Barnrättssamordnaren har arbetat med att ta fram implementeringsplaner för ”Stödmaterial för barnrättsperspektiv inom socialtjänsten” och för arbetet med barnrättsperspektiv både förvaltningsövergripande och lokalt.

Inom förskolan har en implementeringsplan tagits fram under året för att utveckla arbetet kring barns inflytande, att barns bästa beaktas och hur förskolan ska fortsatt samverka med

interna och externa aktörer för att säkerställa arbetet utifrån barnrättsperspektivet. Resultat av uppföljningar visar att barns delaktighet i sitt eget lärande är ett utvecklingsområde. Ett utvecklingsarbete har påbörjats för att genom förändrade metoder och arbetssätt öka barns delaktighet i uppföljning och reflektioner. För att säkerställa att förskolan erbjuder en miljö som är anpassad för barn i behov av särskilt stöd och att de blir inkluderade i verksamheten pågår ett arbete för att bredda medarbetarnas kompetens. Specialpedagog från barnhälsoteamet har under året gått skolverkets utbildning för specialpedagogik för lärande. Specialpedagoger handleder arbetslag och miljöerna anpassas för att möta alla barns behov av lärande och omsorg.

Nationella minoriteters rättigheter

I arbetet med att svara upp mot Agenda 2030 och målet om en hållbar stad är arbetet med uppfylla de nationella minoriteternas rättigheter en viktig del. En del av uppdraget är att bidra till en revitalisering av minoritetsspråken, men för att det ska vara möjligt måste en del förutsättningar vara uppfyllda.

Förvaltningen har ett samarbete med två romska föreningar. Den ena har verksamhet på Mötesplats Fagersjö och den andra i centrala Farsta. Under året har förvaltningen, föreningen i Fagersjö och ABF inlett ett projekt där finska romer bjuder in Fagersjöbor till aktiviteter med sömnad och gemensam matlagning från olika matkulturer. Ett tjugotal träffar har genomförts. Syftet är att öka kontaktytor mellan romer och Fagersjöbor. Tillsammans med den andra romska föreningen har förvaltningen och Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor tagit fram en film om vikten av idéburen sektor.

Farsta har inte någon finsktalande avdelning eller förskola på grund av att det är för få barn som har finska som modersmål alternativt har nära släktingar som talar finska. 2022 har förskolan drygt 20 barn som talar finska alternativt kommer i kontakt med finska språket i sin hemmiljö inskrivna. Familjerna bor utspridda i stadsdelsområdet, men med tyngdpunkt på den södra delen av stadsdelen. Förvaltningen har öppen verksamhet två gånger i månaden på Forsängens parklek för att stödja en lokal finsk intresseförening som verkar för att familjer som önskar att deras barn ska komma i kontakt med finska språket kan träffas regelbundet på helger.

Farsta har tidigare i två omgångar försökt möta kravet på att erbjuda förskola med finsktalande personal. Det som har erbjudits har varit en integrerad svensk- och finskspråkig undervisning på en avdelning. Försöken har inte fallit väl ut. Få vårdnadshavare har visat intresse och efterhand har de som börjat i verksamheten bytt till mer närliggande förskolor alternativt en finskspråkig förskola i ett annat stadsdelsområde eller kommun. Från och med hösten 2022 har förvaltningen en finsk språkstödare anställd för att stärka, utveckla och säkerställa arbetet och kulturen kring nationella minoriteter på förskolorna utifrån lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråkets intentioner. Resultaten visar att fler vårdnadshavare och barn visar intresse för sin kultur och finska språket, och att det har varit ett positivt mottagande och ett intresse för såväl pedagoger som vårdnadshavare kring insatsen med finsk språkstödare i verksamheten. Det är ännu för tidigt att dra några djupgående slutsatser av vad denna insats kommer bidra med i resultat för att stärka och

utveckla barnen i sin språkutveckling och kultur för finska minoritetsspråket. Uppföljning och utveckling av arbetet kommer fortsatt pågå under våren 2023.

Farsta har tre barn inskrivna som har romani chib som modersmål. De bor i olika delar av Farsta. Inga barn kommer enligt språkkartläggningen i kontakt med mieänkieli, samiska eller jiddisch i sin hemmiljö och förvaltningen har inte heller fått några förfrågningar om förskoleplatser för barn som talar minoritetsspråken.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Farsta stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under år 2022 varit tillräcklig.

Under 2022 har 17 verksamhetskontroller utförts, vilket är betydligt högre antal än tidigare år. Detta är på grund av att förvaltningen särskilt prioriterat uppföljande granskningar av de områden där avvikelser konstaterades 2021. där riskerna är fortsatt höga, samt att vissa kontroller sköts upp under pandemin vilket skapade en "puckel". Trots det höga antalet kontroller har de konstaterade avvikelserna varit färre än tidigare år, och vi kan se att områden där avvikelser tidigare identifierats nu har godkända kontroller. Det tyder på att tidigare genomförda kontroller och relaterade åtgärder haft effekt.. Att avvikelser och behov av åtgärder identifierats så tydligt gör att förvaltningen bedömer att det strukturerade riskanalysarbetet, prioriteringen av kontrollområden och genomförandet av kontroller fungerat väl och varit träffsäkert. Med anledning av det omfattande kontrollarbetet har några planerade kontroller fått ett förlängt slutdatum och redovisas i tertialrapport 2 2023. De nya rutiner och arbetsformer som började implementeras under 2021 för genomförande av kontroller, rapportering till förvaltningsledningen samt för planering och uppföljning av åtgärder, är nu inarbetade och har underlättat systematiken för kontroller och åtgärder.

Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet med process- och dokumentstyrning, egenkontroller och riskanalyser har fortgått under året. Förvaltningens fokus har legat på implementering av rutiner för genomförande, rapportering av egenkontroller och planering av åtgärder. Förvaltningen har också bland annat genom regelbunden information och uppföljning i respektive ledningsgrupp ökat användandet av kvalitetsledningsverktyg som till exempel ILS och Farstas gemensamma bibliotek för styr- och stöddokument.

Vad gäller dokumentation av kvalitetsarbetet har en stor del av arbetet under 2022 liksom tidigare år riktats mot att implementera en fullgod rapportering i ILS-webbavseende riskanalys, egenkontroller samt klagomåls- och avvikelshanteringen. Rapportering och dokumentation av riskanalyser har förbättrats och systematisk riskanalys med egenkontrollplanering är nu implementerat i förvaltningen, och samtliga enheter har 2022 genomfört en strukturerad riskanalys av sina huvudprocesser.

Under 2022 har sex lex Sarah-rapporter gjorts. Två inom funktionsnedsättning, två inom socialpsykiatri och två inom ekonomiskt bistånd. Av dessa bedömdes fem inte innebära missförhållande eller risk för missförhållande, en är fortfarande under utredning. Samtliga lex Sarah rapporter utreds, bedöms och åtgärder har vidtagits och följts upp.

För att förbättra rapportering och uppföljning av avvikelser hos annan huvudman och förenkla för enhetscheferna har hanteringen av externa avvikelser inarbetats i rutinerna med hjälp av bland annat en särskild blankett för externa avvikelser och incidenter. Vi har sett en fortsatt utveckling inom denna del av avvikelshanteringen då fler avvikelserapporter skickats, återkopplats och följts upp hos externa utförare eller samverkansmyndigheter.

Samverkansrutiner finns mellan enheter inom varje verksamhetsområde och även mellan verksamhetsområden där behov och insatser kan överlappa, som till exempel våldsutsatthet, där relationsvårdsteamet samarbetar med och stödjer hela socialtjänsten samt förskolan.

Samverkan mellan förskola och socialtjänst har stärkts och är ett fortsatt prioriterat område.

För att kunna erbjuda alla barn en likvärdig utbildning i förskolan behöver kvalitetsarbetet vara systematiskt. Under året har ett arbete påbörjats för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet i hela styrkedjan för förskolans verksamhet.

Enheternas barnombud samverkar för att stärka upp barnrättsarbetet och ta fram rutiner för utredning och stöd till personer som är aktuella på flera enheter.

Klagomål och synpunkter

Genom appen *Tyck till* och via webben lämnar alltfler stockholmare synpunkter till staden. Nedan är de ärenden som rör förvaltningens hantering av stadsmiljö. Antal ärenden per kategori 2020, 2021 och 2022.

Kategori	2020	2021	2022
Beröm	25	26	22
Felanmälan	586	611	847
Fråga	428	392	319
Idé	128	164	132
Klagomål	313	386	330
Totalsumma	1480	1579	1650

Övrigt

Ej aktuellt

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2023-03-01
Fredrik Karlsson, Avdelningschef	2023-03-01